

SEANCES DU JEUDI 17 NOVEMBRE 1983
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 17 NOVEMBER 1983ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 191.

COUR DE CASSATION:

Page 191.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 191.

M. R. Gillet:

- a) Au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique ainsi qu'au ministre de la Région bruxelloise sur « les causes de l'insécurité qui règne dans la plupart des villes et grandes communes et, en particulier, le manque d'effectifs policiers »;
- b) Au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur « les causes de l'insécurité qui règne dans la plupart des villes et communes et, en particulier, l'impunité dont bénéficient certains délinquants ».

M. Gevenois au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur « la restructuration de la SNCB dans la région de Mons ».

M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « le refus du ministre de répondre à l'interpellation sur la réforme du Conseil d'Etat ».

M. Vermeiren au ministre de l'Emploi et du Travail sur « les mesures d'assainissement imposées aux ateliers protégés, les problèmes d'emploi qui en résultent pour les handicapés et, en particulier, les obstacles mis à leur réintégration dans la vie sociale ».

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 191.

HOF VAN CASSATIE:

Bladzijde 191.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 191.

De heer R. Gillet:

- a) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt alsmede tot de minister van het Brussels Gewest over « de oorzaken van de onveiligheid in de meeste steden en grote gemeenten en in het bijzonder het gebrek aan politiepersoneel »;
- b) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Institutionele Hervormingen over « de oorzaken van de onveiligheid in de meeste steden en gemeenten en in het bijzonder de straffeloosheid die sommige delinquenten ten deel valt ».

De heer Gevenois tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, over « de herstructurering van de NMBS in de streek van Bergen ».

De heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over « de weigering van de minister om te antwoorden op de interpellatie over de hervorming van de Raad van State ».

De heer Vermeiren tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de opgelegde sanering van de beschermde werkplaatsen en het daaruit voortvloeiende tewerkstellingsprobleem van de mindervaliden in het algemeen en hun sociale beknopting ter reïntegratie in het maatschappelijk leven in het bijzonder ».

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Gramme, rapporteur, Eicher, Luyten, J. Gillet, De Bondt, p. 192. — MM. Lepaffe, Boel, Mme Saive-Boniver, MM. Humblet, Luyten (*fait personnel*), Van In, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 199.

Discussion et vote d'articles:

A l'article 4: *Orateurs*: M. Van In, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 204.

Aux articles 8 et 9: *Orateurs*: M. Luyten, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 205.

A l'article 15: *Orateurs*: M. Van In, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 207.

Aux articles 45, 49 et 50: *Orateurs*: MM. Van In, De Bondt, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 211.

A l'article 52: *Orateur*: M. Van In, p. 213.

A l'article 52bis (nouveau): *Orateurs*: M. Van In, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 214.

A l'article 60bis (nouveau): *Orateurs*: M. Van In, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 216.

Projet de loi relatif aux contributions de la Belgique au Fonds asiatique de Développement et au Fonds africain de Développement.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. de Bruyne, M. W. De Clercq, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 220.

Discussion et vote des articles, p. 222.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 197.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. VANDEZANDE AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, DEVELOPPEE LE 10 NOVEMBRE 1983:

Page 198.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. LOWIS AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, DEVELOPPEE LE 10 NOVEMBRE 1983:

Page 198.

PROJETS DE LOI (Dépôt):

Page 222.

Le gouvernement:

1° Projet de loi ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1983;

2° Projet de loi contenant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1984;

3° Projet de loi portant modification du Code judiciaire en vue de la constitution de deux ordres d'avocats dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Gramme, rapporteur, Eicher, Luyten, J. Gillet, De Bondt, blz. 192. — De heren Lepaffe, Boel, mevrouw Saive-Boniver, de heren Humblet, Luyten (*persoonlijk feit*), Van In, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 199.

Beraadslaging en stemming over artikelen:

Bij artikel 4: *Sprekers*: de heer Van In, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 204.

Bij artikelen 8 en 9: *Sprekers*: de heer Luyten, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 205.

Bij artikel 15: *Sprekers*: de heer Van In, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 207.

Bij artikelen 45, 49 en 50: *Sprekers*: de heren Van In, De Bondt, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 211.

Bij artikel 52: *Spreker*: de heer Van In, blz. 213.

Bij artikel 52bis (nieuw): *Sprekers*: de heer Van In, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 214.

Bij artikel 60bis (nieuw): *Sprekers*: de heer Van In, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 216.

Ontwerp van wet betreffende de bijdragen van België tot het Aziatisch Ontwikkelingsfonds en het Afrikaans Ontwikkelingsfonds.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heer de Bruyne, de heer W. De Clercq, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 220.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 222.

REGLING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 197.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 10 NOVEMBER 1983 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEZANDE TOT DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE:

Bladzijde 198.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 10 NOVEMBER 1983 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER LOWIS TOT DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE:

Bladzijde 198.

ONTWERPEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 222.

De regering:

1° Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1983;

2° Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1984;

3° Ontwerp van wet houdende wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de oprichting van twee orden van advocaten in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen, secrétaire, prend place au bureau.
De heer Coen, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 10 m.
De vergadering wordt geopend te 15 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

MM. Debussère, en raison d'un deuil familial; Delcroix, Désir, Spitaels, Basecq, Thys et Van Roye, en raison d'autres devoirs; Adriaenssens et Mme Pétry, en mission à l'étranger; MM. Cooreman et Vandekerckhove, à l'étranger; Mme Coorens, MM. Dalem, Marmenout, Houben, Vandersmissen et Hiernaux, pour raison de santé; Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, en raison de devoirs administratifs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Debussère, wegens familierouw; Delcroix, Désir, Spitaels, Basecq, Thys en Van Roye, wegens andere plichten; Adriaenssens en mevrouw Pétry, met opdracht in het buitenland; de heren Cooreman en Vandekerckhove, buitenslands; mevrouw Coorens, de heren Dalem, Marmenout, Houben, Vandersmissen en Hiernaux, wegens gezondheidsredenen; mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, wegens ambtsplichten.

— Pris pour information.
Voor kennisgeving.

COUR DE CASSATION — HOF VAN CASSATIE

M. le Président. — Comme vous le savez, le Sénat est appelé à établir une liste de deux candidats à une place vacante de conseiller à la Cour de cassation.

Zoals u weet, moet de Senaat een dubbelstal voordragen voor een openstaand ambt van raadsheer in het Hof van Cassatie.

Je vous propose, mesdames, messieurs, de procéder à cette présentation au cours de notre séance du mercredi 7 décembre prochain.

Ik stel u voor, dames en heren, die voordracht te doen tijdens onze vergadering van woensdag 7 december aanstaande.

Pas d'objection?

Geen bezwaar?

Il en est ainsi décidé.

Dan is aldus besloten.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

M. le Président. — Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1° De M. Roland Gillet:

a) Au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique ainsi qu'au ministre de la Région bruxelloise sur « les causes de l'insécurité qui règne dans la plupart des villes et grandes communes et, en particulier, le manque d'effectifs policiers »;

b) Au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur « les causes de l'insécurité qui règne dans la plupart des villes et communes et, en particulier, l'impunité dont bénéficient certains délinquants »;

Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Van de heer Roland Gillet:

a) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt alsmede tot de minister van het Brussels Gewest over « de oorzaken van de onveiligheid in de meeste steden en grote gemeenten en in het bijzonder het gebrek aan politiepersoneel »;

b) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Institutionele Hervormingen over « de oorzaken van de onveiligheid in de meeste steden en gemeenten en in het bijzonder de straffeloosheid die sommige delinquenten ten deel valt »;

2° De M. Gevenois au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur « la restructuration de la SNCB dans la région de Mons »;

2° Van de heer Gevenois tot de minister van Verkeerswezen en Posten, Telegrafie en Telefonie, over « de herstructurering van de NMBS in de streek van Bergen »;

3° Van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over « de weigering van de minister om te antwoorden op de interpellatie over de hervorming van de Raad van State »;

3° De M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « le refus du ministre de répondre à l'interpellation sur la réforme du Conseil d'Etat »;

4° Van de heer Vermeiren tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de opgelegde sanering van de beschermde werkplaatsen en het daaruit voortvloeiende tewerkstellingsprobleem van de mindervaliden in het algemeen en hun sociale beknopting ter reintegratie in het maatschappelijk leven in het bijzonder ».

4° De M. Vermeiren au ministre de l'Emploi et du Travail sur « les mesures d'assainissement imposées aux ateliers protégés, les problèmes d'emploi qui en résultent pour les handicapés et, en particulier, les obstacles mis à leur réintégration dans la vie sociale ».

De datum van deze interpellaties zal later worden bepaald.

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

PROJET DE LOI DE REFORMES INSTITUTIONNELLES POUR LA
COMMUNAUTE GERMANOPHONE*Discussion générale et vote des articles*ONTWERP VAN WET TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN
VOOR DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP*Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen*

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Gramme. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, en introduction au projet de loi relatif à la Communauté germanophone, je devrais reprendre *in extenso* l'exposé que j'avais fait, comme rapporteur également, le 24 mai dernier.

Il s'agissait, en effet, de la modification de l'article 59ter de la Constitution que l'adoption par les deux assemblées a rendue d'application.

Mon intention toutefois est de dispenser le Sénat de cette redite qui paraîtrait inutile à tous ceux qui ont suivi avec intérêt l'évolution institutionnelle de notre troisième communauté.

Quelle que soit sa population, cette communauté doit disposer des mêmes compétences et de la même capacité exécutive que les deux grandes communautés. C'est un accord politique qui remonte aux négociations du Stuyvenberg et qui se devait d'être honoré en deux temps. En un premier temps, par la modification constitutionnelle; en un deuxième temps, par la loi qui en assure la mise en œuvre effective et dont le texte est aujourd'hui soumis à votre approbation.

En tant que rapporteur, je voudrais attirer l'attention particulière du Sénat sur les quatre points que voici :

1° Le *Rat der deutschen Kulturgemeinschaft* a été consulté, ainsi que le prévoyait la loi du 10 juillet 1973.

En général, on peut dire que ses avis, exprimés à une très large majorité, ont été suivis par le gouvernement dans le projet qu'il a déposé à la Chambre.

2° Le vote du présent projet permettra la transformation du Conseil de la Communauté culturelle allemande en Conseil de la Communauté germanophone, compétente dans les mêmes matières, culturelles et personnalisables, que les Communautés française et néerlandaise. Il permettra également la mise en place d'un exécutif sans toutefois mettre en cause l'actuel conseil qui, comme vous le savez, a fait en 1982 l'objet d'une élection directe par les seuls électeurs des neuf communes qui composent la région linguistique allemande.

3° Afin d'assurer la plus grande similitude possible avec les grandes communautés, mais aussi afin d'éviter de devoir légiférer à nouveau en cas de modification à la loi du 8 août 1980, le gouvernement a établi ce projet selon la structure de la législation institutionnelle et selon la méthode des références.

Nous pouvons dès lors considérer que tous les travaux préparatoires, développés tant à la Chambre qu'au Sénat, à l'occasion de cette loi de réformes de 1980, valent également pour cette loi pour la Communauté germanophone. Cette méthode de références, qui a eu l'agrément du Conseil d'Etat, garantit donc une évolution parallèle pour nos concitoyens germanophones, tant aujourd'hui qu'à l'avenir.

4° Ainsi que je l'ai mentionné dans l'introduction du rapport, le Sénat a été amené à modifier le texte du projet tel qu'il nous était transmis par la Chambre.

La lecture du rapport donne, dans chaque cas, la justification précise de chaque changement qui est apparu indispensable à votre commission.

Au terme de cet exposé très sommaire et en tant que mandataire élu de l'arrondissement de Verviers, puis-je souhaiter que le Sénat approuve le texte issu des travaux en commission et que, soumis à nouveau à la Chambre des représentants, ce projet consacre enfin la capacité, pour la Communauté germanophone, d'exercer les compétences et les auto-

mies qui lui ont été promises depuis quatre ans et qu'elle est digne de recevoir au plus tôt ? (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

Président. — Das Wort hat Herr Eicher.

Eicher. — Sehr geehrter Herr Präsident, sehr geehrte Herren Minister, werthe Kolleginnen und Kollegen, genau wie bei der Verabschiedung von Artikel 59ter der Verfassung am vergangenen 26. Mai schlägt auch am heutigen Tage mit der Verabschiedung des vorliegenden Ausführungsgesetzes für die deutschsprachige Gemeinschaft eine historische Stunde.

Zwar wird es wegen der vorgenommenen Verbesserungen technischer Art noch zu einer Rückverweisung an die Kammer und damit zu einer zeitlichen Verschiebung des Inkrafttretens kommen. Dies scheint mir jedoch — in Anbetracht der grundsätzlichen Bedeutung dieses Gesetzestextes — für die zukünftige Arbeit des Rates und der Exekutive der deutschsprachigen Gemeinschaft im Vergleich zur Nichtbehebung der festgestellten Mängel das kleinere Übel.

Ausserdem beweist dies erneut, wie konstruktiv das immer wieder in Frage gestellte Zweikammersystem für die Qualität der Gesetzgebungsarbeit ist. Der ausführliche Bericht über die Arbeit der Senatskommission wird sicherlich in Zukunft eine wichtige Interpretationshilfe bei der Anwendung des Gesetzestextes sein.

La présente loi intègre la Communauté germanophone, harmonieuse et comme partenaire à part entière, dans la Belgique des communautés et des régions issue de la réforme de 1980. En dotant le Conseil de la Communauté germanophone d'un pouvoir décentralisé dans les matières culturelles et personnalisables, la Constitution et la loi permettent à la minorité germanophone de prendre en main une partie importante de sa destinée et d'édicter des règles ayant force de loi.

Le caractère démocratique de la solution retenue est encore renforcé par le fait que le conseil est composé de mandataires directement élus par la population, les synergies avec les autres institutions législatives étant assurées par la présence, avec voix consultative, des parlementaires et conseillers provinciaux de la région de langue allemande.

La modification la plus importante par rapport à la situation du passé est cependant constituée par la mise en place d'un exécutif spécifique, collégial et désigné par le conseil sur base d'un scrutin majoritaire. Sur ce point aussi, les structures désormais applicables à la Communauté germanophone préfigurent celles des communautés et des régions de demain.

Alors que la formule d'un exécutif collégial et élu par le conseil avait été longuement combattue par certains qui espéraient pouvoir éterniser leurs aspirations « monopolistes », en abandonnant le pouvoir exécutif à un membre du gouvernement central, la solution maintenant retenue consacre définitivement la nature collégiale et la responsabilité pleine et entière de l'exécutif germanophone, pour lesquelles notamment le Parti socialiste s'est battu depuis de longues années.

Il mérite également d'être souligné que la présente loi rend applicable à la Communauté germanophone les procédures de prévention et de règlement de conflits d'intérêts et de compétence en adaptant les dispositions relatives au Conseil d'Etat et à la Commission d'arbitrage, ainsi qu'en intégrant le Conseil et l'exécutif germanophones dans la procédure du Comité de concertation, tout en évitant que la saisie de ce comité puisse avoir l'effet de blocage résultant de l'article 32 de la loi ordinaire du 9 août 1980. Sur ce point aussi, la solution applicable à la Communauté germanophone préfigure peut-être celle qu'on retiendra un jour pour les autres communautés et régions.

L'autonomie ne se mesure cependant pas seulement par la plénitude des compétences, mais également par l'importance des moyens financiers mis à sa disposition.

A cet égard, la Communauté germanophone n'échappe pas aux conséquences d'une situation critiquable où les montants globalement mis à la disposition des communautés et des régions ne constituent qu'une part insignifiante du budget général de l'Etat.

En ce qui concerne la détermination du montant de la dotation de la Communauté germanophone, je me permets de rappeler les critiques formulées à la Chambre par MM. Yliff et Van den Bossche qui, seuls, reprenaient à leur compte les critiques formulées à cet égard par le *Rat der deutschen Kulturgemeinschaft* et qui ont souligné, à juste titre, que la détermination du montant de base a été faite d'une manière particulièrement préjudiciable à la Communauté germanophone.

Je voudrais ajouter à ces considérations que la Communauté germanophone n'a pas encore bénéficié jusqu'à ce jour des ristournes d'impôts

octroyées depuis plusieurs années aux autres communautés, et j'invite le gouvernement à réexaminer l'ensemble de ces problèmes au moment où il s'agira de déterminer pour la Communauté germanophone le montant de la dotation complémentaire qu'il s'imposera de lui octroyer comme aux autres communautés, dans le contexte du règlement des charges et dettes du passé.

Si la Constitution et la loi dotent la Communauté germanophone d'un statut juridiquement semblable à celui des autres communautés, il faut cependant souligner que la situation matérielle de la Communauté germanophone présente de nombreux aspects spécifiques. L'existence de 66 000 habitants sur un territoire de 850 km² présente, pour une gestion publique, à la fois des contraintes et des perspectives qui se concrétiseront surtout au niveau de la mise en œuvre administrative du statut d'autonomie. La conclusion d'accords de coopération, prévue à l'article 55 de la loi, permet de limiter les structures administratives à un strict minimum tout en faisant bénéficier la population germanophone de services spécialisés de haut niveau.

En outre, la dimension réduite de la Communauté germanophone permettra au Conseil, à l'exécutif et aux services administratifs d'être particulièrement proches de la population et de mettre en place un modèle de gestion administrative non trop bureaucratique, mais efficace.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, in een gecommunautariseerd en geregionaliseerd België is de goedkeuring van deze wet een bijzonder belangrijk stadium in de uitwerking van het statuut van de Duitstalige Gemeenschap.

Deze wet is echter geen eindpunt zoals dit evenmin het geval is voor de overige gemeenschappen.

Allereerst dient te worden aangestipt dat in de voorbereidende werkzaamheden duidelijk bepaald wordt dat latere wijzigingen aan de wetten van 1980 automatisch op de Duitstalige Gemeenschap zullen worden toegepast wegens de techniek van verwijzingen, die deze wet gebruikt.

Klaarblijkelijk overschrijdt de verbetering van het statuut van autonomie van de Duitstalige Gemeenschap dit aspect van de aangelegenheid. Door de paragrafen 3 en 4 van artikel 59ter van de Grondwet wordt in een specifieke stuwkracht voorzien, waarbij de Duitstalige Gemeenschap een statuut met varianten wordt toegekend. Daar waar voor gewestelijke aangelegenheden de overdracht van normatieve of uitvoerende bevoegdheden afhankelijk is van de regeling tussen het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap, kan voor nationaal gebleven bevoegdheden de overdracht door middel van een nationale wet geschieden.

Ik betreur trouwens dat de minister van Institutionele Hervormingen geen toespeling heeft gemaakt op dit bijzonder belangrijk aspect van de aangelegenheid door aan de commissie het door het nieuwe artikel 59ter bedoelde stelsel voor te leggen.

Het lijkt mij evident dat de vaststelling van het statuut van de Duitstalige Gemeenschap in de toekomst de zorg zal blijven van het nationale Parlement, hoewel het mij verstandig lijkt, te wachten tot wanneer deze wet werkelijk is toegepast en het resultaat van enkele jaren concrete ervaringen is gekend alvorens een wetsontwerp bij het Parlement aanhangig te maken ertoe strekkende nationale aangelegenheden aan de Duitstalige Gemeenschap toe te vertrouwen of via de toepassing van de in paragraaf 3 bedoelde procedure, gewestelijke bevoegdheden over te dragen.

De vaststelling van het statuut van de Duitstalige Gemeenschap beperkt zich echter niet tot het bepalen van de draagwijdte van haar autonomie.

De wettelijk gewaarborgde vertegenwoordiging in het Parlement en de aanpassing van de taalwetgeving zijn twee aanvullende aspecten van dit statuut. Voortaan dient men zich in te spannen om deze twee aspecten te verwezenlijken.

Om die reden ben ik zo vrij u te herinneren aan de dringendheid van een herziening van de taalwetgeving, die van toepassing is op de gemeenten van het Duitse taalgebied, waarvoor in artikel 78 van deze wet in een raadgevende bevoegdheid voor de Raad van de Duitstalige Gemeenschap is voorzien en waarvoor ik eveneens een wetsvoorstel ter verbetering van de huidige toestand betreffende het gebruik van de talen in wetgevende zaken heb ingediend. Hoewel ik er de voorkeur aan zou geven deze aangelegenheid te laten regelen via een amendement op artikel 76 van deze wet op de vertaling van wetten, besluiten en verordeningen, lijkt het mij dat het dringend onderzoek van mijn voorstel nr. 445 door de bevoegde commissie eveneens een aanvaardbare oplossing is.

Seit dem Egmont-Stuyvenberg-Abkommen aus dem Jahre 1977 haben sich die Sozialisten sowohl in der Regierungsmehrheit als auch in der

Opposition aktiv für die Verwirklichung des Autonomiestatutes der deutschsprachigen Gemeinschaft eingesetzt.

In diesem Zusammenhang möchte ich daran erinnern, dass das vorliegende Gesetz im wesentlichen auf Vorarbeiten beruht, die von einer Regierung mit sozialistischer Beteiligung erstellt wurden.

Sowohl in der Kammer als auch im Senat ist es auf Grund von Abänderungsanträgen der Parti Socialiste und der Socialistische Partij gelungen, die Regierungsvorlagen zu verbessern und schliesslich war es nur dank der konstruktiven Mitarbeit der beiden Sozialistischen Parteien unseres Landes möglich, die erforderliche Zweidrittelmehrheit für die Verabschiedung von Artikel 59ter der Verfassung im Parlament zu erreichen.

Als deutschsprachiger Senator möchte ich es nicht unterlassen, allen Kolleginnen und Kollegen für ihr Verständnis und ihre Mitarbeit bei der Verabschiedung der Verfassungs- und Gesetzestexte über die deutschsprachige Gemeinschaft zu danken. Ich möchte sie auffordern, dem vorliegenden Text zuzustimmen und auch in Zukunft aktiv bei der Lösung der noch anstehenden Probleme mitzuwirken.

Denen, die dem jetzigen Reformwerk skeptisch gegenüber stehen, möchte ich empfehlen, sich vor Ort ein Bild zu machen von der Aufgeschlossenheit und dem Realitätsbewusstsein unserer deutschsprachigen Mitbürgerinnen und Mitbürger.

In ihrem Namen danke ich Ihnen allen recht herzlich für die Solidarität, die sie der deutschsprachigen Gemeinschaft durch ein positives Votum beweisen.

Herzlichen Dank für Ihre Aufmerksamkeit. (Beifall.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, wie ooit uit zijn huis is gezet en dan mits de welwillende toelating van de inbeslagnemer terug in de achterkeuken binnen mag, is soms zeer tevreden, ook al is zijn salon dan niet in eigen handen, zelfs al heeft hij dat huis indertijd gebouwd en betaald. Ik begrijp de vreugde van de heer Eicher, vertegenwoordiger van een gemeenschap die zo lang in deze Staat heeft moeten omzwerven, nadat zij geen baas meer was in eigen huis.

Degenen onder ons die de zaken rond ons Duitse landsgedeelte wat proberen te volgen, hebben mijn betoog in dit debat wellicht verwacht. In verband met de discussies over het artikel van de Grondwet in mei kon men in *Grenzecho* lezen: «Senator Luyten hat buchstäblich bis zum letzten Mann die Stellung behalten.»

Ik heb inderdaad bijna letterlijk tot de laatste man het beginsel voor recht op autonomie voor deze gemeenschap verdedigd, ook als de kogels vanuit de verdedigde stelling in onze rug vlogen.

De minister zal weer zeggen dat wij een historisch moment bereiken. De heer Eicher heeft dat trouwens ook gezegd. Historische momenten zijn er blijkbaar veel in dit land, want de heer Eicher heeft ook reeds aangekondigd dat wij binnenkort een andere Grondwet moeten krijgen en dat dit van vandaag geen laatste stap kan zijn. Ons grondwettelijk systeem wordt inderdaad hortend en stotend gewijzigd. Wellicht weet u allen dat die Grondwet van 1980 al sterk is aangevochten. Ook over de interpretatie van dit groot moment voor de Duitse Gemeenschap is er zelfs een verschil van mening bij de rapporteurs. In het verslag van de Kamer van de heer Evers lees ik dat deze Duitse Gemeenschap ongeveer dezelfde autonomie zal krijgen als de grote gemeenschappen. In het verslag van onze collega, de heer Gramme, lees ik dat zij op gelijke voet zal komen. Ik laat deze interpretatie aan de twee rapporteurs.

Wij hebben ons gekant tegen de vastlegging, zoals het is gebeurd, van het grondwetsartikel over de Duitse gemeenschap. De uitvoeringswet leunt daarbij aan en van een slecht grondwetsartikel kan moeilijk een goede uitvoeringswet komen.

Ik wil hier een Kempisch gezegde aanhalen. Mijn grootvader was een hengstenboer. Hij heeft mij ooit gezegd dat men van een scheve merrie geen recht veulen kan kweken. Dat is ongeveer wat hier op de Duitse Gemeenschap van toepassing zou kunnen zijn in verband met grondwets-situatie en uitvoeringswet.

De heer Vanderpoorten. — Wat heeft een hengstenboer daarmee te maken?

De heer Luyten. — U bent een stedeling, mijnheer Vanderpoorten. Wij, op het platteland, kennen de zaken van het boerenleven beter. Ik

herhaal dat mijn grootvader van oordeel was dat van een scheve merrie geen recht veulen kan worden gekweekt.

Uit een scheef grondwetsartikel kan ook moeilijk een rechte uitvoeringswet voortspuiten.

In het hooggestemde verslag lees ik ook een en ander over de verwachtingen van de Duitse Gemeenschap. Tijdens mijn uiteenzetting ter gelegenheid van de bespreking van de grondwetsbepalingen voor de Duitse Gemeenschap heb ik bepaalde opmerkingen geformuleerd betreffende de nationale minderheden. Dat is mijn eeuwige reflex die reeds dateert van de tijd toen ik over Winnetou las. Ik schaarde mij altijd achter de Indianen tegen de meerderheid van Yankees. 30 pct. van het Duitstalige landsgedeelte gaat niet akkoord met het ontwerp. Die 30 pct. vertegenwoordigt de volksbewuste groep in die kleine gemeenschap van ons land. Degenen die de sociologie van de massabewegingen kennen, weten wat dit percentage betekent. De Vlaamse beweging werd nooit door veel meer dan een dynamische motor van 15 à 20 pct. mensen gesteund. Wij hadden alleen het voordeel dat wij een meerderheidsvolk in de Belgische Staat waren. Wat men in de natuurkunde zou noemen de «domme-kracht», woog mee in ons voordeel.

Ik heb het geluk nu eens op een donderdag te mogen spreken. Wanneer men immers op een dinsdag het woord mag voeren, spreekt men voor lege banken of voor een zevental leden.

De heer Vanderpoorten. — Het is omdat u niet goed spreekt.

De heer Luyten. — Ik heb de eretitel gekregen van meest aanwezig senator in die twee jaar dat ik lid ben van het Parlement. Ik heb van een lid van uw fractie vernomen dat u dat zelfs eens als voorzitter in een fractievergadering heb aangehaald. Ik dank u voor deze appreciatie.

De heer Vanderpoorten. — Ik heb eraan toegevoegd dat dit nog altijd niet voldoende is. (Gelach.)

De heer Luyten. — Dat ligt dan aan het verschil in opvatting over de inhoud van de uiteenzettingen. Daarover hebben wij het al eens gehad. Laten wij het echter niet tot een Liers onderonsje komen en terugkeren tot de problematiek van de mensen van de Duitstalige Gemeenschap. Wij zijn van mening dat autonomie voor een kleine minderheid een zeer sterk uitgesproken inhoud moet hebben. De machtigen hebben immers geen bescherming nodig zoals in de sociale wetgeving van de negentiende eeuw werd bepaald. Een kleine minderheid heeft juist een sterk doorgetrokken autonomiestatuut nodig, zeker voor wat hun het dierbaarst is, namelijk hun eigen identiteit. De uitvoeringswet van het scheve grondwetsartikel zal daar niets aan veranderen. Ik heb minister Dehaene wel horen beweren dat er weinig voorbeelden zijn van gelijkaardige gunstige systemen in andere landen van Europa. Allicht heeft hij met de Spaanse delegatie waarvan het vlaggetje voor de poort van ons Parlement stond, gesproken. Dat is dan vergelijkbaar met een uiterst ongunstige situatie. Ik heb vroeger echter het voorbeeld aangehaald van Zwitserland waar ook de kleine gemeenschappen behoorlijk aan hun trekken komen. Denk maar aan de evolutie in de Jura. Daar is een zeer verregaande autonomie met volledige gelijkheid met de grotere gemeenschappen tot stand gekomen.

In onze met horten en stoten gerealiseerde Grondwet — die om de zoveel jaar moet worden gewijzigd — zijn wij nooit uitgegaan van beginselen. Met de mooie Zwitserse confederatie als voorbeeld zou ik even de stem willen laten horen van een groot Zwitsers staatsgeleerde, professor Giacometti. Hij zegt opmerkenwaardige dingen in zijn boek *Schweizerisches Bundesstaatsrecht*.

In 1963 werden tot in het kleinste boeregehucht van de Duitse streek in België faciliteiten verleend. Van diezelfde slechte wet ondergaan wij vandaag ook weer de gevolgen in Wetzembeck-Oppem. Dat is opnieuw een fundamenteel tegenbewijs voor wat de heer De Saeger in een toenmalige brochure die ik hier bij me heb, heeft gezegd. Daarin staan zijn opmerkingen over de faciliteitenkwestie. Hij maakte zich daarin sterk met de volgende zin over de taalwetten van 1963 en de faciliteiten.

«Goede waar prijst zichzelf. De taalwetten behoeven geen wieroek. De tijd zal uitwijzen dat zij prijzenswaardig zijn.» Ik meen dat, na wat wij allemaal hebben meegemaakt in Komen en de Voerstreek, en wat wij nu belevan in de gemeenten rond Brussel, de brochure van de heer De Saeger met kritische zin kan worden herlezen.

Laten we echter teruggaan naar personen met beginselen. Voornoemd professor in het Zwitsers staatsrecht zei — en dat geldt als les voor de francofonen die zich nooit ergens aanpassen: «Das Recht auf Gebrauch

der Muttersprache kan infolgedessen nur insoweit ausgeübt werden, als dadurch nicht das öffentliche Interesse der Schweiz an der Erhaltung ihrer überlieferten sprachlichen Zusammensetzung beeinträchtigt wird. Der Gesetzgeber besitzt mit anderen Worten bei wesentlicher Gefährdung der Bestandes einer Nationalsprache oder der sprachlichen Homogenität des Gebietes einer Sprachengruppe die Befugnis zur Beschränkung der Sprachenfreiheit. Eine solche Gefährdung kann vorab bei ungenügender Assimilation der aus andere Sprachgebieten Zugewanderten in Frage kommen.»

Wat ons Duits gebied betreft, heeft diezelfde professor in staatsrecht een goed beginsel gesteld, want, daar is duidelijk dat noch het artikel 59, noch de uitvoeringswet een beveiliging is voor wat voor deze mensen het dierbaarst is, namelijk in deze Staat verder leven als eigen groep in volledige ontplooiing, zonder bedreiging van eigen taal.

Wij zeiden reeds dat het een kreuple autonomie is. Hetzelfde geldt voor de uitvoeringswet. Dit zal onze houding bepalen.

Ik heb immers de besprekingen in de commissie meegemaakt en heb omtrent dit probleem dat mij zo dierbaar is, al vele discussies gehoord. De brutale wil tot verfransing van na de oorlog is er niet meer. Maar, er is een stuk onoprechtheid tegenover deze groep, waarbij men juist niet uitgaat van dat recht op vrije overleving en op vrije volledige ontplooiing. Men heeft nog altijd in het achterhoofd wat *Combat* in 1963 schreef: «Ces Wallons de langue allemande.» Onoprechtheid, een gecamoufleerde of niet meer uitgesproken maar gedachteleugen, lost nooit een nationaliteitsprobleem op. Men moet weten — hier kom ik terug tot de houding van de genoemde bewuste groep — dat teksten die niet als gevolg hebben dat er tevredenheid komt bij deze grote minderheid die de drager is van het bewustzijn van de Duitse volksgroep (dat is hier 30 pct.), allemaal maar lapmiddelen zijn. De essentie van vredelievende oplossingen van nationaliteitsproblemen is dat de bewustzijndragende groep tevreden kan zijn met het bereikte resultaat. De gecamoufleerde leugen duurt verder nadat de brutale leugen tegenover deze streek mis-schien wat is afgezwakt.

Tenslotte wil ik, bijna tot historisch amusement van dit Parlement, even een bewijs leveren hoever de leugen in dit gebied ging, toen men deze personen geestelijk wilde klein krijgen en assimileren na de droeve jaren '45.

Ik heb hier het *Deutsches Lese- und Arbeitsbuch für belgische Schulen* in handen dat daar tot het einde van de jaren 60 daar in de scholen werd gebruikt. De bewoners ondergingen daar een hersenspoeling bijvoorbeeld, omtrent een probleem waaraan onlangs nog is herinnerd, namelijk de Koningskwestie na 1945.

Wanneer ik mij het referendum van 1950 goed herinner, mijnheer Eicher, dan werd er in uw streek voor bijna 90 pct. gestemd ten voordele van Koning Leopold. De kinderen in de scholen daar werd na de bevrijding en na de gevangenschap van Koning Leopold III, als volgt geschiedenis geleerd: «König Leopold hatte während dieser langen Gefangenschaft unsäglich gelitten und war schliesslich ernstlich erkrankt. An eine sofortige Rückkehr in seine belgische Heimat durfte er unter diesen Umständen nicht denken und er bat deshalb seinen Bruder, den Prinzen Karl, die Regierung des Landes, mit der dieser bereits betraut war, einstweilen weiter ausüben zu wollen.»

Zo schreef men in de Duitse leerboeken voor de Belgische scholen de geschiedenis na 1945. Koning Leopold zou ziek geweest zijn en aan zijn broer Karel gevraagd hebben het land verder te besturen. Dit was een brutale leugen. Nu staan wij echter voor de gecamoufleerde leugen.

Onze fractie zal zich als principiële strijder voor het Europa der volkeren niet neerleggen bij het verder sluipend onrecht dat deze gemeenschap wordt aangedaan die niet eens het recht heeft, volgens de woorden van die Zwitserse professor, de taalwetten in het gebied aan te passen als de inwijkelingen zich niet aanpassen. Ik zal daar straks bij het bespreken van de amendementen op terugkomen. Onze fractie zal verder strijden voor de volledige gelijkgerechtigdheid van deze enige Belgische minderheid. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

M. le Président. — La parole est à M. Jean Gillet.

M. J. Gillet. — Monsieur le Président, chers collègues, le projet qui nous est aujourd'hui soumis est pris en exécution du nouvel article 59ter de la Constitution. Contrairement à la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, il s'agit d'une loi à adopter à la majorité ordinaire. Le constituant a, en effet, opté pour un système particulièrement souple à l'égard de la Communauté germanophone en prévoyant que les lois d'exécution de l'article 59ter seront des lois

ordinaires. Ce procédé a d'ailleurs, soit dit en passant, trouvé l'approbation du Conseil d'Etat qui, dans son avis, a estimé que « le recours à une loi appelée à être votée à la majorité ordinaire ne soulève pas d'objection générale », document de la Chambre des représentants, n° 622, 1982-1983, n° 1, page 11.

Très souvent, le projet se borne à faire référence aux articles correspondants des lois de réformes institutionnelles d'août 1980, dont beaucoup s'accordent aujourd'hui à reconnaître qu'elles ne sont pas des modèles juridiques exemplaires à tous les points de vue. Ce procédé de référence n'a pas manqué de faire froncer les sourcils de plusieurs juristes éminents de notre assemblée. Même s'il n'a pas fait l'objet d'objections de la part du Conseil d'Etat, il faut, en effet, convenir que ce système n'est pas des plus élégants d'un point de vue juridique et qu'il rend le projet difficilement accessible au citoyen.

Néanmoins, je plaide avec vigueur en sa faveur, parce qu'ainsi que l'a parfaitement expliqué M. le ministre en commission, le procédé de référence offre à la Communauté germanophone un double avantage très important. Il permet d'abord d'éviter de nous enliser dans des discussions qui risquent d'être interminables; je pense, par exemple, à la définition des matières culturelles ou personnalisables. Ensuite, le système de référence permet de créer un parallélisme entre la Communauté germanophone et les autres communautés et d'intégrer la Communauté germanophone dans le dynamisme de la réforme de l'Etat; toute modification aux lois de réformes de 1980 sera automatiquement applicable à la Communauté germanophone, sans qu'une nouvelle intervention du législateur soit nécessaire.

Le texte soumis à nos délibérations compte 81 articles, dont bon nombre sont d'ordre technique. Ils ont fait l'objet d'un examen minutieux en commission dont on trouvera le compte rendu dans l'excellent rapport de M. Gramme. La commission a d'ailleurs été amenée à apporter quelques modifications mineures au projet qui nous a été transmis par la Chambre. Nos collègues de la Chambre comprendront aisément l'utilité de ces améliorations qui ne mettent nullement la philosophie du projet en cause.

Mais ces aspects techniques, s'ils sont indispensables au bon fonctionnement des institutions que nous mettons en place, ne doivent pas pour autant nous faire perdre de vue, que somme toute, ils sont secondaires. Et à force d'en discuter, on a tendance à oublier les principes essentiels consacrés par le projet, qui permettra à la Communauté germanophone de réaliser un progrès très appréciable par rapport à la situation actuelle régie par la loi du 10 juillet 1973. Permettez-moi d'en relever les aspects les plus significatifs.

Au niveau de la compétence *ratione materiae*, le Conseil actuel n'est compétent que pour les matières culturelles; dorénavant, ses attributions s'étendront aux matières personnalisables.

Au niveau des pouvoirs, le Conseil actuel ne dispose que d'un pouvoir d'avis et, dans certains cas, d'un pouvoir réglementaire — fixation des critères de financement des activités culturelles —; dorénavant, il deviendra un organe législatif, qui peut adopter des décrets.

Au niveau de l'exécution des décisions, le Conseil actuel ne possède pas d'exécutif propre; cette fonction est maintenant assumée par le Premier ministre. Dorénavant, le Conseil choisira lui-même les membres de son exécutif, qui seront responsables devant lui.

Mais le projet ne se borne pas à mettre la Communauté germanophone sur un pied d'égalité avec les deux autres. Il contient, en effet, une série de dispositions dont ne bénéficient pas — ou pas encore — la Communauté française et la Communauté flamande. En voici quelques exemples marquants.

La Communauté germanophone sera dotée d'une institution législative d'une grande stabilité: son Conseil restera, en effet, en place pour une période fixe de quatre ans.

Les membres du Conseil de la Communauté germanophone sont élus directement par la population de la région de langue allemande.

Le Conseil disposera d'un pouvoir consultatif en matière d'emploi des langues et lorsqu'il s'agira de modifier la loi de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone.

Enfin, il convient de souligner que les §§ 3 et 4 de l'article 59ter permettront, à l'avenir, de compléter les institutions créées par le présent projet. En vertu du § 3, la Communauté germanophone et la Région wallonne peuvent conclure un accord aux termes duquel la Communauté germanophone exerce certaines compétences régionales. Le § 4 donne au législateur la possibilité de conférer à la Communauté germanophone

un pouvoir réglementaire dans certaines matières relevant de la compétence du Parlement national.

Ich bin davon überzeugt, dass es schwierig ist, ein geschmeidigeres und der deutschsprachigen Gemeinschaft besser angepasstes System zu finden.

Sehr geehrter Heer Präsident, werthe Kollegen, 1973 ist das Gesetz über den Rat der deutschen Kulturgemeinschaft mit einer sehr breiten Mehrheit verabschiedet worden. Der vorliegende Entwurf hat ebenfalls eine breite Zustimmung in der Kammer gefunden. Als Parlamentarier des Bezirks Verviers würde es mich besonders freuen, wenn der uns unterbreitete Text einstimmig angenommen würde.

Der deutschsprachigen Gemeinschaft, die demnächst über eigene Strukturen, wirksame Instrumente und nicht zu verachtende Finanzen verfügen wird, wünsche ich, dass es ihr gelingt das Beste aus der ihr gewährten Autonomie zu machen.

Je vous remercie. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, collega's, tot mijn spijt moet ik vaststellen dat de Franstalige minister bevoegd voor de Hervorming der Instellingen niet in de mogelijkheid verkeert om dit debat bij te wonen. De symboolwaarde van dit debat is nochtans niet gering, maar ik neem aan dat het hem niet mogelijk is geweest hier aanwezig te zijn.

Mijn uiteenzetting zal uit vier punten bestaan. Het eerste punt zal een reflectie zijn over artikel 59ter van de Grondwet dat de grondslag is van het ontwerp van wet dat wij thans behandelen. In een tweede punt zal ik iets zeggen over de wijze van wetgeving door middel van een referentie, punt dat hier reeds door ten minste twee sprekers is aangeraakt. In een derde punt zal ik artikel 8, § 4, even van dichtbij bekijken. Tenslotte zal ik nog een woord zeggen over de weerslag van dit ontwerp op de wet tot oprichting van het Arbitragehof.

Alvorens echter deze vier punten te behandelen, wou ik mij toch tot de rapporteur wenden om hem mijn erkentelijkheid te betuigen voor zijn precies verslag. Dit verslag, mijnheer Gramme, vertoont echter de bijkomende kwaliteiten van bondigheid, maar ook waarachtigheid en volledigheid. Mogen alle verslagen van de Senaat uitblinken door deze kwaliteiten. Velen van ons, die kennis willen nemen van deze documenten, zou zulke degelijkheid een aantal uren werk besparen.

Aan de heer Luyten wil ik zeggen dat er in zijn betoeg van daarnet een soort vervuiling is opgetreden. Mijn partijgenoot en vriend Jos De Saeger, minister van Staat, is in tegenstelling met wat u hebt menen te moeten suggereren, mijnheer Luyten — ik zeg dit met grote oprechtheid en overtuiging —, een man van beginselen, ook vanuit het standpunt van de Vlaamse Gemeenschap.

De heer Luyten. — Gelieve mij te excuseren, mijnheer De Bondt, maar ik heb hier een brochure waarin de heer De Saeger de taalwetten van 1963, met inbegrip van de faciliteiten verdedigt. Van de rampzaligheid van die faciliteiten zijn wij getuige tot op de dag van vandaag.

De heer De Bondt. — Mijnheer Luyten, ik heb naar uw toespraak geluisterd. Misschien weet u niet wat u gezegd hebt. Ik heb in elk geval gehoord wat u gezegd hebt en wij zullen dit in de *Parlementaire Handelingen* lezen, tenzij u het laat schrappen.

De heer Luyten. — Misschien weet de CVP niet meer hoe ze in 1963 gestemd heeft.

De heer De Bondt. — Nu kom ik tot het eerste punt van mijn uiteenzetting. Artikel 59ter van de Grondwet habiliteert ons ertoe, dit ontwerp van wet te behandelen, aan te vullen, eventueel goed te keuren en te laten uitvaardigen. U zult zich herinneren, collega's, dat ik een zekere aarzeling vertoonde bij de behandeling van artikel 59ter. Ik had daar destijds nogal wat opmerkingen over. Vanzelfsprekend zijn die niet meer ter zake, vermits de wetgevende macht het goed geoordeeld heeft dit artikel 59ter, zoals het thans luidt, goed te keuren. Toch wou ik dit nog even aanstippen om goed te begrijpen wat ik zo dadelijk in mijn tweede punt zal zeggen.

Artikel 59ter bepaalt dat de Raad van de Duitstalige Gemeenschap — wat de competentie en de werking betreft — zal worden ingesteld door middel van een gewone wet, taak waarmee we nu bezig zijn. Daardoor ontstaat een bijkomende asymmetrie in het geheel van de instellingen die

onze complexe staatsstructuur uitmaken. Ik heb destijds waarschuwingen geuit tegen deze toenemende tendens tot asymmetrie en de daaruit volgende onoverzichtelijkheid van de structuur van de Staat. Ik blijf daarbij.

Dat wordt ook hier nog beklemtoond. Enkele sprekers hebben erop gewezen dat artikel 59ter in §§ 3 en 4 weliswaar de mogelijkheid biedt tot uitbreiding van de bevoegdheden van de Raad voor de Duitstalige Gemeenschap, maar vooralsnog is het niet mogelijk gebleken dit in deze wet tot stand te brengen. De uitbreiding van bevoegdheden ingevolge § 3 van artikel 59ter kan maar gebeuren indien de Waalse Gewestraad, samen met de Duitse Gemeenschapsraad, na installatie, daartoe zouden besluiten. Dat is een uitbreiding van de asymmetrie.

We denken nu met velen na over de structuur van de Staat. Bij een evaluatie van de wetten van 1980 en de grondwetsherziening die deze wetten mogelijk heeft gemaakt, zullen wij ook het ontwerp van wet dat wij nu behandelen, indien het wordt aangenomen, en artikel 59ter moeten betrekken.

Het tweede punt van mijn betoog gaat over de wetgeving door middel van referenties.

Ik laat het element esthetiek terzijde, evenals het element van de doorzichtigheid voor de burgers die kennis willen nemen van de wet, hoewel deze twee elementen van wezenlijk belang zijn in een samenleving.

Ik wil op een ander aspect wijzen. Over de bevoegdheden, de werking en de samenstelling van de organen van de Raad voor de Duitse Gemeenschap wordt gelegitimeerd door verwijzing naar artikelen uit de wet van 8 augustus 1980. Dit suggereert dat de aldus toegewezen bevoegdheden, procedures en werkwijzen even stabiel zouden zijn als de bepalingen van de wet van 8 augustus 1980, een wet met een bijzondere meerderheid, een dubbele meerderheid in elke taalgroep, en een tweederde meerderheid in heel het Parlement.

Dat is niet het geval voor dit wetsontwerp. De kwaliteit van de vorm bij dit wetsontwerp voor de Raad voor de Duitstalige Gemeenschap zal in de toekomst kunnen worden gewijzigd op initiatief van de wetgever of van de regering door middel van een gewone wet, en dit kan doorlopend en bestendig gebeuren.

Dit betekent dat de stabiliteit van de uitoefening van de competenties inzake culturele en persoonsgebonden aangelegenheden, die gegarandeerd worden aan de twee grote gemeenschappen van dit land, niet in in dezelfde mate of in het geheel niet wordt geboden ten behoeve van de Duitstalige Gemeenschap. Dat is het gevaar van de suggestie uitgaande van deze referentietechniek.

Ik ben het overigens eens met de heer Jean Gillet dat dit een praktische manier van handelen was. Wanneer men deze referentie invoert in een ontwerp van wet neemt men aan dat de inhoud en de interpretatie van de aldus overgedragen bevoegdheden dezelfde zullen zijn als deze bedoeld in de wet van 8 augustus 1980. Dat was een heel praktische manier om een lange discussie uit de weg te gaan.

Naar buiten toe mag niet de indruk ontstaan alsof hier een wet tot stand zou komen die dezelfde stabiliteit heeft als de quasi constitutionele wet van 8 augustus 1980, inzake de opbouw van de eigen middelen en de eigen werkingsorganen van de twee grote gemeenschappen van dit land.

Hier gaat het om een regeling, weliswaar een wettelijke regeling, door beide Kamers in harmonie tot stand te brengen, die door het gewoon wetgevend initiatief gewijzigd en in een andere richting kan worden gestuurd. Ik verwacht evenwel niet dat dit zal geschieden.

Ik hoop dat degenen die dit ontwerp zullen goedkeuren de oprechte wil hebben om op wetgevend vlak effectief dezelfde bevoegdheid te geven aan de Raad van de Duitstalige Gemeenschap als die welke nu is toegewezen aan de twee grote gemeenschappen in dit land.

Ik wil ook iets zeggen over § 4 van artikel 8. Ik doe dit met een zekere schroom, mijnheer de verslaggever, maar toch met grote overtuiging. Wat zet mij ertoe aan in de algemene bespreking te blijven stilstaan bij een onderdeel van een artikel? Waar haal ik de euvel moed om dat te doen? Welnu, ik put die moed uit de voortreffelijke werking van het tweekamerstelsel in ons land. De jongste tijd, onder meer bij de installatie van het Studiecentrum voor de staatshervorming, hebben de twee ministers belast met de hervorming van de instellingen zekere beschouwingen ten beste gegeven over het tweekamerstelsel in dit land.

Heren ministers, bij de behandeling van dit ontwerp moet u toch de weldoende invloed van het tweekamerstelsel erkennen. Indien de Senaat voorliggend ontwerp goedkeurt, zullen onze collega's van de Kamer

nogmaals kennis kunnen nemen van dit ontwerp en het eventueel kunnen goedkeuren zoals het door de Senaat werd aangenomen. Het is om die reden dat ik nu over § 4 van artikel 8 wens te spreken. Ik had in de commissie willen bereiken dat dit artikel zou worden gewijzigd, in die zin dat § 4 zou worden weggelaten. Men kan echter met een goed voorstel ter tafel komen op een ongelegen ogenblik. Toen ik met dat goede voorstel — ik zal straks aantonen waarom het zo goed is — ter tafel kwam, was het ogenblik inderdaad ongelegen. De commissieleden, noch de ministers, wisten toen immers dat dit ontwerp op andere plaatsen aanleiding zou geven tot wijzigingen en aanvullingen. Indien zij dit hadden geweten en indien men dit ontwerp in tweede lezing had behandeld, zou het niet uitgesloten zijn geweest dat men mij had willen volgen. In het oorspronkelijk ontwerp dat de regering bij de Kamer had ingediend, komt § 4 trouwens niet voor.

Waarover gaat § 4 van artikel 8? In deze paragraaf wordt de samenstelling bepaald van de *Rat*, in die zin dat de *Rat* zal bestaan uit 25 leden die rechtstreeks worden verkozen. De heer Gillet heeft dit terecht met nadruk onderstreept.

Op advies van de huidige *Rat* van de Duitse Cultuurgemeenschap — zo heeft men ons althans in de commissie medegedeeld —, heeft de Kamer besloten van rechtswege drie categorieën van burgers die geen lid zijn van de *Rat* toch de vergaderingen te laten bijwonen zij het met raadgevende stem. Het betreft hier: Ten eerste, de in het kiesarrondissement Verviers gekozen leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de senatoren die hun woonplaats hebben in het Duitstalig gebied, en die de grondwettelijke eed uitsluitend of in de eerste plaats in het Duits hebben afgelegd; ten tweede, de door de provincieraad van Luik alsmede door de Senaat verkozen senatoren, voor zover zij aan de twee in het primo gestelde vereisten voldoen; ten derde, de in het district Eupen verkozen provincieraadsleden, voor zover zij aan de twee in het primo gestelde vereisten voldoen.

Ik meen dat in de Raad voor de Duitstalige Gemeenschap die participeert in de nationale soevereiniteit, omdat hij op exclusieve wijze, op wetgevend vlak de bevoegdheden uitoefent die de twee grote gemeenschappen hebben overgenomen van de nationale Staat op het gebied van de culturele en van de persoonsgebonden aangelegenheden, de aanwezigheid van leden met raadgevende stem niet aangewezen is, omdat zulks de leden die rechtstreeks door de bevolking zijn verkozen wellicht hindert om hun mandaat in volle vrijheid en onafhankelijkheid uit te oefenen.

Overigens meen ik dat welkdanige verkozen Raad of Parlement de handen vrij moeten hebben om op elk ogenblik over de onderwerpen die zij zelf aanwijzen, adviezen in te winnen van personen en instellingen die daartoe aanleiding geven. Vandaar dacht ik dat de Kamer niet juist heeft gehandeld wanneer zij in termen van welwillendheid, neem ik aan, positief is ingegaan op de suggestie die om begrijpelijke redenen, is uitgegaan van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap. Ik had liever gezien dat de regering in de Kamer daarvoor niet was bezweken.

Wanneer die paragraaf niet zou voorkomen in de tekst, lijkt hij mij sterker en, op het punt van respect voor een integrale democratie, meer in overeenstemming met onze opvattingen en gebruiken, zoals de regering overigens initieel van mening was bij het indienen van het ontwerp in de Kamer.

Zo kom ik, mijnheer de Voorzitter, tot mijn punt 4, namelijk het Arbitragehof. Het verheugt mij dat de commissie — ik was niet in de gelegenheid de zitting bij te wonen waarop dit punt meer in het bijzonder werd behandeld — er werk van heeft gemaakt om bij de behandeling van dit ontwerp meteen ook de artikelen in te voegen die de wet op het Arbitragehof dienovereenkomstig aanpassen.

Op die manier zouden, als het Arbitragehof per 1 januari 1984 zijn weldoende en onmisbare taak van coherentie en rechtszekerheid zal kunnen opnemen, ook de activiteiten van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap en later van de Raad van de Duitse Gemeenschap, daarin op een zinvolle en verantwoorde wijze kunnen worden gevat.

Mijnheer de Voorzitter, het zal mij — u hebt dit begrepen uit mijn uiteenzetting — desalniettemin geen moeite kosten om dit ontwerp goed te keuren. Ik zou het bijzonder op prijs stellen indien ik aan de zijde van de regering of aan de zijde van de collega's van de Senaat, gehoor zou vinden met betrekking tot de aanpassing van het artikel 8, door weglating van § 4. Ik meen dat wij het ontwerp aldus kunnen verbeteren. Indien dit niet het geval zou zijn, dan zal ik zeker niet nalaten het ontwerp goed te keuren, omdat het betere nogal eens de vijand is van het goede. Dat wil echter niet zeggen dat men niet met overtuiging en met kracht van argumenten het betere kan aanpakken en zijn collega's en de regering kan trachten van het betere te overtuigen en een werkstuk tot stand te

brengeen waarop wij allemaal fier mogen zijn. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik de heer De Bondt erop attent maken dat de commissie voor de Justitie in vergadering was en dat mijn collega van Justitie daar aanwezig moest zijn, wat meteen zijn afwezigheid hier verklaart?

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, wat onze werkzaamheden van aanstaande week betreft, stelt de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden volgende agenda voor:

Donderdag 24 november 1983, 's namiddags te 15 uur:

1. Inoverwegingneming van voorstellen van wet;

2. Voorstel van wet tot instelling van een Gemengde Commissie voor het onderzoeken van de problemen in verband met de organisatie van de strijdkrachten en het voorstellen van de wijzigingen aan te brengen in de aard, de omvang en de duur van de prestaties die binnen het raam van de organisatie van de Atlantische verdediging en de Europese veiligheid aan de natie gevraagd worden voor de instandhouding van de vrede in de wereld;

3. Mondelinge vragen;

4. Interpellaties:

a) Van de heer Serge Moureaux tot de Eerste minister, tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Institutionele Hervormingen, tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en tot de minister van Landsverdediging over «het misdadig optreden van splintergroepjes die georganiseerd zijn als private milities en die connecties schijnen te hebben, met name bij het leger, bij sommige politiediensten en bij wezenlijke rijksdiensten verbonden met de staatsveiligheid»;

b) Van de heer Mouton tot de heer Bertouille, minister van Onderwijs, over «de benoemingen tot werkmeester in het rijksonderwijs»;

c) Van de heer Mouton tot de ministers van Onderwijs over «de verlenging van de leerplicht in de vorm van deeltijds onderwijs»;

d) Van de heer Capoen tot de Eerste minister over «de weigering van de regering om overleg te plegen met de Vlaamse executieve betreffende het koninklijk besluit tot regeling van de organisatie en de werking van het in de Nationale Kas voor beroepskrediet opgerichte Participatiefonds»;

e) Van de heer de Wasseige tot de minister van Economische Zaken en tot de staatssecretaris voor Energie en Middenstand over «de beslissing een aanvullende subsidie van 2,5 miljard frank te verlenen aan het project van snelle kweekreaktor Kalkar»;

f) Van de heer Roland Gillet tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en tot de minister van het Brussels Gewest over «de oorzaken van de onveiligheid in de meeste steden en grote gemeenten en in het bijzonder het gebrek aan politiepersoneel»;

g) Van de heer Roland Gillet tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Institutionele Hervormingen over «de oorzaken van de onveiligheid in de meeste steden en gemeenten en in het bijzonder de straffeloosheid die sommige delikwenten ten deel valt»;

h) Van de heer Gevenois tot de minister van Verkeerswezen en Posten, Telegrafie en Telefonie, over «de herstructurering van de NMBS in de streek van Bergen»;

i) Van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over «de weigering van de minister om te antwoorden op de interpellatie over de hervorming van de Raad van State».

Te 16 uur: Naamstemmingen.

Donderdag 24 november 1983, 's avonds te 19 uur:

Eventueel hervatting van de agenda van de namiddagvergadering.

La commission du Travail parlementaire propose, pour la semaine prochaine, l'ordre du jour suivant:

Jeudi 24 novembre 1983, l'après-midi à 15 heures:

1. Prise en considération de propositions de loi;

2. Proposition de loi instituant une commission mixte chargée d'examiner les problèmes d'organisation des forces armées et de proposer les modifications qui devraient être apportées à la nature, au volume et à la durée des prestations demandées à la nation dans le cadre de l'organisation de la défense atlantique et de la sécurité européenne en vue du maintien de la paix dans le monde;

3. Questions orales;

4. Interpellations:

a) De M. Serge Moureaux au Premier ministre, au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles, au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et au ministre de la Défense nationale sur «les actions criminelles de certains groupuscules organisés en milices privées et les complicités dont ils semblent bénéficier notamment dans l'armée, dans certaines polices et dans certains services essentiels de l'Etat liés à la sécurité publique»;

b) De M. Mouton à M. Bertouille, ministre de l'Education nationale, sur «les nominations de chef d'atelier dans l'enseignement de l'Etat»;

c) De M. Mouton aux ministres de l'Education nationale sur «la prolongation de l'obligation scolaire sous la forme d'enseignement à temps partiel»;

d) De M. Capoen au Premier ministre sur «le refus du gouvernement de se concerter avec l'Exécutif flamand au sujet de l'arrêté royal portant organisation et fonctionnement créé au sein de la Caisse nationale de crédit professionnel»;

e) De M. de Wasseige au ministre des Affaires économiques et au secrétaire d'Etat à l'Energie et aux Classes moyennes sur «la décision d'octroyer un subside complémentaire de 2,5 milliards de francs au projet de surrégénérateur Kalkar»;

f) De M. Roland Gillet au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et au ministre de la Région bruxelloise sur «les causes de l'insécurité qui règne dans la plupart des villes et grandes communes et, en particulier, le manque d'effectifs policiers»;

g) De M. Roland Gillet au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur les causes de l'insécurité qui règne dans la plupart des villes et communes et, en particulier, l'impunité dont bénéficient certains délinquants»;

h) De M. Gevenois au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur «la restructuration de la SNCB dans la région de Mons»;

i) De M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «le refus du ministre de répondre à l'interpellation sur la réforme du Conseil d'Etat».

A 16 heures: Votes nominatifs.

Jeudi 24 novembre 1983, le soir à 19 heures:

Eventuellement reprise de l'ordre du jour de la séance de l'après-midi.

Het is niet uitgesloten dat nog andere interpellaties aan deze agenda worden toegevoegd.

Ter intentie van de voorzitters van de commissies merk ik op, zoals ik dit deze middag trouwens heb gedaan op de bijeenkomst van de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden, dat ze volgende week voor de commissievergadering beschikken over de hele dinsdag en de hele woensdag, normale werkdagen voor de Senaat. Ik dring erop aan dat ze daarvan gebruik zouden maken om zoveel mogelijk hangende voorstellen en ontwerpen te doen behandelen. Op die manier zou het werk behoorlijk kunnen opschieten.

Is de Senaat het met de voorgestelde agenda eens?

Le Sénat est-il d'accord sur l'ordre du jour proposé? (*Assentiment.*)

Il en est ainsi décidé.

Hiertoe is besloten.

INTERPELLATION DE M. VANDEZANDE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR « LES MESURES A PRENDRE D'URGENCE EN VUE DE GARANTIR LA SECURITE DE LA POPULATION, DE LA GENDARMERIE ET DE LA POLICE COMME LE PRECONISAIT LE MEMORANDUM DES SYNDICATS NATIONAUX DE LA GENDARMERIE ET DE LA POLICE »

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEZANDE TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT OVER « DE MAATREGELEN DIE DRINGEND Zouden MOETEN GENOMEN WORDEN OM DE VEILIGHEID VAN DE BEVOLKING, DE RIJKSWACHT EN DE POLITIE TE WAARBORGEN ZOALS WERD VOOROPGESTELD IN HET MEMORANDUM VAN BEIDE NATIONALE SYNDICATEN VAN RIJKSWACHT EN POLITIE »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt werden twee moties ingediend.

L'un, pur et simple, par Mme Herman et MM. Bock et Van Herreweghe, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Vandezande et la réponse du ministre,

Passe à l'ordre du jour. »

De eerste, ingediend door mevrouw Herman en de heren Bock en Van Herreweghe, luidt :

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandezande en het antwoord van de minister,

Gaat over de orde van de dag. »

L'autre, par MM. de Bruyne et Van Ooteghem, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Vandezande et la réponse du ministre,

Demande au gouvernement de prendre les mesures nécessaires pour mettre fin à la discrimination pratiquée envers les Flamands à la SNCB et dénoncée dans l'interpellation et pour adapter les cadres linguistiques aux besoins. »

De andere, ingediend door de heren de Bruyne en van Ooteghem, luidt :

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandezande en het antwoord van de minister,

Verzoekt de regering de nodige maatregelen te treffen om de in de interpellatie aangeklaagde discriminatie van de Vlamingen bij de NMBS ongedaan te maken en de taalkaders aan de behoeften aan te passen. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

131 membres sont présents.

131 leden zijn aanwezig.

77 votent oui.

77 stemmen ja.

49 votent non.

49 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour pur et simple est adopté.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Lagae, Lagneau, Lahaye, Lutgen, Mainil, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poulet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbusche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbiest, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Boel, Canipel, Capoen, Coppens, De Baere, De Bremaeker, de Bruyne, Deconinck, Delmotte, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Smeyter, Deworme, Donnay, Draulans, Egelmeeers, Eicher, Geldolf, Gevenoio, R. Gillet, Goossens, Hubin, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Lallemant, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Pécriaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Trusart, Van der Elst, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Descamps, de Wasseige, Gramme, Humblet et Op 't Eynde.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Descamps. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. Spitaels.

M. Gramme. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec Mme Pétry.

De heer Op 't Eynde. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Vangronsveld.

INTERPELLATION DE M. LOWIS AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR « L'ATTRIBUTION DE LA LIVRAISON D'APPAREILS TELEX AUX SOCIETES ACEC ET SIEMENS-LANKLAAR »

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER LOWIS TOT DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, OVER DE « TOEWIJZING VAN DE LEVERING VAN TELEXAPPARATEN AAN DE FIRMA'S ACEC EN SIEMENS-LANKLAAR »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. Lowis au ministre de Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Lowis tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie werden twee moties ingediend.

L'un, pur et simple, par Mme Herman et M. Van Herreweghe, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Lowis et la réponse du ministre des Communications et des Postes, Télégraphies et Téléphones,
Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Lowis en het antwoord van de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie,
Gaaf over tot de orde van de dag. »

L'autre, par M. Van In, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Lowis sur l'attribution de livraisons d'appareils de télex et la réponse du ministre,

Estime que les conditions technologiques, sociales, financières et économiques sont remplies pour réserver la commande d'appareils de télex à Siemens-Lanklaar et réclame une décision gouvernementale dans ce sens. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Lowis, over de toewijzing van leveringen inzake telexapparaten, en het antwoord van de minister,

Is de mening toegedaan dat de technologische, sociale, financiële en economische voorwaarden aanwezig zijn om de bestelling van telexapparatuur aan Siemens-Lanklaar voor te behouden, en eist een regeringsbeslissing in die zin. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

129 membres sont présents.

129 leden zijn aanwezig.

74 votent oui.

74 stemmen ja.

51 votent non.

51 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour pur et simple est adopté.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Lagae, Lagneau, Lahaye, Lutgen, Mainil, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uytendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Vermeiren, J. Wathélet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Boel, Canipel, Capoen, Coppens, De Baere, De Bremaeker, de Bruyne, Deconinck, Delmorte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyster, de Wasseige, Deworme, Donnay, Draulans, Egelmeers, Geldolf, Geve-nois, R. Gillet, Goossens, Hubin, Humblet, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Luyten, Mme N. Maes,

MM. R. Maes, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Péciaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Van der Elst, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck et M. Vercaigne.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Descamps, Gramme, Op 't Eynde et Wyninckx.

M. le Président. — Je présume que les membres qui se sont abstenus l'ont fait pour les motifs invoqués précédemment. (*Assentiment.*)

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Tijn Declercq.

Dat geldt ook voor de vorige stemming.

PROJET DE LOI DE REFORMES INSTITUTIONNELLES POUR LA COMMUNAUTE GERMANOPHONE

Reprise de la discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN VOOR DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

Hervatting van de algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous reprenons la discussion du projet de loi de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone

Wij hervatten de behandeling van het ontwerp van wet tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap.

La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, notre groupe votera le projet de loi qui lui est soumis. Il se réjouit que certains de nos compatriotes minoritaires reçoivent ce à quoi ils ont droit, et se félicite que 66 000 personnes environ vont, par le vote de ce projet de loi, se trouver dans une situation culturelle supérieure à ce qu'elle était avant. Nous déplorons cependant qu'au même moment, et malgré que de nombreuses propositions aient été déjà déposées, les francophones de la périphérie, plus nombreux que nos compatriotes germanophones, voient se multiplier les agressions à leur égard. Nous déplorons également qu'un million de Bruxellois ne reçoivent pas, quant à eux, avec la même diligence, le statut qu'ils ont le droit d'avoir au même titre que les autres régions du pays. (*Applaudissements sur les bancs du FDF et du RPW.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Boel.

De heer Boel. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, de openbare bespreking van het ontwerp tot hervorming van de instellingen voor de Duitstalige gemeenschap biedt ons de gelegenheid om enkele naar ons gevoelen belangrijke kritische beschouwingen te formuleren.

Vooraf zou ik evenwel er de nadruk willen op leggen dat het ons verheugt dat de regering bijzonder snel werk heeft gemaakt van de in artikel 59ter van de Grondwet bepaalde uitvoeringswet.

Binnen het haar toegekende constitutionele kader verwerft de Duitstalige gemeenschap hiermede nagenoeg een aan de andere gemeenschappen gelijkwaardig politiek statuut, waarbij een eigen wetgevende en uitvoerende macht kunnen instaan voor de uitoefening van de autonome bevoegdheden inzake culturele en persoonsgebonden aangelegenheden.

Op zichzelf is dit een verheugende vaststelling, al is het maar omdat hiermede de hypotheek van een sinds de grondwetsherziening van 1970 vigerend minderwaardig statuut wordt gelicht.

Dit neemt niet weg dat bij sommige bepalingen van het ontwerp ernstige vragen kunnen worden gesteld.

Een eerste belangrijke vraag rijst inzake de wil van de regering om een statuut uit te werken dat consequent rekening houdt met de specifieke situatie van het Duitstalige gebied, meer bepaald op het vlak van de bevoegdheidsregeling.

Ik verklaar me nader.

De grondwettelijke omschakeling van Duitse Cultuurgemeenschap naar Duitstalige Gemeenschap ging logisch gepaard met de toekenning van alle gemeenschapsbevoegdheden.

De rechtstreekse toekenning van gewestbevoegdheden werd niet in overweging genomen. Tijdens de openbare bespreking betreffende de herziening van artikel 59ter heb ik gesteld dat strikt juridisch bekeken de toewijzing van gewestelijke bevoegdheden door de nationale wetgever in strijd zou zijn met artikel 107quater.

De huidige grondwetgever heeft dan in de mogelijkheid voorzien van gehele of gedeeltelijke overheveling van bepaalde gewestelijke bevoegdheden mits er onderlinge overeenstemming tussen het Waalse Gewest en de Duitse Gemeenschap is.

Bij de Duitstaligen bestaat terecht de vrees dat de impact van deze bepaling zal beperkt blijven tot een intentieverklaring gewoon omdat het Waalse Gewest als de sterkste betrokken partij hiervoor geen belangstelling vertoont.

Betekent dit dat de wetgever in het kader van de voorliggende uitvoeringswet over geen enkele bewegingsruimte beschikt om het bepaalde in artikel 59ter, § 3, wat meer concrete inhoud te geven?

Mijn insziens niet!

Immers, door analogie met de uitvoeringswetten van 8 en 9 augustus 1980 — en dat blijkt bij monde van de regering een basisgegeven van het ontwerp te zijn — had men voor de uitoefening van sommige gewestmateries waarbij de betrokkenheid van het Duitstalige Gewest evident blijkt, in een zelfde inspraakprocedure kunnen voorzien zoals dit bijvoorbeeld, het geval is voor de adviserende bevoegdheid van de Vlaamse executieve bij de voorbereiding van internationale verdragen inzake gewestelijke aangelegenheden, en dit ondanks het feit dat artikel 68 van de Grondwet onverminderd van kracht blijft.

Op deze wijze zou de wetgever via deze uitvoeringswet een concrete aanloop kunnen geven aan de in § 3 van artikel 59ter onschreven onderhandelingsprocedure inzake uitoefening van bepaalde gewestelijke bevoegdheden door de Duitstalige Gemeenschap.

Steeds op het vlak van de bevoegdheidsregeling rijst een tweede belangrijke vraag, met betrekking tot de uitoefening van de provinciale bevoegdheden. In de commissie heeft een amendement in die zin geen doorgang gevonden. Ik begrijp deze terughoudendheid niet! De Duitstalige Gemeenschap beschikt immers over een eigen wetgevend en uitvoerend orgaan dat binnen zijn bevoegdheidsfeer op een zelfde hiërarchisch niveau staat als de regeringen en parlementen van de andere gemeenschappen en gewesten, maar zij moet niettemin de bevoegdheidsuitoefening van een ondergeschikt provinciaal bestuur lijdzaam ondergaan. Dit is een eerder aberrante situatie, mijnheer de minister, die uw overigens vrij degelijk ontwerp, nutteloos ontsiert.

Een derde punt dat vatbaar is voor een fundamentele kritiek is de inhoud van artikel 49 waarin de samenstelling van de executieve wordt bepaald. Ook in dit artikel wordt de vooropgestelde analogie met de uitvoeringswetten van 8 en 9 augustus 1980 volkomen verlaten, vermits men afziet van de democratische stelregel dat de leden van de executieve moesten worden verkozen uit en door de Raad. Ik zal de bezwaren ter zake namens de SP-fractie opgeworpen door collega Van Elewycck tijdens het Kamerdebat niet herhalen.

Niettemin wens ik toch duidelijk te onderstrepen dat de argumenten die naar aanleiding hiervan door de minister werden ontwikkeld, weinig overtuigend uitvallen. Uw belangrijkste argument, mijnheer de minister, was er een van persoonlijk-subjectieve aard, met name dat u er niet zo zeker van is welke van beide oplossingen — verkozen buiten de Raad of verkozen uit de Raad — de meest optimale is?

De verwijzing naar de nationale regering is niet ter zake, vermits de leden ervan benoemd worden door de Koning.

Overigens blijkt ook hier de fundamentele regel dat de ministers benoemd worden uit de parlementsleden en slechts uitzonderlijk een beroep wordt gedaan op een buitenstaander.

Zelfs in regeringen met meer dan 30 ministers, hebben bij mijn weten nooit drie buiten het Parlement staande personen een ministeriële functie bekleed. De toepassing op het nationale vlak van deze mogelijkheid wordt dus uitermate beperkt en strikt uitzonderlijk gehouden, rekening houdend ongetwijfeld met een optimaal respect voor de democratische spelregels van ons parlementair regime.

Het lag dan ook voor de hand dat, van zodra afgeweken werd van de regel waarbij de Koning de leden van een uitvoerende macht benoemd

— en dit is het geval voor de executieven van de gemeenschappen en de gewesten —, men logischerwijze en consequent de bepaling heeft ingevoerd dat de leden van deze executieven uit en door hun respectieve raden moesten worden gekozen.

Ik kan u dan ook moeilijk volgen, mijnheer de minister, wanneer u in dit ontwerp voor de verkiezing van drie leden van de executieve, plots afwijkt van deze zienswijze.

U voert ook aan dat voor u het belangrijkste is dat de leden van een executieve verantwoordelijk zijn voor hun assemblée.

Dit is ongetwijfeld eveneens een fundamentele democratische stelregel, met dien verstande evenwel dat die verantwoordelijkheid uiteraard nog meer inhoud en substantie verwerft, wanneer deze leden verkozen worden uit en door de assemblée waartegenover zij politiek verantwoordelijk zijn.

Bovendien zijn de leden van deze assemblée op hun beurt slechts een emanatie van het volk, waartegenover zij verantwoording zijn verschuldigd, en waardoor zij kunnen worden gesanctioneerd tijdens de verkiezingen.

Een lid van de executieve dat tevens raadslid is, zal dus in elke beleidsopdracht met deze dubbele verantwoordelijkheid moeten rekening houden, hetgeen mijn inziens bevorderlijk is voor het democratisch karakter van de besluitvorming.

Tenslotte, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, zou ik willen eindigen met een randbemerking die zich, naar aanleiding van de commissiewerkzaamheden, op een nogal flagrante wijze opdringt. Het is namelijk gebleken dat in de tekst van het ontwerp, op verschillende belangrijke punten, essentiële technische verbeteringen en aanvullingen werden aangebracht door de Senaatscommissie.

Voor degenen onder ons die zich meer bepaald buigen over het probleem van de hervorming van de Senaat, laat staan over de afschaffing ervan, kan dit een betekenisvolle aanwijzing zijn voor de belangrijke rol die de Senaat inzake juridische keurigheid van de wetteksten die hem worden voorgelegd, vandaag zoals in het verleden, ongetwijfeld moet blijven vervullen. (*Applaus op de socialistische banken en van de heer De Bondt.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Saive.

Mme Saive-Boniver. — Monsieur le Président, chers collègues, nous soutiendrons par nos votes l'élargissement des compétences du Conseil de la Communauté germanophone. Nous tenons toutefois à dénoncer certaines lacunes importantes qui affectent tant cette révision de la Constitution que les discussions qui l'ont précédée.

Le débat a été mené pendant tant d'années, avec tant de détours politico-juridiques, qu'il s'est éloigné des citoyens à un point tel que ceux-ci n'arrivent pratiquement plus à le suivre. Au sein même du Conseil de la Communauté, le débat n'est plus mené que par quelques « spécialistes ».

En outre, et c'est plus grave, l'élargissement des compétences du Conseil de la Communauté risque, assez paradoxalement, de se traduire par une perte ou tout au moins une diminution de démocratie pour la région germanophone. En effet, la plupart des membres du Conseil de la Communauté qui sont des hommes politiques « de fin de journée » — leur travail professionnel tout autant que leur rémunération limitée ne leur permettant d'exercer ce mandat qu'à disponibilité réduite —, ne parviennent déjà pas à assumer pleinement leurs compétences actuelles. L'élargissement des compétences ne fera qu'aggraver cette situation. Dans les faits, le pouvoir de décision sera de plus en plus souvent confié à l'administration dont le futur Conseil sera doté. Les membres de cette administration étant généralement nommés à vie et non éligibles, il s'en suivra une nouvelle dilution des responsabilités des élus, qui porte en elle le danger, bien réel, d'une atteinte indirecte à la démocratie.

Dans le même ordre d'idées, pourquoi le Conseil actuel, assemblée démocratiquement élue, a-t-il décidé de prolonger son propre mandat jusqu'en 1986? D'autres compétences venant augmenter sensiblement le pouvoir potentiel des élus, les exigences démocratiques n'auraient-elles pas imposé de nouvelles élections?

Dès le début de ce long débat, dans lequel notre mouvement n'a l'occasion d'intervenir que très tard, on a négligé de considérer d'importants problèmes. Celui des charges financières et administratives apportées par les matières dites « personnalisables », constitue un écueil de taille pour la Communauté germanophone. On a bien débattu sur la question de savoir comment les cantons de l'Est pourraient assumer les

charges des nouvelles matières régionales, et de quelle manière ces nouvelles compétences devraient être transférées. Mais on n'a jamais vraiment examiné jusqu'à quel point la Communauté germanophone pourra supporter ces charges nouvelles. Est-elle certaine d'obtenir des ressources financières suffisantes pour pouvoir y faire face?

Nous pourrions aussi nous étonner qu'on n'ait jamais pensé demander l'avis des partenaires sociaux, qui pourtant jouissent d'une expérience certaine dans les différents domaines des matières personnalisables: politique de la famille, protection de la jeunesse, etc.

Quoi qu'il en soit de ces nombreuses imperfections, le mouvement Ecolo-Agalev appuie néanmoins la revalorisation du Conseil de la Communauté germanophone. C'est enfin l'occasion de mettre fin à une discussion vieille de plus de dix ans, et de décrier un trop long débat, pour le mener à une fin, fût-elle provisoire. Ensuite et surtout, pour faire un petit pas, même s'il est maladroit, en direction du fédéralisme intégral.

L'idée du fédéralisme intégral est un des points forts du mouvement Ecolo-Agalev, mais il ne peut être réalisé n'importe comment. Pour nous, le fédéralisme intégral doit aboutir à une réelle démocratie de la base, et non à une bureaucratie de la vie politique quotidienne.

Pour la Communauté germanophone, ceci n'est pas réalisable en copiant tout simplement les structures des deux autres communautés, beaucoup plus grandes, uniquement parce qu'on veut « en avoir autant ». Il faudra qu'elle s'en souvienne si le futur Conseil de la Communauté germanophone veut jouer un rôle réellement démocratique et de poids dans la vie politique et culturelle de notre pays. (*Applaudissements sur les bancs Ecolo-Agalev.*)

Präsident. — Das Wort hat Herr Humblet.

Humblet. — Sehr geehrter Herr Präsident, sehr geehrte Herr Minister, sehr geehrte Herren Kollegen, es ist mir ein grosses Vergnügen, nach meinem deutschsprachigen Kollegen Eicher, als Wallone in dieser Angelegenheit das Wort zu ergreifen.

En tant que Wallon, je voudrais tout d'abord m'associer à l'un des propos tenus par notre honorable collègue M. De Bondt, regrettant l'absence, cet après-midi, du ministre wallon des Réformes institutionnelles.

M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles. — Ce n'est pas sérieux. Il assiste pour l'instant à une réunion de la commission de la Justice du Sénat où il défend un projet important. Le Sénat devrait s'organiser en conséquence ...

M. Humblet. — ... ou c'est le gouvernement qui ne doit pas cumuler en la personne du Vice-Premier ministre et ministre de la Justice la fonction de ministre des Réformes institutionnelles, si on veut prendre cette dernière matière au sérieux.

M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles. — Vous viendrez alors me dire qu'il y a trop de ministres.

M. Humblet. — Je vous renvoie la balle, monsieur le ministre. La répartition des portefeuilles ministériels n'incombe pas au Sénat.

Ce que M. De Bondt a dit, j'ai peut-être le droit de le rappeler aussi. Lui, vous ne l'avez pas interrompu.

De heer De Bondt. — U hebt mij verkeerd begrepen. Ik heb gezegd dat ik mij meer verheugd zou hebben indien ook de Franstalige minister aanwezig had kunnen zijn.

M. Humblet. — Le problème qui trouve son aboutissement aujourd'hui dans ce débat et qui le trouvera bientôt, je l'espère, à la Chambre, est la conséquence d'une bien longue histoire que je ne rappellerai pas car j'ai l'intention d'être bref. Il s'agit du problème de la frontière de l'Est de la Wallonie et, par conséquent, de l'Etat belge avec les découpages successifs: le comté de Limbourg, la principauté de Stavelot-Malmédy, la principauté de Liège, etc.

Et voici qu'enfin — et je dis enfin — un statut satisfaisant se présente, conforme au principe défendu par les Wallons, suivant lequel il faut progressivement attribuer à la Communauté allemande toute l'autonomie que les Wallons revendiquent pour eux-mêmes.

Nous sommes en particulier heureux de constater que le texte qui nous est soumis, amélioré d'ailleurs par le Sénat, tient compte des vœux de la Communauté culturelle allemande.

Je n'interviendrai pas pour corriger certains emplois du terme « mensonge » ou de termes haineux émis par notre honorable collègue M. Luyten, à propos de situations dans la Confédération helvétique. Je voudrais tout simplement ...

De heer Luyten. — Als u zegt dat ik lieg, moet u ook zeggen waar en wanneer.

M. Humblet. — ... faire trois ou quatre remarques techniques avant de conclure sur une situation voisine.

La première remarque tient à la pertinence du renvoi à la loi du 8 août 1980, qui assure la conformité de la législation applicable à cette communauté avec celle d'autres communautés ou régions de l'Etat belge, bien que je ne considère pas la loi du 8 août 1980 comme satisfaisante pour la Région wallonne. Nous prenons note à ce propos de l'intervention du ministre au sujet de l'article 4, signalant qu'il n'existe pas de restrictions de compétences du fait du renvoi à la loi du 8 août 1980.

Le ministre a confirmé, une fois encore, que toute modification apportée à la loi spéciale sera également applicable à la Communauté germanophone. Il y a dès lors, dans ce domaine, une potentialité d'expansion.

Autre problème important ayant fait l'objet d'un amendement, qui fut d'ailleurs rejeté: l'attribution à la communauté de langue allemande, de compétences de la province.

Je suis extrêmement heureux que la commission n'ait pas adopté cet amendement, car je continue à penser que la Belgique étant communautarisée, les institutions provinciales sont devenues superflues. Il serait regrettable — et M. Luyten sera peut-être, à cet égard, d'accord avec moi — qu'à certains égards, les réformes institutionnelles puissent faire songer à la procession d'Echternach. On risque, si on n'y prend garde, de reprendre d'une main ce qu'on a donné de l'autre.

La mise en place du nouveau Conseil, autre point important, a fait l'objet en commission, d'un examen attentif. Il semble, en effet, que la date projetée pour cette installation, 1986, soit assez lointaine. On a, dans bien d'autres circonstances, été plus rapidement en besogne. Mais tout indique qu'en pratique, cette mise en place sera bien plus rapide. Il me paraît donc superflu d'insister sur cet aspect du problème.

Il fut question, au cours de la discussion de cet après-midi, de la Cour d'arbitrage. Je voudrais, du point de vue légistique, poser une question, à mon sens préoccupante, qui illustre parfaitement les conditions parfois difficiles dans lesquelles nous sommes amenés à travailler.

La loi sur la Cour d'arbitrage a été votée il y a cinq mois à peine. Pourquoi n'a-t-on pas, à cette occasion, tenu compte de la constitution prochaine de la Communauté de langue allemande, ce qui aurait évité de devoir y apporter une modification?

Ma dernière remarque est de nature technique. A la page 25 du rapport, on traite de l'article 76 relatif au régime linguistique à appliquer dans l'enseignement. Il s'agit évidemment d'une autre matière qui n'a pas sa place dans la discussion en cours.

Me référant à une déclaration faite cet après-midi à cette tribune par M. Lepaffe, je désire souligner que si je suis très heureux de la solution intervenue pour la communauté allemande, je regrette que, nonobstant l'avis du Conseil d'Etat sur « le délai raisonnable », le problème de Bruxelles, troisième région, soit toujours au frigo.

Je déplore également, me référant à l'interpellation que j'ai développée le 3 mars 1983, qu'en dépit de l'énumération limitative dans la loi, des communes germanophones, des infractions à la législation linguistique soient encore commises, notamment à Malmédy, pour la gendarmerie, pour l'administration des Contributions directes et pour le contrôle de la TVA. Je ne puis concevoir qu'il y ait, à ce propos, deux poids, deux mesures.

Certes, ces problèmes ne sont pas liés à celui de l'accession à une certaine autonomie de la communauté germanophone.

Je tiens enfin à profiter de cette occasion pour rappeler ici, en tant que Wallon, que si nous sommes très heureux de voter ce statut de la Communauté allemande, nous continuons à demander qu'on remédie à des lacunes majeures, voire à des infractions à la législation, dans un royaume qui, pourtant, se dit encore Etat de droit. (*Applaudissements sur les bancs socialistes et sur divers autres bancs.*)

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord voor een persoonlijk feit.

De Voorzitter. — U heeft het woord, mijnheer Luyten.

De heer Luyten (persoonlijk feit). — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik zal zeer kort zijn. Ik heb in mijn uiteenzetting bepaalde citaten aangehaald uit *Schweizerisches Bundesstaatsrecht* van de Zwitserse staatsgeleerde Giacometti en aldus mijn mening naar voor gebracht over de echte autonomie zoals die in Zwitserland wordt toegepast.

Ik wil hier ter onere van de verfransers in het Duitse gebied nog een andere kerngedachte van die Zwitserse professor weergeven. Hij beweert dat een Franse school in het Duitse gebied — het gaat hier over Zwitserland, maar het geldt *mutatis mutandis* volledig voor de Oostkantons — geen recht maakt, maar onrecht en dat men, als men de territorialiteitsprincipes opgeeft, ook de taalvrede opgeeft. Dit zeggen de Zwitsers sinds mensen heugenis en dit is ook de kern van mijn gedachten.

Door de faciliteiten die in de jaren 60 werden goedgekeurd, hebben de Franstaligen die inwijken in het Duitse gebied, het recht om hun «Herrnvolk»-mentaliteit uit te oefenen op de Duitse minderheid. Mijnheer Humblet had het hier over de oostgrens van Wallonië en zag dit gebied als dusdanig. Misschien leeft de heer Humblet nog in de Napoleontische sfeer. Sommigen hebben deze grens ooit willen verleggen tot aan de Rijn of nog verder dan de Saar. Om het resultaat van de Franse idiotieën te zien, zou de heer Humblet naar Schönberg kunnen gaan. Daar stond, dank zij de faciliteitenwetten van 1962, een wegwijzer waarin het Duitse Schönberg wordt omgedoopt tot «Schönberg», met een *accent circonflexe* waar normaal de *Umlaut* op de o staat. Dat is misschien het *ridicule qui ne tue plus*. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Humblet.

M. Humblet. — Je ne vois nulle raison d'en finir. Je suis prêt à me rendre en Suisse avec M. Luyten (*exclamations sur les bancs de la Volksunie et aussi sur divers bancs*), afin de voir de quel côté il y a oppression linguistique. Je suis également prêt à aller avec lui à Overijse, à Tervuren «waar Vlamingen thuis zijn», ou à Comines, par exemple, quand il le voudra.

Je fais remarquer qu'il n'y avait pas de fait personnel. Je n'ai employé aucun terme insultant. J'ai cité un auteur suisse-allemand qui utilisait un terme employé par M. Luyten qui, par ailleurs, semble être informé unilatéralement à propos de la Suisse.

De Voorzitter. — Ik wil de geachte vergadering vragen dat er zich werkelijk een persoonlijk feit zou hebben voorgedaan indien men zich op dit punt van ons reglement wil beroepen.

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, als gemandateerd spreker van mijn partij, de Volksunie, heb ik de eer een aantal beschouwingen en bespiegelingen naar voor te brengen over dit ontwerp van wet tot regeling van de hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap.

De leden van de Volksunie zijn niet gehouden aan de canapégesprekken die de totstandkoming van dit ontwerp zijn voorafgegaan. Het verbaast me trouwens dat men aan de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap niet heeft gevraagd eveneens kennis te geven van het minderheidsstandpunt van de Raad. Er zijn immers moeilijkheden gerezen in deze Raad naar aanleiding van het uitbrengen van een advies bij dit ontwerp. 30 pct. van de gekozen leden van de Duitse Raad behoort tot de minderheid en heeft een ander en meer genuanceerd oordeel over de teksten die wij vandaag bespreken. Het ware goed indien de Senaat en de natie bij wijze van voorlichting kennis hadden gekregen van dit minderheidsadvies.

De heer Bascour, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Ik betreurt ten eerste dat men niet de moeite heeft gedaan om het advies te vragen van deze behoorlijk gekwalificeerde minderheid. Trouwens — en ik heb reeds gesproken over de canapégesprekken die aan de totstandkoming van deze teksten zijn voorafgegaan —, wij hoeven ons als leden van een soevereine vergadering niet aan deze combines te houden. En dat ze bestaan zult u, mijnheer de minister, toch niet willen tegenspreken. Ik verwijs hiervoor, collega's, naar de wijze waarop de leden van de executieve zullen worden gekozen. Men heeft ter zake duidelijk de bedoeling bepaalde personen en bepaalde partijen te gerieven. Vervolgens verwijs ik ook naar de datum waarop de eerste verkiezingen van het nieuwe lichaam zullen gebeuren, datum die nog veraf

ligt. Men kan dus nog halverwege naar alle mogelijkheden zoeken om bepaalde arrangementen te nemen.

Een tweede element dat mij niet onbelangrijk lijkt, vandaag even naar voren te brengen, is de wijze waarop deze teksten worden gepresenteerd. Men kan natuurlijk van de mening uitgaan dat de zogenaamde afschrijvingstechniek ten aanzien van de wet van 8 augustus 1980 een ideale manier is om een zekere coördinatie tussen de verschillende instellingen te verzekeren. Ik kan daartegenover echter met klem stellen dat wij nu na drie jaar toch tot de vaststelling zijn gekomen dat in de fameuze wet van 8 augustus 1980 meer dan één fout is ingebouwd. Ons gedrag is dus onbehoorlijk als wij de Duitstalige Gemeenschap opnieuw met deze reeds bewezen feilen bezwaren. Bij de bespreking van deze teksten hadden wij inderdaad een poging moeten doen om vernieuwend te werken en rekening te houden met de specifieke toestanden in de Oostkantons om te komen tot een vorm van renoverende wetgeving. Dat is niet gebeurd. Wij hopen dat wanneer deze wet van 8 augustus 1980 eens fundamenteel zal worden gewijzigd, minutieus zal worden nagegaan op welke manier het effect van deze wijzigingen de inwoners van de Oostkantons zal tegemoetkomen.

Een ander element betreft het feit dat men er niet toe gekomen is het door de Senaat onlangs aangenomen artikel 59ter, paragraaf 4, van de Grondwet te laten toepassen. U zult zich herinneren, collega's, dat dit nieuwe artikel van de Grondwet de mogelijkheid geeft om bij gewone wet, dus zonder speciale meerderheid, bevoegdheden over te dragen aan de verantwoordelijken voor de Duitstalige Gemeenschap. In de huidige omstandigheden — en wij hopen dit tijdens de bespreking te mogen bewijzen — was het perfect mogelijk reeds een eerste stap in die richting te doen en aan de Duitstalige Gemeenschap meer en andere bevoegdheden over te dragen dan tot nog toe toegekend aan de Nederlandstalige en Franstalige Gemeenschap.

Derde element: wanneer wij met moeilijkheden zullen worden geconfronteerd die zullen rijzen bij het toepassen van de huidige wetgeving ten aanzien van de twee grote gemeenschappen en deze moeilijkheden bovendien tot een hervorming of een verbetering van de tekst zullen leiden, dan zal zowel de gewone wet als de bijzondere wet opnieuw moeten worden afgewogen om het effect van de gevonden of gezochte oplossingen ten aanzien van de Duitstalige Gemeenschap te kennen.

Een laatste argument om niet met een nieuwe vorm van afschrijvings-techniek te werken, is de vaststelling dat het hier gaat om een kleine, overzichtelijke, specifieke gemeenschap die op een soepele en speciale aanpak had mogen rekenen.

Ik verwijs trouwens naar het advies van de Duitse Raad zelf waar men, sprekend over de werking van de parastatale instellingen, nu al met nadruk gezegd heeft dat de werking, de taakomschrijving en de territoriale bevoegdheid aangepast moeten zijn aan de toestand in het Duitse taalgebied. Terecht. Wij Vlamingen weten maar al te goed hoelang wij werden geconfronteerd, zelfs nu nog, met toestanden zoals die van de ASLK, het Gemeentekrediet en andere parastatale instellingen.

In de huidige teksten heeft men niet de mogelijkheden ingebouwd om de wensen van de Duitstaligen ter zake tegemoet te komen.

In verband met de werking van de instellingen van de Duitse Gemeenschap willen wij nu even de situatie benaderen zoals die zich zou kunnen ontwikkelen nadat dit ontwerp van wet is goedgekeurd. Ik verwijs opnieuw naar het advies van de Duitse Raad.

In tegenstelling met de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de Franstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest beschikt de Duitstalige Gemeenschap in de huidige stand van zaken niet over enige infrastructuur, met andere woorden, er zijn geen diensten die operationeel zijn om deze instanties bij te staan.

In de overgangsfase zou men allereerst een duidelijk gespecificeerde dienst moeten oprichten om de Duitssprekenden tegemoet te komen. Ik citeer letterlijk het advies van de Duitse Raad: «Ein Ministerium der deutschsprachigen Gemeinschaft muss gegründet werden.»

Met de uitstelpolitiek, met de slaan-en-zalvenpolitiek in deze tekst besloten, bestaat de mogelijkheid zeker niet om op korte termijn de betrokken gemeenschap die instellingen te geven.

Mijnheer de minister, dit is een argument te meer om de provinciale bevoegdheden, die voor het betrokken territorium bestaan, zo te hanteren dat zij als eerste denk- en uitvoeringscel voor deze gemeenschap zouden kunnen dienen.

Er is reeds op gewezen, onder andere door de heer Eicher, dat er ook veel vragen rijzen over het bestaan van financiële middelen.

Wij kunnen slechts vaststellen dat de financiële middelen voor deze gemeenschap van 66 000 inwoners versnipperd en niet goed aangepast zijn. Wij hopen dat de minister in zijn antwoord ten minste een perspectief zal bieden dat voor deze mensen de mogelijkheid schept om oordeelkundig over een aantal financiële middelen te beschikken en dat men zich niet achter de beperkte omvang van deze gemeenschap zal wegstoppen om de financiële middelen te hergroeperen en aldus deze gemeenschap te dienen.

Ook hier verwijst ik de minister naar het advies van de Duitse Raad. Die heeft gezegd dat niet de grootte, de omvang, de uitgebreidheid van de gemeenschap als criterium moeten dienen, maar wel het bestaan, de *Existenz* van deze gemeenschap zelf. Ik hoop dat men in de huidige stand van zaken, en zelfs rekening houdend met de budgettaire beperkingen, deze consequentie niet zal proberen te ontlopen.

Met spijt stel ik vast dat de samenwerking met de groeiende natie Vlaanderen niet in deze tekst is ingebouwd. Men kan daarover misschien van mening verschillen. In het verslag van het debat in de Kamer heb ik kunnen lezen dat althans één vertegenwoordiger van de Duitstalige gemeenschap uitdrukkelijk heeft gezegd dat het in bedoeling lag de samenwerking met Vlaanderen intact te houden en zelfs te verbeteren.

De zorg voor de platdijetse minderheid, bijvoorbeeld, of de zorg voor de verfijning van de taalwetgeving is evenzeer een zorg die uitgaat van Vlaanderen, wat de heer Humblet ook moge beweren, als een zorg die moet uitgaan ten behoeve van de Duitstalige gemeenschap in dit land.

Zo kom ik tot een laatste punt. De Duitstalige Gemeenschap zal via haar Raad en haar executieve niets kunnen veranderen aan de basisgegevens van de taalwetgeving in bestuurszaken. De nieuw op te richten instanties kunnen de taalwetgeving niet verbeteren of aanpassen. Anderen hebben op dit spreekgestoelte reeds aangeduid, en terecht, op welke manier thans de taalwetgeving voor deze 66 000 personen wordt toegepast. De faciliteitenregeling is inderdaad het groot principe geworden en met zwaaiende vlag stapt men al te gemakkelijk af van het territorialiteitsbeginsel.

Als hier vandaag wordt geponereerd dat men uitgaat van een gelijke behandeling voor de Nederlandssprekenden, de Franssprekenden en de Duitssprekenden in dit land, moet men ook begrip kunnen opbrengen voor de territorialiteit.

Wij staan ter zake voor een grote evolutie. Het valt immers niet te ontkennen dat de groei van Europa een weerslag heeft op het vlak van de volkeren-minderheden. De houding van de Duitstaligen in Europa is een ver gevolg van de oorlogsomstandigheden van de periode 1940-1945. Met het verstrijken van de jaren zal deze houding evolueren en zal er over de Europese grenzen heen een band ontstaan tussen alle Duitstaligen. Ik verwijst in dit verband naar de situatie in Zuid-Tirol, naar de Duitssprekende minderheden in Denemarken. Ik kan helaas niet verwijzen naar de Duitssprekende minderheid in Polen omdat zich daar precies het tegenovergestelde voordoet.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, om deze lange uiteenzetting te besluiten, kan ik enkel vaststellen dat wij eens te meer staan voor een vrijblijvende geste, die vooral is ingegeven door een tegemoetkoming aan bepaalde ambities van duidelijk te lokaliseren partijen en personen. Het spijt mij dat wij vandaag moeten vaststellen dat wij niet vrijblijvend een zekere autonomie kunnen geven aan de Duitstalige gemeenschap in dit land en dat zij voor de belichaming van deze autonomie, ook wat de personen betreft, niet de keuze kan doen die haar het beste lijkt.

Daarom hebben wij het grootste voorbehoud voor deze teksten afgezien nog van de bespreking van de amendementen die nog zal volgen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, eerst wil ik mij aansluiten bij de dankbetuigingen aan de rapporteur voor de manier waarop hij de besprekingen in de commissie heeft samengevat. Ik meen dat dit verslag een nuttig werkinstrument zal zijn voor de Kamer die dit ontwerp opnieuw moet bekijken aangezien in de Senaatscommissie terecht een aantal wijzigingen werden aangebracht waarvan de rapporteur een zeer overzichtelijk verslag heeft gemaakt.

In dit ontwerp werden inderdaad een aantal verbeteringen aangebracht en een aantal materiële vergissingen rechtgezet. Zoals de heer De Bondt heeft opgemerkt nadat hij de afwezigheid had betreurd van de minister

van Justitie — ik zou nu ook kunnen betreuren dat hij hier niet aanwezig is —, wijst dit op het nut van een dubbele bespreking.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Dit lijkt mij niet contradictorisch met de bespreking over het tweekaamersstelsel, zoals het bij de installatie van het Studiecentrum werd aangegeven in die zin dat bepaalde hervormingsvoorstellen inderdaad een rol van reflectiekamer geven aan de Tweede Kamer ten opzichte van de fundamentele wetgeving. En hier hebben we wel met fundamentele wetgeving te maken.

Inderdaad, mijnheer Luyten, is het goedkeuren van dit ontwerp voor de hervorming van de instellingen van ons land en meer bepaald voor de Duitstalige Gemeenschap van historisch belang. Ik had gehoopt dat wij het vandaag hadden kunnen afhandelen, maar nu moet het ontwerp terug naar de Kamer van volksvertegenwoordigers. Dit kan de zaken echter niet veel vertragen en ik hoop dat wij nog vóór het einde van dit jaar, zoniet zeker begin volgend jaar, het geheel kunnen afronden. Het gaat hier om een ontwerp waarbij de rechtstreeks betrokkene, namelijk de Duitstalige gemeenschap, een eigen inbreng heeft gehad langs de adviezen van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap. Wij hebben kennis gekregen zowel van het meerderheids- als van het minderheidsadvies in de Raad. Er werd met de volledige Gemeenschap rekening gehouden. Wij hebben het ontwerp opgesteld met inachtneming van de beide adviezen, maar hoe belangrijk de minderheid ook was, wij hebben ons meer laten leiden — wat ons democratisch lijkt — door het meerderheidsadvies.

Het ontwerp dat thans voor u ligt — verschillende sprekers hebben daarop de nadruk gelegd —, put de mogelijkheden van artikel 59ter niet uit. Er zijn een aantal potentiële bevoegdheden die krachtens artikel 59ter kunnen worden overgeheveld naar de Duitstalige Gemeenschap. Ik denk onder meer aan een aantal reglementaire bevoegdheden waarop wij in dit ontwerp nog niet zijn ingegaan omdat wij ons in een eerste fase hebben willen houden aan het tot stand brengen van een zo sterk mogelijk parallelisme met de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. Wellicht kunnen volgende ontwerpen nader ingaan op de andere mogelijkheden die uiteindelijk de Duitstalige Gemeenschap meer bevoegdheden zou geven dan de andere gemeenschappen. Ook werd in dit ontwerp, maar dat kan ook niet, de potentialiteit niet gerealiseerd om aan de Duitstalige Gemeenschap ook een aantal gewestelijke bevoegdheden toe te vertrouwen omdat dit moet gebeuren langs een akkoord tussen het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap.

Verschiedende uiteenzettingen hadden ook betrekking op de wetgevingstechniek die wordt aangewend in dit ontwerp. Ik geef toe dat deze techniek voor discussie vatbaar is. Wij hebben nochtans gemeend bij het opmaken van dit ontwerp en na advies van de Raad van State dat de techniek van de verwijzing niet alleen het best het parallelisme tussen de Duitstalige Gemeenschap en de andere gemeenschappen tot stand bracht, maar wellicht ook het snelst de bespreking van het ontwerp. Immers, de andere techniek zou hebben vereist dat wij een hele reeks teksten van de wetten van 8 en 9 augustus 1980 uitdrukkelijk zouden hebben moeten overnemen, wat wellicht aanleiding zou hebben gegeven tot een nieuwe discussie over de grond van de zaak en tot teksten die voor de Duitstalige Gemeenschap anders zouden zijn geweest dan die voor de twee andere gemeenschappen, wat de doorzichtigheid van de instellingen niet ten goede zou zijn gekomen.

Deze techniek brengt met zich mee dat een eventuele bevoegdheidsverruiming van de andere gemeenschappen automatisch ook van toepassing is op de Duitstalige Gemeenschap. Zoals ik in de commissie heb benadrukt, houdt dit in dat men de bevoegdheden van de Duitstalige Gemeenschap bij gewone wet kan wijzigen of uitbreiden, ook als men voor de andere gemeenschappen geen wijzigingen aanbrengt. Ik ga niet zover als collega De Bondt, die stelt dat dit eigenlijk een vermindering is van de draagkracht van deze overdracht.

De keuze is in feite gebeurd op het ogenblik dat wij artikel 59ter hebben goedgekeurd. Die goedkeuring is voorafgegaan door een uitvoerige discussie waarin uitdrukkelijk werd gesteld dat de toepassingswetten van artikel 59ter bij gewone meerderheid zouden worden aangenomen. Kamer en Senaat hebben geoordeeld dat de bijzondere meerderheid, vereist voor de andere wetten, eerder te beschouwen was als een beschermingsmechanisme, wat in dit geval minder nodig is. De Duitse Culturaad heeft trouwens zelf aangedrongen op een wet bij gewone meerderheid.

Mijnheer de Voorzitter, ik ga nu in op een aantal meer precieze punten. Ik leg er de nadruk op dat de Duitstalige Gemeenschap dezelfde wetgevende bevoegdheid, en ook dezelfde intensiteit van wetgevende bevoegdheid, heeft als de andere gemeenschappen, dat de Duitstalige Gemeenschap haar eigen executieve zal krijgen die politiek verantwoordelijk zal zijn tegenover de Raad en dat de Duitstalige Gemeenschap eveneens over eigen financiële middelen en over een eigen administratie zal beschikken.

Ter intentie van de heer Eicher merk ik op dat deze financiële middelen exact dezelfde zijn als voor de andere gemeenschappen: zoals voor hen, zal ook de Duitstalige Gemeenschap ristourneringen ontvangen voor deze materies, zodra de wet van toepassing wordt.

Ik vestig er de aandacht van de Senaat op dat, toevallig vandaag, in het *Staatsblad* het organiek kader gepubliceerd is van het ministerie van de Duitstalige Gemeenschap, dat, zoals zulks het geval is geweest voor de Franse en de Vlaamse Gemeenschap, later zal omgevormd worden tot de administratie van de Duitstalige Gemeenschap.

De vragen en opmerkingen in verband met de artikelen zullen ongetwijfeld aan de orde komen bij de artikelsgewijze bespreking en ik ga er dan ook niet op in bij deze algemene behandeling. Ik antwoord enkel nog op twee opmerkingen.

Allereerst, het feit dat de datum van de verkiezingen eerder ver af is, heeft tot gevolg dat de Raad onmiddellijk van start kan gaan in zijn huidige samenstelling. Ik breng in herinnering dat de huidige Duitse Cultuurraad, die zal worden omgevormd tot Duitstalige Gemeenschapsraad, bestaat uit leden die rechtstreeks verkozen werden bij de jongste parlementsverkiezingen en bijgevolg democratisch samengesteld is.

Tenslotte bevestig ik dat alle bepalingen betreffende het Arbitragehof van toepassing zijn op de Duitstalige Gemeenschap en dat, in tegenstelling met de beweringen van de heer Humblet, wij daar wel degelijk aan hadden gedacht bij het opmaken van het wetsontwerp op het Arbitragehof.

De twee artikelen die wij in dit ontwerp wijzigen, zijn in feite twee vergetelheden. De voorzitter van de Duitse Gemeenschapsraad werd niet vermeld in het oorspronkelijke ontwerp. Dat bewijst dat zelfs wanneer een ontwerp volledig in de beide Kamers werd behandeld, er nog iets kan vergeten zijn.

De heer De Bondt. — Het was geen vergetelheid. We konden het op dat ogenblik niet doen. De Duitse Gemeenschapsraad kon geen decreten uitvaardigen.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — De Duitse Gemeenschapsraad kon geen decreet uitvaardigen, maar we konden het perfect doen vermits de functie van voorzitter van de Duitse Gemeenschapsraad was ingeschreven in de Grondwet.

De heer De Bondt. — Artikel 59ter was nog niet goedgekeurd.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Inderdaad.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen aldus op de belangrijkste tijdens de algemene bespreking gemaakte opmerkingen te hebben geantwoord. Ik hoop dat dit ontwerp in de Senaat bij een grote meerderheid zal worden aangenomen en dat, na een korte passage in de Kamer, wij eindelijk aan de Duitstalige Gemeenschap dezelfde autonomie kunnen geven als aan de Vlaamse en aan de Franse Gemeenschap. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Je signale qu'une série d'amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Ik deel u mee dat een reeks amendementen, ondertekend door minder dan drie leden, zijn ingediend op verschillende artikelen van het in behandeling zijnde ontwerp van wet.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Mag ik aannemen dat deze amendementen gesteund worden? (*Talrijke leden staan op.*)

Aangezien deze amendementen reglementair gesteund worden, maken ze deel uit van de bespreking.

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

L'article premier est ainsi rédigé:

TITRE I. — Dispositions préliminaires

Article 1er. Pour l'application de la présente loi, il y a lieu d'entendre par:

- a) La loi spéciale: la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980;
- b) La loi ordinaire: la loi ordinaire de réformes institutionnelles du 9 août 1980;
- c) Le Conseil: le Conseil de la Communauté germanophone;
- d) L'exécutif: l'exécutif de la Communauté germanophone.

TITRE I. — Inleidende bepalingen

Artikel 1. Voor de toepassing van deze wet dient te worden verstaan onder:

- a) De bijzondere wet: de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980;
- b) De gewone wet: de gewone wet tot hervorming der instellingen van 9 augustus 1980;
- c) De Raad: de Raad van de Duitstalige Gemeenschap;
- d) De executieve: de executieve van de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. La Communauté germanophone a la personnalité juridique.

Art. 2. De Duitstalige Gemeenschap bezit rechtspersoonlijkheid.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. La Communauté germanophone est compétente pour le territoire des communes d'Amblève, Bullange, Burg-Reuland, Bütgenbach, Eupen, La Calamine, Lontzen, Raeren et Saint-Vith.

Art. 3. De Duitstalige Gemeenschap is bevoegd voor het grondgebied van de gemeenten Amel, Büllingen, Burg-Reuland, Bütgenbach, Eupen, Kelmis, Lontzen, Raeren en Sankt-Vith.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE II. — Des compétences

Art. 4. § 1er. Les matières culturelles visées à l'article 59ter, § 2, 1°, de la Constitution sont les matières énoncées à l'article 4 de la loi spéciale.

§ 2. Les matières personnalisables visées à l'article 59ter, § 2, 2°, de la Constitution sont les matières énoncées à l'article 5, § 1er, de la loi spéciale.

TITRE II. — De bevoegdheden

Art. 4. § 1. De culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 59ter, § 2, 1°, van de Grondwet zijn deze vermeld in artikel 4 van de bijzondere wet.

§ 2. De persoonsgebonden aangelegenheden bedoeld in artikel 59ter, § 2, 2°, van de Grondwet zijn deze vermeld in artikel 5, § 1, van de bijzondere wet.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt volgend amendement voor:

Compléter cet article par un § 3, libellé comme suit :

« § 3. Les compétences exercées par la province en vertu de la loi provinciale et en vertu des autres lois conférant certaines compétences aux provinces, sont exercées dans la région de langue allemande par le Conseil de la Communauté germanophone. »

Dit artikel aan te vullen met een § 3, luidende :

« § 3. De bevoegdheden die door de provincie worden uitgeoefend krachtens de provinciewet en de andere wetten die bevoegdheden aan de provincies opdragen, worden in het Duitse taalgebied uitgeoefend door de Raad van de Duitstalige Gemeenschap. »

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik kom nu tot een meer verrijnde ontleiding van hetgeen ik tijdens de algemene bespreking van dit ontwerp heb gezegd.

Allereerst vestig ik er de aandacht van de leden van de Senaat op dat wij eigenlijk vrijblijvend over de teksten mogen discussiëren. Wij zijn niet gebonden door de valbijl dat het ontwerp niet meer naar de Kamer kan worden overgezonden. De Senaat heeft een aantal amendementen aangenomen en bijgevolg moet het ontwerp terug naar de Kamer. Wij zijn dus vrij om het ontwerp verder te amenderen en te bespreken en ik nodig de Senaat hiertoe uit.

De bevoegdheid over culturele en persoonsgebonden materies wordt overgedragen aan de Raad van de Duitstalige gemeenschap. Enkele maanden geleden hebben wij een nieuw grondwetsartikel 59ter aangenomen, waarvan § 4 bepaalt dat ook andere bevoegdheden bij gewone wet mogen worden overgedragen aan de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, aan de executieve voor de uitvoering van de materies.

De gemeenten die u opgesomd vindt in artikel 3 van het ontwerp, behoren tot een bepaalde provincie. Het ligt voor de hand dat voor het goed behartigen van een eerlijk gemeente soevereiniteit, best de provinciale bevoegdheden ook worden overgedragen aan de Raad en de executieve. Ons amendement strekt ertoe de bevoegdheden die nu aan de provincie toekomen, over te dragen aan de Raad. Daarmee bewijzen wij een zeer goede dienst aan de personen die met het probleem worden geconfronteerd. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, ik bevestig wat ik in de commissie heb gezegd, namelijk dat het amendement van de heer Van In in het kader van het grondwetsartikel 59ter perfect zou kunnen, maar dat met dit ontwerp van wet de regering de politieke optie heeft genomen om het parallelisme met de andere gemeenschappen te realiseren en niet meteen alle potentialiteiten van artikel 59ter uit te putten. Deze zullen nog nader moeten worden bekeken. Niettegenstaande het ontwerp naar de Kamer van volksvertegenwoordigers moet worden teruggezonden, zou ik er toch voor pleiten dat men het ontwerp binnen zijn huidige object behoudt en dat onder meer de problematiek van de provinciale bevoegdheden, niet of nog niet in het ontwerp wordt geregeld.

M. le Président. — Je propose au Sénat de réserver à jeudi prochain les votes sur les amendements présentés et sur les articles auxquels ils se rattachent.

Ik stel de Senaat voor de stemming over de voorgestelde amendementen en over de artikelen waarop zij betrekking hebben aan te houden tot volgende week donderdag. (Instemming.)

Art. 5. Les articles 5, § 2, et 8 à 16 de la loi spéciale sont applicables à la Communauté germanophone.

Art. 5. De artikelen 5, § 2, en 8 tot 16 van de bijzondere wet zijn van overeenkomstige toepassing op de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1983-1984
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1983-1984

TITRE III. — Des pouvoirs

Chapitre I. — Dispositions générales

Art. 6. Sans préjudice des compétences que la Constitution réserve à la loi, le Conseil règle les matières qui sont attribuées à la Communauté germanophone par l'article 4 de la présente loi ou en vertu de l'article 59ter, § 3, de la Constitution.

Dans les matières indiquées au premier alinéa, le Conseil dispose des pouvoirs prévus par les articles 8, 9, 10 et 11 de la loi spéciale.

TITEL III. — De machten

Hoofdstuk I. — Algemene bepalingen

Art. 6. Onverminderd de bevoegdheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden, regelt de Raad de aangelegenheden die aan de Duitstalige Gemeenschap zijn toevertrouwd door artikel 4 van deze wet of krachtens artikel 59ter, § 3, van de Grondwet.

In de in het eerste lid genoemde aangelegenheden, heeft de Raad de bevoegdheden voorzien in de artikelen 8, 9, 10 en 11 van de bijzondere wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Les articles 17, 20 et 21 de la loi spéciale sont applicables à la Communauté germanophone.

Art. 7. De artikelen 17, 20 en 21 van de bijzondere wet zijn van overeenkomstige toepassing op de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — Le Conseil

Section I. — De la composition

Sous-section I. — Disposition générales

Art. 8. § 1er. Le Conseil comprend 25 membres.

§ 2. Les membres du Conseil sont élus par les électeurs des communes faisant partie de la région de langue allemande et qui réunissent les conditions pour être électeur aux Chambres législatives.

L'élection se fait par le système de représentation proportionnelle, comme établi à la sous-section II.

Le vote est obligatoire et secret. Il a lieu à la commune.

Le Conseil est renouvelé tous les quatre ans.

§ 3. Jusqu'à ce qu'il ait été pourvu à la désignation des membres du Conseil en application des dispositions de la présente section, le Conseil est composé des membres du Conseil de la Communauté culturelle allemande élus directement par le corps électoral lors du dernier scrutin effectué en application de la loi du 10 juillet 1973 relative au Conseil de la Communauté culturelle allemande.

§ 4. Lorsqu'ils ne sont pas membres du Conseil, assistent de droit aux séances avec voix consultative :

1° Les membres de la Chambre des représentants et les sénateurs élus dans l'arrondissement électoral de Verviers, qui sont domiciliés dans une commune de la région de langue allemande et qui ont prêté exclusivement ou en premier lieu le serment constitutionnel en allemand ;

2° Les sénateurs élus par le conseil provincial de Liège ainsi que les sénateurs élus par le Sénat pour autant qu'ils répondent aux deux conditions prévues au 1° ;

3° Les conseillers provinciaux élus dans le district d'Eupen pour autant qu'ils répondent aux deux conditions prévues au 1°.

Hoofdstuk II. — De raad

Afdeling I. — Samenstelling

Onderafdeling I. — Algemene bepalingen

Art. 8. § 1. De Raad bestaat uit 25 leden.

§ 2. De leden van de Raad worden gekozen door de kiezers van de gemeenten die deel uitmaken van het Duitse taalgebied en die aan de voorwaarden voldoen om kiezer te zijn voor de Wetgevende Kamers.

De verkiezing geschiedt volgens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging, zoals dat in de onderafdeling II wordt vastgesteld.

De stemming is verplicht en geheim. Ze heeft plaats in de gemeente.

De Raad wordt om de vier jaar vernieuwd.

§ 3. Totdat voorzien is in de aanwijzing van de leden van de Raad overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling bestaat de Raad uit leden van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap die door het kiezerskorps rechtstreeks zijn gekozen bij de laatste verkiezingen georganiseerd op grond van de wet van 10 juli 1973 betreffende de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap.

§ 4. Van rechtswege en met raadgevende stem wonen de vergaderingen bij wanneer zij geen lid van de Raad zijn:

1° De in het kiesarrondissement Verviers verkozen leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en senatoren die hun woonplaats hebben in het Duitse taalgebied en die de grondwettelijke eed uitsluitend of in de eerste plaats in het Duits hebben afgelegd;

2° De door de provincieraad van Luik, alsmede de door de Senaat verkozen senatoren, voor zover zij aan de twee in 1° gestelde vereisten voldoen;

3° De in het district Eupen verkozen provincieraadsleden, voor zover zij aan de twee in 1° gestelde vereisten voldoen.

De Voorzitter. — De heer Luyten stelt volgend amendement voor:

Au § 4 de cet article, supprimer le 1° et le 2°.

In § 4 van dit artikel, het 1° en het 2° te doen vervallen.

Art. 9. Pour être membre du Conseil, il faut:

1° Etre Belge;

2° Jouir des droits civils et politiques;

3° Etre âgé de 21 ans accomplis;

4° Etre domicilié dans une commune de la région de langue allemande et ce depuis au moins un an le jour de l'élection;

5° Jouir des droits électoraux dans la circonscription électorale prévue à l'article 16.

Art. 9. Om lid van de Raad te zijn, moet men:

1° Belg zijn;

2° Het genot hebben van de burgerlijke en politieke rechten;

3° De volle leeftijd van 21 jaar hebben bereikt;

4° Zijn woonplaats hebben in een gemeente van het Duitse taalgebied en zulks sedert ten minste een jaar op de dag van de verkiezing;

5° Kiesgerechtigd zijn in de kiesomschrijving als bepaald bij artikel 16.

De heer Luyten stelt volgend amendement voor:

Au 4° de cet article, remplacer les mots «un an» par les mots «cinq ans».

In het 4° van dit artikel, het woord «een» te vervangen door «vijf».

Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil de aandacht vestigen op de samenstelling van de Raad. Daaromtrent bepaalt § 4, 1°, het volgende: «De in het kiesarrondissement Verviers verkozen leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en senatoren die hun woonplaats hebben in het Duitse

taalgebied en die de grondwettelijke eed uitsluitend of in de eerste plaats in het Duits hebben afgelegd», kunnen deel uitmaken van de vergadering.

Ik wil even, aanleunend bij mijn algemene principiële inleiding, een beginsel beklemtonen. Voor een kleine gemeenschap die over geen echte autonomie beschikt en die voor de grote politieke structuren, namelijk de vertegenwoordiging op parlementair niveau, ondanks al de vragen van alle partijen daar, geen eigen kiesdistrict heeft, ontstaat er een soort feodaliteit — ik bedoel niemand persoonlijk, u kent echter de wetten van de politiek — van de machten die de lijsten samenstellen.

Ik heb hieromtrent ooit misschien lelijke woorden gebruikt zoals «his master's voice». Degenen die in Verviers op de lijst komen en die in het Duitstalig gebied verkozen zijn moeten «his master's voice» vertolken. U kent het hondje, mijnheer Gramme, dat daar voor de grote luidspreker zit en nog amper weet vanwaar die stem komt die aan dat kleine lieve, in dit geval Duitse hondje, bevelen geeft.

Daarom stel ik voor in § 4 van artikel 8, het 1° en het 2° te doen vervallen. U vraagt zich wellicht af of dit wel logisch is.

Wat de provincieraad van Luik betreft, is er een eigen kiesomschrijving waarbij het Duitse taalgebied zijn eigen lijsten heeft, wat niet het geval is voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat.

Vanuit het beginsel echte autonomie, zich kerend tegen elk peetvaderschap en tegen elke *Überschwemmung* is het verantwoord de schamele autonomie een stuk meer psychologische en morele inhoud te geven. Dat was artikel 8 betreft.

Indien u het goed vindt, mijnheer de Voorzitter, zal ik ook mijn amendement bij artikel 9 verdedigen.

In artikel 9 ziet u, in tegenstelling met wat in de meeste bepalingen voor kiesbaarheid staat op andere niveaus, dat in § 4, 4°, een passus is ingelast waarbij men zegt: «Om lid van de Raad te zijn, moet men: zijn woonplaats hebben in een gemeente van het Duitse taalgebied» — ik onderstreep dit — «en zulks sedert ten minste één jaar op de dag van de verkiezing.»

Dat is een nieuw beginsel. Wij weten dat er wat betreft de stemgerechtigdheid in een bepaalde geografische omschrijving, een dergelijke bepaling bestond maar niet wat betreft de kiesbaarheid. Er moet dus een reden zijn waarom men dit heeft ingelast.

Ik kom hier terug tot de basis van het probleem, namelijk een kleine minderheid in een veel groter staatsgeheel. Dit heeft juridisch niet met een subnationaliteit te maken maar wel met de geest ervan. Men moet, om te vermijden dat ze onderhorig zouden zijn aan bepaalde feodaliteiten, de Duitse groep beschermen tegen geparachteerde politieke figuren die vanuit de politieke hoofdkwartieren geplaatst worden. Ik stel derhalve voor de periode van één jaar te verlengen tot vijf jaar. Iemand die wil verkozen worden moet ten minste de atmosfeer kennen die in het betrokken gebied heerst en moet met de inwoners ervan geleefd hebben: dan is vijf jaar niet te lang.

Dit probleem doet zich op het ogenblik ook voor in de verhouding tussen de grote gemeenschappen van ons land. Denken wij maar aan Wezembeek-Opem. Onze wijze Streuvels en Teirlinck zegden indertijd dat de enkeling die zich in een volksgemeenschap gaat vestigen, de plicht heeft zich daaraan aan te passen. Vele Franstaligen hebben hieraan niet de minste behoefte. Wij hebben dit mooie beginsel nog nooit zien toepassen tegenover de grote Vlaamse Gemeenschap.

Zal de kwaadwillige Vlaming of de Franstalige die in het Duitse gebied gaat wonen, na één jaar voldoende ingeburgerd zijn om deze streek te vertegenwoordigen via de partijen waarvan ik de macht en soms zelfs de onmacht ken? De Duitse Gemeenschap verdient meer zorg en heeft betere beschermingsclausules nodig dan de grote gemeenschappen in het land. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik weet niet of het de bedoeling is van de heer Luyten de kleinere gemeenschap te bevoogden. De regering is met betrekking tot dit punt ingegaan op de wens van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap. Ook in termen van minderheden heb ik nog steeds respect voor wat zij zelf vragen.

In § 4 van artikel 8 gaat het wel degelijk om Duitstaligen. Zij die met adviserende stem in de Raad zouden zitting kunnen hebben, moeten woonachtig zijn in het Duitse taalgebied en daarenboven de eed in het Duits hebben afgelegd.

Met betrekking tot het amendement bij artikel 9 wil ik opmerken dat de woonvereiste van één jaar ook geldt voor de verkiezing van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap en dat deze vereiste tot nog toe aan iedereen bevrediging heeft geschonken. Ik zie niet in waarom wij dit punt nu zouden wijzigen.

De Voorzitter. — Artikel 10 luidt:

Art. 10. L'article 27 de la loi spéciale est applicable à la Communauté germanophone.

Art. 10. Artikel 27 van de bijzondere wet is van overeenkomstige toepassing op de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Le Conseil vérifie les pouvoirs de ses membres et juge les contestations qui s'élèvent à ce sujet.

Art. 11. De Raad onderzoekt de geloofsbrieven van zijn leden en beslist de geschillen die hieromtrent rijzen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. En cas d'annulation d'une élection, toutes les formalités doivent être recommencées, y compris les présentations de candidats.

Art. 12. Bij nietigverklaring van een verkiezing moeten alle formaliteiten, met inbegrip van de kandidaatstellingen, opnieuw worden vervuld.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Avant d'entrer en fonction, les membres du Conseil prêtent le serment suivant: «Ich schwöre die Verfassung zu befolgen.»

Art. 13. Alvorens hun ambt te aanvaarden, leggen de leden van de Raad de volgende eed af: «Ich schwöre die Verfassung zu befolgen.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. § 1er. Le Conseil fixe le montant de l'indemnité allouée à ses membres; celle-ci ne peut excéder un huitième de l'indemnité allouée aux membres de la Chambre des représentants, à l'exception de l'indemnité allouée au président du Conseil.

Cette indemnité ne peut être cumulée avec une indemnité de parlementaire.

Le Conseil arrête également le règlement de pension de ses membres et fixe les modalités de remboursement de leurs frais de déplacement.

§ 2. Les charges résultant de l'application du § 1er sont supportées par le budget de la Communauté germanophone.

Art. 14. § 1. De Raad stelt het bedrag vast van de vergoeding die aan zijn leden wordt toegekend; met uitzondering van die welke aan de voorzitter van de Raad wordt toegekend mag deze niet groter zijn dan een achtste van de vergoeding die wordt toegekend aan de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Die vergoeding mag niet met een parlementaire vergoeding worden gecumuleerd.

De Raad stelt tevens de pensioenregeling voor zijn leden vast en bepaalt de wijze waarop hun kosten van verplaatsing worden vergoed.

§ 2. De kosten die voortvloeien uit de toepassing van § 1 komen ten laste van de begroting van de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

Sous-section II. — De l'élection

Art. 15. § 1er. La réunion ordinaire du collège électoral pour pourvoir au remplacement des membres du Conseil sortants, a lieu le quatrième dimanche d'octobre.

L'élection est reportée de deux semaines si les élections pour les Chambres législatives sont fixées à la date visée au premier alinéa.

L'élection est organisée, pour la première fois, le quatrième dimanche d'octobre 1986.

La deuxième élection a lieu le quatrième dimanche d'octobre de la quatrième année qui suit celle au cours de laquelle a eu lieu la première élection.

§ 2. En cas de vacance lorsqu'il ne peut être pourvu par l'installation d'un suppléant, le Conseil ou l'exécutif peut convoquer le collège électoral en réunion extraordinaire. Elle a toujours lieu un dimanche.

Onderafdeling II. — Verkiezing

Art. 15. § 1. De gewone vergadering van het kiescollege voor de vervanging van de aftredende leden van de Raad heeft plaats de vierde zondag van oktober.

De verkiezing wordt twee weken verdaagd indien de verkiezingen voor de Wetgevende Kamers plaatsgrijpen op de in het eerste lid bepaalde datum.

De verkiezing wordt voor het eerst georganiseerd op de vierde zondag van oktober 1986.

De tweede verkiezing heeft plaats de vierde zondag van oktober van het vierde jaar dat volgt op dat tijdens hetwelk de eerste verkiezing heeft plaatsgehad.

§ 2. Bij een vacature waarin niet kan worden voorzien door het aanstellen van een opvolger, kan de Raad of de executieve het kiescollege in buitengewone vergadering oproepen. Deze vergadering heeft altijd plaats op een zondag.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt volgend amendement voor:

Au § 1er, troisième alinéa, de cet article, remplacer le millésime «1986» par le millésime «1984».

In het § 1, derde lid, van dit artikel, het jaartal «1986» te vervangen door het jaartal «1984».

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, refererend naar mijn betoog tijdens de algemene bespreking over het vrijblijvend karakter van onze onderneming, wil ik eerst de leden van de Senaat erop wijzen dat volgens de voorliggende tekst de verkiezing van de leden van de Duitse Raad wordt gepland op de vierde zondag van oktober 1986. Dit steunt klaarblijkelijk ook op een advies van degenen die op het ogenblik de lakens uitdelen in de Duitse Raad. Ik stel daar bepaalde vragen bij en verwijs in dit verband naar mijn uiteenzetting tijdens de algemene bespreking over de oprichting van een Dienst voor de Duitse Gemeenschap.

In de huidige stand van zaken zal de Raad voor de Duitse Cultuurgemeenschap tot 1986 de bevoegdheden uitoefenen die hem door dit ontwerp worden gegeven. Wanneer men drie jaar tijd heeft om nieuwe democratische verkiezingen te organiseren, heeft men ook drie jaar tijd om een aantal voorzieningen te treffen en een aantal *faits accomplis* te laten gebeuren.

Ik acht dat politiek onbillijk en hoop dat men vandaag de moed zal hebben om dit te willen erkennen door de beslissing te nemen om deze verkiezingen op een vroegere datum te laten plaatsvinden. Persoonlijk hecht ik niet zozeer aan de datum van oktober 1984 want wie weet wat ons dan nog te wachten staat. Ik hoop echter dat de Senaat zal willen inzien dat men niet tot 1986 moet wachten om democratische verkiezingen te organiseren voor de Duitse Gemeenschap en dit omwille van de nieuwe bevoegdheden die aan deze Raad worden gegeven.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben hierop tijdens de algemene bespreking reeds ingegaan. Als men de datum van de verkiezingen niet wijzigt, dan zal de Raad voor de Duitse Cultuurgemeenschap zijn legislatuur kunnen uitzitten. Wij mogen bovendien niet vergeten dat deze Raad rechtstreeks werd verkozen en dat de voorgestelde formule zal

toelaten de wet sneller toe te passen, dan bij een eventuele wijziging van deze verkiezingsdatum.

De Voorzitter. — Artikel 16 luidt:

Art. 16. § 1er. Les communes visées à l'article 8, § 2, forment une seule circonscription électorale dont le bureau principal est établi à Eupen.

Le bureau principal de la circonscription siège en même temps comme bureau principal du canton d'Eupen. Un bureau principal de canton est établi à Saint-Vith.

§ 2. Le bureau principal de la circonscription est chargé en cette qualité de l'accomplissement des opérations préliminaires de l'élection et de celles du recensement général des votes.

Il est présidé par le juge de paix d'Eupen.

Le président exerce un contrôle sur l'ensemble des opérations dans la circonscription électorale et prescrit au besoin les mesures d'urgence que les circonstances pourraient rendre nécessaires. Il centralise les résultats du dépouillement au niveau tant du canton d'Eupen que de l'ensemble de la circonscription.

Le bureau principal de la circonscription comprend outre le président, quatre assesseurs et quatre assesseurs suppléants désignés par le président parmi les électeurs de la circonscription et un secrétaire nommé par le président parmi les électeurs de la circonscription et qui n'a pas voix délibérative.

§ 3. Le bureau principal du canton de Saint-Vith est présidé par le juge de paix de Saint-Vith. Il est composé de la manière indiquée à l'article 95, § 7, du Code électoral. Toutefois, le secrétaire est choisi parmi les électeurs de la circonscription. Son président centralise les résultats du dépouillement au niveau du canton.

§ 4. Le bureau principal de la circonscription et le bureau principal du canton de Saint-Vith doivent être constitués au moins trente jours avant l'élection.

Les candidats ne peuvent faire partie des bureaux visés au premier alinéa.

Art. 16. § 1. De in artikel 8, § 2, bedoelde gemeenten vormen een enkel kiesgebied waarvan het hoofdbureau te Eupen is gevestigd.

Het hoofdbureau van het kiesgebied zetelt tevens als kantonhoofdbureau van Eupen. Een kantonhoofdbureau wordt ingesteld in Sankt-Vith.

§ 2. Het hoofdbureau van het kiesgebied is in die hoedanigheid belast met het vervullen van de verrichtingen die aan de verkiezingen voorafgaan en met de algemene telling der stemmen.

Het wordt voorgezeten door de vrederechter van Eupen.

De voorzitter oefent toezicht uit op het geheel van de verrichtingen in het kiesgebied en schrijft zo nodig de spoedmaatregelen voor die de omstandigheden zouden kunnen vereisen. Hij verzamelt de uitkomsten van de stemopneming op het vlak van het kanton Eupen en op dat van het kiesgebied in zijn geheel.

Benevens de voorzitter bestaat het hoofdbureau van het kiesgebied uit vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters door de voorzitter aangewezen uit de kiezers van het kiesgebied, en een secretaris die door de voorzitter wordt benoemd uit de kiezers van het kiesgebied en die niet stemgerechtigd is.

§ 3. Het kantonhoofdbureau van Sankt-Vith wordt voorgezeten door de vrederechter van Sankt-Vith. Het wordt samengesteld overeenkomstig artikel 95, § 7, van het Kieswetboek. De secretaris wordt evenwel gekozen uit de kiezers van het kiesgebied. De voorzitter verzamelt de uitkomsten van de stemopneming op het vlak van het kanton.

§ 4. Het hoofdbureau van het kiesgebied en het kantonhoofdbureau van Sankt-Vith moeten ten minste dertig dagen voor de verkiezing samengesteld zijn.

De kandidaten mogen geen deel uitmaken van de in het eerste lid vermelde bureaus.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. Les convocations sont faites conformément à l'article 107 du Code électoral, étant entendu que, pour l'application de la présente loi, la référence aux articles 105 et 106 du Code électoral est remplacée par la référence à l'article 15, § 1er et § 2, de la présente loi, la référence à l'article 14, premier alinéa, du Code électoral est remplacée par la

référence à l'article 21, premier alinéa, de la présente loi et la date du 1er avril est remplacée par la date du 1er septembre. Les attributions confiées au ministre de l'Intérieur par l'article 107 du Code électoral sont confiées au président de l'exécutif.

Art. 17. De oproeping geschiedt overeenkomstig het bepaalde bij artikel 107 van het Kieswetboek, met dien verstande echter dat voor de toepassing van deze wet de verwijzing naar de artikelen 105 en 106 van het Kieswetboek vervangen wordt door de verwijzing naar artikel 15, §§ 1 en 2, van deze wet, de verwijzing naar artikel 14, eerste lid, van het Kieswetboek vervangen wordt door de verwijzing naar artikel 21, eerste lid, van deze wet en de datum van 1 april vervangen wordt door 1 september. De bevoegdheden die door artikel 107 van het Kieswetboek aan de minister van Binnenlandse Zaken worden opgedragen, worden toevertrouwd aan de voorzitter van de executieve.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 18. Les articles 89, premier alinéa, et 90 du Code électoral sont applicables aux élections pour le Conseil.

Art. 18. De artikel 89, eerste lid, en 90 van het Kieswetboek zijn van toepassing op de verkiezing van de Raad.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 19. Les électeurs sont répartis en sections conformément à l'article 91 du Code électoral.

Art. 19. De kiezers zijn ingedeeld in stemafdelingen overeenkomstig artikel 91 van het Kieswetboek.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. Les articles 92 et 93 du Code électoral sont applicables en vue de déterminer la liste des électeurs qui ont qualité pour élire les membres du Conseil étant entendu qu'à l'article 93, les mots « président du bureau principal du canton » sont remplacés par les mots « président du bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith, selon le cas ».

Art. 20. De artikelen 92 en 93 van het Kieswetboek zijn van overeenkomstige toepassing ten einde de lijst van de kiezers vast te stellen die aan de voorwaarden voldoen om de leden van de Raad te kiezen, met dien verstande dat in artikel 93 de woorden « voorzitter van het hoofdbureau van het kanton » worden vervangen door de woorden « de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kantonhoofdbureau van Sankt-Vith, al naar het geval ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 21. Le 1er septembre de l'année de l'élection le collège des bourgmestre et échevins dresse une liste des personnes qui à cette date sont inscrites au registre des électeurs. Les personnes qui atteindront l'âge de 18 ans au plus tard au jour prévu à l'article 15, ou dont la suspension des droits électoraux aura pris fin avant ce jour, et qui réunissent à la date du 1er septembre les autres conditions de l'électorat, sont inscrites au registre des électeurs avant que la liste soit dressée.

Les électeurs sont numérotés sur des listes d'une façon continue et les données figurant au registre des électeurs y sont reprises. Ces listes sont dressées par commune ou la cas échéant par section.

Art. 21. Op 1 september van het jaar van de verkiezing, maakt het college van burgemeester en schepenen een lijst op van de op die datum in het kiezersregister ingeschreven personen. Alvorens die lijst wordt opgemaakt, worden de personen die de leeftijd van 18 jaar ten laatste op de dag voorzien bij artikel 15 zullen bereiken of wier schorsing van kiesrecht vóór die dag een einde zal nemen, en op 1 september de andere kiesbevoegdheidsvoorwaarden vervullen, in het kiezersregister ingeschreven.

Op die lijsten worden de kiezers doorlopend genummerd en worden de vermeldingen die in het kiezersregister voorkomen, hernomen. Deze lijsten worden per gemeente of in voorkomend geval per wijk opgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 22. L'année de l'élection, l'administration communale envoie, le 20 septembre au plus tard, au commissaire d'arrondissement deux exemplaires de la liste des électeurs dressée le 1er septembre.

Art. 22. In het jaar van de verkiezing zendt het gemeentebestuur uiterlijk op 20 september aan de arrondissementscommissaris twee exemplaren van de op 1 september opgemaakte lijst van de kiezers.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 23. L'article 95, §§ 4 à 6 et 9 à 13, du Code électoral est applicable à l'organisation des bureaux de vote pour l'élection des membres du Conseil étant entendu qu'aux §§ 4, 12 et 13, les mots « président du bureau principal du canton » sont remplacés par les mots « président du bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith, selon le cas », les mots « mois de mars », « mois d'avril » et « 22 mai » sont remplacés respectivement par les mots « mois d'août », « mois de septembre » et « 22 octobre ».

Art. 23. Artikel 95, §§ 4 tot 6 en 9 tot 13, van het Kieswetboek is van overeenkomstige toepassing op de inrichting van de stembureaus voor de verkiezing van leden van de Raad, met dien verstande dat in de §§ 4, 12 en 13, de woorden « voorzitter van het kantonhoofdbureau » worden vervangen door de woorden « voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton van Sankt-Vith, al naar het geval », de woorden « de maand maart », « de maand april » en « 22 mei » respectievelijk vervangen worden door de woorden « de maand augustus », « de maand september » en « 22 oktober ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 24. L'article 96 du Code électoral est applicable à l'élaboration du tableau des présidents des bureaux de vote pour l'élection des membres du Conseil.

Toutefois :

— Au premier alinéa, les mots « le bureau principal du canton » sont remplacés par les mots « le bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith, selon le cas »;

— La dernière phrase du deuxième alinéa est remplacée comme suit : « Quatorze jours au moins avant l'élection, le président du bureau principal du canton de Saint-Vith transmet le tableau définitif au président du bureau principal de la circonscription. L'un et l'autre font parvenir à chacun des présidents de leur canton les listes électorales de sa section ».

Art. 24. Artikel 96 van het Kieswetboek is van overeenkomstige toepassing voor het opstellen van de lijst van de voorzitters van de stembureaus voor de verkiezing van de leden van de Raad.

Evenwel :

— Moet in het eerste lid, het woord « kantonhoofdbureau » worden vervangen door de woorden « het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton van Sankt-Vith, al naar het geval »;

— Moet de laatste zin van het tweede lid als volgt worden vervangen : « Ten minste veertien dagen voor de verkiezing zendt de voorzitter van het kantonhoofdbureau van Sankt-Vith de definitieve lijst aan de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied. Elk van hen doet aan de voorzitters van zijn kanton de kiezerslijsten van zijn afdeling toekomen ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 25. Les articles 101, 102 et 103 du Code électoral sont applicables aux opérations électorales pour l'élection des membres du Conseil.

Toutefois, à l'article 102, les mots « président du bureau principal du canton » doivent être remplacés par les mots « président du bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith, selon le cas ».

Art. 25. De artikelen 101, 102 en 103 van het Kieswetboek zijn van overeenkomstige toepassing op de kiesverrichtingen voor de verkiezing van de leden van de Raad.

In artikel 102 echter moeten de woorden « voorzitter van het kantonhoofdbureau » worden vervangen door de woorden « voorzitter van het

hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton Sankt-Vith, al naar het geval ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 26. Les jetons de présence et les indemnités de déplacement des membres des bureaux électoraux sont à charge du budget de la Communauté germanophone.

Art. 26. Het presentiegeld en de reisvergoeding van de leden van de kiesbureaus zijn ten laste van de begroting van de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 27. Les présidents, assesseurs et secrétaires des différents bureaux de vote et les témoins des candidats prêtent le serment prescrit par l'article 104 du Code électoral.

Art. 27. De voorzitters, de bijzitters en de secretarissen van de verschillende stembureaus, evenals de getuigen van de kandidaten leggen de eed af voorgeschreven door artikel 104 van het Kieswetboek.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 28. Les dispositions du titre IV du Code électoral sont applicables aux élections pour le renouvellement du Conseil, sous réserve des articles ci-après ainsi que des adaptations exigées par le caractère propre de ces élections.

Art. 28. De bepalingen van titel IV van het Kieswetboek zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing voor de vernieuwing van de Raad, onder voorbehoud van de hiernavolgende artikelen en van de aanpassingen vereist door de eigen aard van die verkiezingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 29. Les présentations de candidats doivent être déposées entre les mains du président du bureau principal de la circonscription conformément à l'article 115 du Code électoral.

La présentation doit être signée par cent électeurs de la circonscription ou par trois membres sortants du Conseil.

Aucune liste ne peut comprendre un nombre de candidats supérieur à celui des membres à élire, ni comprendre un nombre de candidats spécialement présentés pour la suppléance. Nul ne peut être présenté à la fois comme candidat sur deux ou plusieurs listes dans la circonscription.

Le candidat qui contrevient à l'interdiction visée à l'alinéa précédent est passible de peines édictées à l'article 202 du Code électoral. Son nom est rayé de toutes les listes où il figure. Pour assurer cette radiation, le président du bureau principal de la circonscription, aussitôt après l'expiration du délai prévu pour le dépôt des listes des candidats, transmet par la voie la plus rapide, au président de l'exécutif un extrait de toutes les listes déposées, établi conformément à l'article 118 du Code électoral.

Le cas échéant, le président de l'exécutif signale au président du bureau principal de la circonscription, les candidatures multiples au plus tard le dix-septième jour avant le scrutin, à 16 heures.

Art. 29. De voordrachten van de kandidaten worden aan de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied ter hand gesteld overeenkomstig artikel 115 van het Kieswetboek.

De voordracht moet worden ondertekend door honderd kiezers van het kiesgebied of door drie uittreedende leden van de Raad.

Op een zelfde lijst mogen niet meer kandidaten voorkomen dan er leden te kiezen zijn en evenmin een aantal kandidaten die bijzonder voor de opvolging worden voorgedragen. Niemand kan in het kiesgebied tegelijk op meer dan één lijst als kandidaat worden voorgedragen.

De kandidaat die het verbod, voorzien in het vorig lid, overtreedt, is strafbaar met de straffen bepaald bij artikel 202 van het Kieswetboek. Zijn naam wordt geschrapt van alle lijsten waarop hij voorkomt. Om deze schrapping te verzekeren, doet de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied, onmiddellijk na het verstrijken van de termijn voor

het indienen van de kandidatenlijsten, langs de snelste weg een uittreksel uit alle ingediende lijsten, dat opgesteld is overeenkomstig artikel 118 van het Kieswetboek, toekomen aan de voorzitter van de executieve.

In voorkomend geval geeft de voorzitter van de executieve uiterlijk de zeventiende dag vóór de stemming, te 16 uur, kennis van de gevallen van meervoudige kandidaatstelling, aan de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 30. La couleur du papier électoral, le format des bulletins et des enveloppes sont déterminés par le Roi.

Art. 30. De kleur van de stembiljetten, de afmetingen van biljetten en omslagen, worden bepaald door de Koning.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 31. Les témoins des candidats doivent être électeurs dans la circonscription.

Art. 31. De getuigen van de kandidaten moeten kiezer zijn in het kiesgebied.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 32. Lorsque le nombre de candidats ne dépasse pas celui des mandats à conférer, les candidats sont proclamés élus sans autres formalités.

Dans ce cas, le jeton de présence dû en vertu des dispositions de la présente loi, est réduit de moitié.

Art. 32. Wanneer er niet meer kandidaten zijn dan toe te kennen mandaten, worden die kandidaten zonder meer gekozen verklaard.

In dat geval wordt het overeenkomstig deze wet toe te kennen presen-tiegeld met de helft vermindert.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 33. L'électeur ne peut émettre qu'un seul vote. S'il adhère à l'ordre de présentation des candidats de la liste qui a son appui, il marque son vote dans la case placée en tête de cette liste. S'il veut modifier cet ordre, il donne un vote nominatif au candidat de son choix.

Lorsqu'il n'y a qu'un membre à élire ou que l'électeur veut donner son suffrage à un candidat isolé, il marque son vote dans la case placée au-dessus du nom du candidat.

Les bulletins contenant plus d'un suffrage sont nuls, à l'exception de ceux visés à l'alinéa final de l'article 157 du Code électoral.

Art. 33. De kiezer mag niet meer dan één stem uitbrengen. Kan hij zich verenigen met de volgorde waarin de kandidaten op de door hem gesteunde lijst voorkomen, dan brengt hij zijn stem uit in het stemvak bovenaan op die lijst. Wil hij deze orde wijzigen, dan geeft hij een naamstem aan de kandidaat van zijn keuze.

Is er niet meer dan één lid te verkiezen of wil de kiezer zijn stem geven aan een alleenstaande kandidaat, dan brengt hij zijn stem uit in het stemvak dat zich bevindt bovenaan de naam van de kandidaat.

De stembiljetten waarop meer dan één stem is uitgebracht, zijn ongeldig, met uitzondering van die bedoeld in artikel 157, laatste lid, van het Kieswetboek.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 34. Les bureaux de dépouillement sont établis à Eupen et à Saint-Vith dans les locaux désignés respectivement par le président du bureau principal de la circonscription et par le président du bureau principal du canton de Saint-Vith. Chaque bureau de dépouillement est composé d'un président, de deux assesseurs et de deux assesseurs suppléants désignés par le président du bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith selon le cas, conformément à l'article 95 du Code électoral.

Le président de chaque bureau de dépouillement désigne parmi les électeurs de la circonscription un secrétaire qui n'a pas voix délibérative.

Chaque bureau de dépouillement recense les bulletins de trois bureaux de vote d'après un tirage au sort effectué par le bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith selon le cas, cinq jours avant l'élection.

Le président du bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith selon le cas, avise immédiatement, par lettre recommandée à la poste, les présidents des bureaux de dépouillement et leurs assesseurs de l'endroit où ils sont appelés à exercer leurs fonctions et indique le local où il siégera et dans lequel il recevra le double du tableau des résultats.

Il donne immédiatement connaissance aux présidents des bureaux de vote, par lettre recommandée à la poste, du lieu de réunion du bureau de dépouillement qui doit recevoir les bulletins de leur bureau.

Art. 34. De stemopnemingsbureaus zijn gevestigd te Eupen en te Sankt-Vith in de door de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied, respectievelijk de voorzitter van het kantonhoofdbureau van Sankt-Vith aangewezen lokalen. Ieder stemopnemingsbureau bestaat uit: een voorzitter, twee bijzitters en twee plaatsvervangende bijzitters, al naar het geval aangewezen door de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton Sankt-Vith, overeenkomstig artikel 95 van het Kieswetboek.

De voorzitter van ieder stemopnemingsbureau wijst uit de kiezers van het kiesgebied een secretaris aan, die geen beslissende stem heeft.

Ieder stemopnemingsbureau telt de stemmen van drie stembureaus die worden aangeduid door een loting die vijf dagen vóór de verkiezing wordt gedaan door het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton Sankt-Vith, al naar het geval.

De voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton Sankt-Vith, al naar het geval, geeft onmiddellijk, per aangetekende brief, aan de voorzitters van de stemopnemingsbureaus en aan hun bijzitters, kennis van de plaats waar zij hun functie moeten uitoefenen en van de plaats waar hij zal zetelen en waar hij het duplicaat der uitkomstentabel zal ontvangen.

Hij geeft onmiddellijk, per aangetekende brief, aan de voorzitters van de stembureaus kennis van de plaats waar het opnemingsbureau zal zetelen, dat de stembiljetten van hun bureau moet ontvangen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 35. Le président du bureau de dépouillement envoie, par la voie la plus rapide, le procès-verbal de dépouillement et le tableau prescrit par l'article 16 du Code électoral, au président du bureau principal de la circonscription ou du canton de Saint-Vith, selon le cas. Le président de ce dernier bureau fait parvenir les documents précités au président du bureau principal de la circonscription.

Art. 35. De voorzitter van het opnemingsbureau zendt, langs de snelste weg, het proces-verbaal van de stemtelling en de tabel bepaald in artikel 161 van het Kieswetboek naar de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied of van het kanton Sankt-Vith, al naar het geval. De voorzitter van dit laatste bureau zendt de bovengenoemde documenten door naar de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 36. Les attributions confiées au ministre de l'Intérieur par les articles 115bis, 118, 118bis et 161 du Code électoral sont confiées au président de l'exécutif.

Art. 36. De aan de minister van Binnenlandse Zaken door de artikelen 115bis, 118, 118bis en 161 van het Kieswetboek toegekende bevoegdheden, worden toegekend aan de voorzitter van de executieve.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 37. Dans chaque liste dont un ou plusieurs candidats sont élus, sont déclarés premier, deuxième, troisième suppléant, etc., les candidats non élus titulaires qui ont obtenu le plus grand nombre de voix, ou en cas de parité des voix, dans l'ordre d'inscription au bulletin de vote.

Préalablement à cette désignation, le bureau ayant désigné les titulaires procède à une nouvelle attribution individuelle des votes de liste favorable à l'ordre de présentation, cette attribution se faisant de la même façon que la précédente, mais en commençant par le premier des candidats non élus dans l'ordre de présentation.

Le nombre des suppléants ne peut, dans aucune liste, dépasser le double de celui des titulaires. Les suppléants doivent remplir les conditions prévues par l'article 9.

Art. 37. Voor elke lijst waarop een of meer kandidaten gekozen zijn, worden de niet-gekozen kandidaat-titularissen die de meeste stemmen hebben behaald, eerste, tweede, derde opvolger enz. verklaard; bij gelijk stemmental is de orde van inschrijving op het stembiljet beslissend. Alvorens de opvolgers aan te wijzen kent het bureau dat de titularissen heeft aangewezen opnieuw individueel de stemmen toe die uitgebracht zijn ten gunste van de volgorde waarin de kandidaten op de lijst voorkomen. Deze toekenning geschiedt op dezelfde wijze als de vorige maar begint met de eerste niet-gekozen kandidaat naar de orde van voordracht.

Het aantal opvolgers mag voor geen enkele lijst het dubbel van het aantal gekozen titularissen te boven gaan. De opvolgers moeten voldoen aan de vereisten bepaald bij artikel 9.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 38. Le procès-verbal de l'élection rédigé et signé, séance tenante, par les membres du bureau principal de la circonscription et les témoins, les procès-verbaux des différents bureaux, les bulletins ainsi que tous les documents relatifs à l'élection sont envoyés dans les cinq jours par le président du bureau principal de la circonscription au greffier du Conseil.

Art. 38. Het proces-verbaal van de verkiezing, staande de vergadering opgemaakt en ondertekend door de leden van het hoofdbureau van het kiesgebied en door de getuigen, de processen-verbaal van de verschillende bureaus, de stembiljetten en alle documenten betreffende de verkiezing worden binnen vijf dagen door de voorzitter van het hoofdbureau van het kiesgebied aan de griffier van de Raad toegezonden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 39. Les dispositions des titres V et VI du Code électoral sont applicables à l'élection des membres du Conseil.

Art. 39. De bepalingen van de titels V en VI van het Kieswetboek zijn van toepassing op de verkiezing van de leden van de Raad.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 40. Toute réclamation contre l'élection doit, à peine de déchéance, être formulée par écrit, être signée par un des candidats et mentionner l'identité et le domicile du réclamant.

Elle doit être remise dans les dix jours du procès-verbal, et en tout cas avant la vérification des pouvoirs, au greffier du Conseil. Ce fonctionnaire est tenu d'en donner récépissé.

Art. 40. Elk bezwaar tegen de verkiezing moet, op straffe van verval, schriftelijk worden ingediend, ondertekend zijn door een kandidaat en de identiteit en woonplaats van de indiener vermelden.

Het moet, binnen 10 dagen na de dagtekening van het proces-verbaal, en in ieder geval vóór het onderzoek der geloofsbrieven, worden ingediend bij de griffier van de Raad. Die ambtenaar moet een ontvangstbewijs ervan geven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 41. Les actes et documents qui, en vertu des dispositions applicables à l'élection pour le Conseil doivent être publiés au *Moniteur belge*, le sont également en langue allemande, au *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

Art. 41. De akten en documenten die krachtens de bij de verkiezing van de Raad van toepassing zijnde bepalingen moeten worden bekendge-

maakt in het *Belgisch Staatsblad*, worden tevens in het Duits bekendgemaakt in het *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

— Adopté.

Aangenomen.

Section II. — Du fonctionnement

Art. 42. Le Conseil se réunit de plein droit chaque année le troisième mardi de septembre, à moins qu'il n'ait été réuni antérieurement par l'exécutif.

Il se réunit également de plein droit après chaque renouvellement du Conseil le deuxième mardi qui suit le mois de ce renouvellement.

Il doit rester réuni chaque année au moins quarante jours.

Afdeling II. — Werking

Art. 42. De Raad komt van rechtswege bijeen ieder jaar, de derde dinsdag van september, behalve wanneer hij reeds voordien door de executieve is bijeengeroepen.

Hij komt eveneens van rechtswege bijeen na iedere vernieuwing van de Raad, de tweede dinsdag na de maand waarin die vernieuwing is geschied.

Hij moet ieder jaar ten minste veertig dagen in zitting blijven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 43. Les séances du Conseil sont publiques.

Néanmoins, le Conseil se forme en comité secret, sur la demande de son président ou de trois membres.

Le Conseil décide ensuite, à la majorité absolue, si la séance doit être reprise en public sur le même sujet.

Art. 43. De vergaderingen van de Raad zijn openbaar.

De Raad vergadert evenwel met gesloten deuren op verzoek van de voorzitter of van drie leden.

De Raad beslist daarna bij volstrekte meerderheid of de vergadering in het openbaar zal worden hervat ter behandeling van hetzelfde onderwerp.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 44. Les articles 32, §§ 2 et 3, 33 et 35 à 48, de la loi spéciale sont applicables à la Communauté germanophone.

Toutefois, en cas de parité de suffrage lors de l'élection des membres du bureau, la préférence est donnée au candidat qui, sans interruption, remplit le plus longtemps le mandat de membre du Conseil ou du Conseil de la Communauté culturelle allemande.

Art. 44. De artikelen 32, §§ 2 en 3, 33 en 35 tot 48, van de bijzondere wet zijn van overeenkomstige toepassing op de Duitstalige Gemeenschap.

Bij staking van stemmen bij de verkiezing van de leden van het bureau wordt echter de voorkeur verleend aan de kandidaat die ononderbroken het langst het mandaat van lid van de Raad of van de Raad voor de Duitse Cultuurgemeenschap vervult.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 45. Les membres de l'exécutif ont leur entrée dans le Conseil et n'ont voix délibérative au Conseil que s'ils en sont membres.

Art. 45. De leden van de executieve hebben zitting in de Raad en zijn in de Raad alleen stemgerechtigd indien zij er lid van zijn.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt volgend amendement voor:

Supprimer cet article.

Dit artikel te doen vervallen.

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, met uw instemming zal ik mijn amendement bij artikelen 45, 49 en 50 tegelijkertijd verdedigen. Zij zijn trouwens samenhangend. Waarover gaat het? In het ontwerp wordt ons gevraagd de leden van de executieve vrijblijvend te laten verkiezen mits die leden aan bepaalde voorwaarden voldoen en geen deel uitmaken van de Raad.

Daarmee wijkt men fundamenteel af van de principes die in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn ingeschreven. Ik heb vruchteloos gezocht naar een sluitende redenering om deze voorstelling te rechtvaardigen, zowel in het verslag van de Kamer als in dat van de Senaatscommissie.

De minister heeft er zoëven de nadruk op gelegd dat de leden van de executieve verantwoordelijk zijn ten opzichte van de Raad. Het lijkt mij billijk dat deze verantwoordelijkheid ook vorm krijgt door een democratische vóórverkiezing, en dat zij ook leden van de Raad zijn, zoals dat het geval is voor de leden van de executieven van de Vlaamse en de Waalse gemeenschappen.

Wij stellen voor artikel 45 te schrappen omdat daarin een dubbelzinnigheid staat omtrent het al dan niet lid zijn van de Raad voor de leden van de executieve. Wij stellen ook voor artikel 49 aan te vullen met de bepaling dat de leden van de executieve worden gekozen in de schoot van de Raad. Tenslotte vragen wij artikel 50 te schrappen omdat ook dit artikel afbreuk doet aan ons uitgangspunt, namelijk dat de leden van de executieve verkozen leden van de Raad moeten zijn.

Ik wijs de Senaat er nog eens op dat wij vrijblijvend mogen discussiëren en bij machte zijn om deze teksten te veranderen als het ons billijk voorkomt. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik heb met aandacht geluisterd naar de uiteenzetting van de heer Boel. Ik heb begrepen dat hij bezwaar heeft tegen artikel 49 waarbij de heer Van In een amendement indient.

Indien het amendement van de heer Van In goed de overwegingen van de heer Boel zou weergeven, komen wij weer bij de inhoud van artikel 59 van de wet van 8 augustus 1980. Dan wordt de executieve verkozen door de Raad, uit leden van de Raad. Mijnheer de minister, u hebt daarnet geprobeerd u daaruit te praten in uw antwoord, op een goede manier. Waar het gaat over gewesten en gemeenschappen zou het toch aangewezen zijn een zelfde systeem te hanteren van executieven gekozen uit en door de Raad.

Ik voer het woord bij de voorstelling van het amendement van de heer Van In, opdat men beter zou begrijpen waarom ik bij artikel 8 voorstander was van het schrappen van paragraaf 4.

Ik vrees dat de leden met raadgevende stem die in de Raad aanwezig zullen zijn, onevenwichtig zwaar zullen doorwegen, omdat zij eventueel op het nationale en provinciale vlak belangrijke verantwoordelijkheden uitoefenen en dat de neiging zou kunnen bestaan vanwege de Raad, om redenen die ik niet ken of niet kan voorzien, om deze mensen aan te wijzen voor de executieve. Ik denk niet dat dit de goede weg is.

Als de heer Boel met mij akkoord gaat, meen ik dat de suggestie opgenomen in het amendement van de heer Van In zeer goed tegemoetkomt aan wat ik heb gezegd in verband met artikel 8. Dan zullen we eerst artikel 8 moeten zuiveren opdat nadien de heer Van In zou kunnen worden gevolgd. Dan zou het ontwerp de coherentie van onze staatsvorming dienen. Gewesten en gemeenschappen, executieven en wetgevende organen zouden dan volgens een duidelijker model tot stand komen en niet overal op verschillende wijze.

De heer Luyten. — Dank u voor de steun bij mijn amendement.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervorming. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik moet toegeven dat het feit dat de leden kunnen worden verkozen ook buiten de leden van

de Raad een uitzondering is op de regel van het parallelisme met de andere gemeenschappen die ten grondslag ligt aan dit ontwerp.

Ik wil er de heer Van In nochtans op wijzen dat dit enkel slaat op de verkozenen leden van de Raad. Het was wellicht een lapsus van hem, maar ik moet er toch de aandacht op vestigen dat de leden van de executieve democratisch worden verkozen. Ik veronderstel dat u voldoende vertrouwen stelt in de leden van de Raad om aan te nemen dat de keuze die zij doen, verantwoord is. Ze hebben bovendien de mogelijkheid de executieve af te zetten, aangezien deze verantwoordelijk is vóór de Raad. Om verkozen te worden voor de executieve moet men tevens voldoen aan dezelfde voorwaarden als deze vereist om verkiesbaar te zijn voor de Raad. Ik kan het mij moeilijk indenken dat dit zou gebeuren, maar men kan dus niet iemand verkiezen die niet behoort tot de Duitstalige Gemeenschap.

Het verschil met de regeling bij de andere gemeenschappen die hier wordt ingebouwd is in feite minimaal. Zij kwam bovendien tot stand op verzoek van de Duitse Cultuurraad die de wens heeft uitgesproken om over een ruimere recruteringsbasis te kunnen beschikken. Men kan niet beweren dat deze regeling niet democratisch zou zijn aangezien soortgelijke regeling geldt op het vlak van de nationale regering.

De heer De Bondt. — Moeten zij Duitstalig zijn?

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervorming. — Zij moeten aan dezelfde voorwaarden voldoen als de leden van de Raad en dus bijgevolg behoren tot de Duitstalige Gemeenschap en daar woonachtig zijn.

De heer De Bondt. — Waar leest u dat, mijnheer de minister?

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervorming. — Ik lees dit in artikel 50 waarin wordt bepaald: «De vereisten en onverenigbaarheden bepaald in de artikelen 9 en 10 gelden eveneens voor de leden van de executieve die geen lid zijn van de Raad.» Zij moeten dus dezelfde voorwaarden vervullen.

De heer De Bondt. — In de artikelen 9 en 10 wordt niet bepaald dat die mensen Duitstalig moeten zijn.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervorming. — Indien in de artikelen 9 en 10 niets staat over de Duitstaligheid van deze mensen, dan staat er ook niets in over de leden van de Raad.

De Voorzitter. — Artikel 46 luidt:

Section III. — De la publication et de l'entrée en vigueur des décrets

Art. 46. La sanction et la promulgation des décrets du Conseil se font de la manière suivante:

«Der Rat der deutschsprachigen Gemeinschaft hat das Folgende angenommen und wir, Exekutive, sanktionieren es:

DEKRET

Wir fertigen das vorliegende Dekret aus und ordnen an, dass es durch das *Belgische Staatsblatt* veröffentlicht wird».

Afdeling III. — Bekendmaking en inwerkingtreding van de decreten

Art. 46. De bekrachtiging en de afkondiging van de decreten van de Raad geschieden op de volgende wijze:

«Der Rat der deutschsprachigen Gemeinschaft hat das Folgende angenommen und wir, Exekutive, sanktionieren es:

DEKRET

Wir fertigen das vorliegende Dekret aus und ordnen an, dass es durch das *Belgische Staatsblatt* veröffentlicht wird».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 47. Après leur promulgation, les décrets du Conseil sont publiés au *Moniteur belge* en allemand, avec une traduction en français et en néerlandais, ainsi qu'au *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft* en allemand.

Art. 47. Na hun afkondiging worden de decreten van de Raad in het *Belgisch Staatsblad* in het Duits, met een vertaling in het Nederlands en in het Frans en in het *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft* in het Duits bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 48. Les décrets sont obligatoires le dixième jour après celui de leur publication au *Moniteur belge*, à moins qu'ils n'aient fixé un autre délai.

Art. 48. De decreten zijn verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, tenzij zij een andere termijn bepalen.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — De l'exécutif

Section première. — De la composition, du fonctionnement et des compétences

Art. 49. L'exécutif compte trois membres élus par le Conseil conformément aux modalités fixées à l'article 60 de la loi spéciale.

Toutefois, les présentations de candidatures ne doivent être signées que par trois membres au moins du Conseil.

Hoofdstuk III. — De executieve

Eerste Afdeling — Samenstelling, werking en bevoegdheden

Art. 49. De executieve bestaat uit drie leden die door de Raad gekozen worden overeenkomstig de regels bepaald in artikel 60 van de bijzondere wet.

De voordrachten van kandidaturen moeten echter slechts door ten minste drie leden van de Raad worden ondertekend.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt het volgend amendement voor:

Remplacer cet article:

«L'exécutif compte trois membres élus au sein du Conseil de la Communauté germanophone selon les modalités fixées à l'article 60 de la loi spéciale.

Toutefois, les présentations de candidatures doivent être signées par trois membres au moins du Conseil de la Communauté germanophone.»

Dit artikel te vervangen:

«De executieve bestaat uit drie leden gekozen in de schoot van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap volgens de regels bepaald in artikel 60 van de bijzondere wet.

De voordrachten van de kandidaturen moeten echter door ten minste drie leden van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap worden ondertekend.»

De heer Van In heeft zijn amendement reeds toegelicht.

Art. 50. Les conditions et incompatibilités prévues aux articles 9 et 10 sont applicables aux membres de l'exécutif qui ne sont pas membres du Conseil.

Nul ne peut être à la fois membre de l'exécutif et membre du Gouvernement national ou membre d'un autre exécutif.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1983-1984
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1983-1984

Art. 50. De vereisten en onverenigbaarheden bepaald in de artikelen 9 en 10 gelden eveneens voor de leden van de executieve die geen lid zijn van de Raad.

Niemand kan tegelijk lid zijn van de executieve en lid van de Nationale Regering of lid van een andere executieve.

De heer Van In stelt het volgend amendement voor:

Supprimer le premier alinéa de cet article.

Het eerste lid van dit artikel te doen vervallen.

De heer Van In heeft zijn amendement eveneens reeds toegelicht.

Art. 51. Les articles 62, 68 à 73, 78, 79, §§ 1er et 3, 81 et 82, de la loi spéciale sont applicables à la Communauté germanophone.

Art. 51. De artikelen 62, 68 tot 73, 78, 79, §§1 en 3, 81 en 82, van de bijzondere wet zijn van overeenkomstige toepassing op de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté

Aangenomen.

Art. 52. § 1er. Dans les matières qui sont de la compétence de la Communauté, l'exécutif:

1° Délibère de tous projets de décrets ou d'arrêtés, selon le cas;

2° Propose l'affectation des crédits budgétaires;

3° Elabore et coordonne la politique de la Communauté.

§ 2. La délibération de l'exécutif remplace la délibération du Conseil des ministres ou du Comité ministériel national qui est requise par une loi ou par un arrêté royal, chaque fois qu'il s'agit d'une affaire relevant de la compétence de l'exécutif.

§ 3. Les compétences attribuées à un ministre par la loi, par arrêté réglementaire du Conseil de la Communauté culturelle allemande ou par arrêté royal, sont exercées par l'exécutif, chaque fois qu'il s'agit d'une affaire relevant de la compétence de ce dernier.

Art. 52. § 1. De executieve, in de tot de bevoegdheid van de Gemeenschap behorende aangelegenheden:

1° Beraadslaagt over ieder ontwerp van decreet of van besluit, al naar het geval;

2° Stelt de bestemming van de begrotingskredieten voor;

3° Ontwerpt en coördineert het beleid van de Gemeenschap.

§ 2. Het beraad in de executieve komt in de plaats van het bij wet of koninklijk besluit voorgeschreven overleg in de Ministerraad of in het Nationaal Ministercomité, telkens als het om een zaak gaat die tot de bevoegdheid van de executieve behoort.

§ 3. De bevoegdheden toegewezen aan een minister bij wet, bij reglementair besluit van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap of bij koninklijk besluit, worden uitgeoefend door de executieve, telkens als het om een zaak gaat die tot de bevoegdheid van deze laatste behoort.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt het volgend amendement voor:

Compléter le § 1er de cet article par un 4°, libellé comme suit:

«4° Exerce la tutelle sur les compétences visées au § 3 de l'article 4.»

Paragraaf 1 van dit artikel aan te vullen met een 4°, luidende:

«4° Oefent de voogdij uit inzake de bevoegdheden zoals bepaald in § 3 van artikel 4.»

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, dit amendement is het logisch gevolg van mijn amendement ingediend bij artikel 4 betreffende de uitbreiding tot de provinciale bevoegdheden.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt voor een nieuw artikel 52bis in te voegen, dat luidt:

«L'exécutif de la Communauté germanophone est également chargé d'élaborer, de suivre, de coordonner et de faire exécuter les mesures visant à la reconnaissance de diplômes délivrés à l'étranger par des établissements de langue allemande.»

«De executieve van de Duitstalige Gemeenschap is eveneens belast met het voorbereiden, het volgen, het coördineren en het doen uitvoeren van de maatregelen tot erkenning van de diploma's in het buitenland bekomen bij instellingen waarvan de voertaal het Duits is.»

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik ben zo vrij iets langer bij deze tekst te blijven stilstaan. De minister zal niet ontkennen dat zich inzake het uitreiken en homologeren van diploma's verstrekt in de Duitse taal, ongetwijfeld een aantal problemen voordoen.

Een initieel amendement had tot doel de erkenning van deze diploma's te laten gebeuren door de executieve van de Duitstalige Gemeenschap. De minister heeft er terecht onze aandacht op gevestigd dat voor al wat betrekking heeft op diploma's en de erkenning ervan in de huidige stand van onze grondwettelijke organisatie, de nationale wetgever bevoegd is en blijft. Daarom hebben wij moeten zoeken naar een tussenoplossing om degenen die voor het volgen van hogere studies genoopt zijn in het buitenland, Duitsland, Zwitserland of Oostenrijk, een bepaald diploma in de Duitse taal halen, te helpen bij het erkennen van hun diploma. Het is in dit verband dat ik het oorspronkelijk amendement enigszins heb afgezwakt. Wij gaan ervan uit dat het laatste woord aan de nationale wetgever toekomt, maar dat de voorbereiding, het coördineren en het uitvoeren van de maatregelen tot erkenning van het diploma perfect kunnen worden toegewezen aan de executieve van de Duitstalige Gemeenschap. Daarom vraag ik met aandrang, dat men precies omdat mijn amendement beantwoordt aan een concrete sociale nood, zou willen inzien dat voor deze materie een tegemoetkoming is vereist. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Van In heeft inderdaad zijn amendement aangepast ingevolge een aantal opmerkingen die ik heb gemaakt in verband met artikel 59ter als dusdanig. De tekst, zoals hij hier voor ligt, is zeker conform artikel 59ter, maar deze materie heeft ook heel wat te maken met internationale verdragen die daarbij te pas komen. Ik meen dat men, gezien de betrokkenheid die de executieve heeft of zal hebben bij de voorbereiding van deze materie, deze problematiek langs die weg moet proberen op te lossen. Men mag niet vergeten dat vergeleken met de huidige toestand het belangrijkste verschil is dat er hier een eigen executieve zal zijn die bij de voorbereiding van de internationale verdragen kan worden betrokken. Verder wens ik nogmaals te beklemtonen dat de regering met dit ontwerp de politieke optie heeft genomen van het parallelisme met de andere gemeenschappen te realiseren en niet meteen alle potentialiteiten van artikel 59ter uit te putten.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik voel dat de minister aarzelt en dit verheugt mij. Trouwens, ik wil de minister eraan herinneren dat wij, ter gelegenheid van de discussie over het nieuw artikel dat het tot stand komen van de soevereiniteit van de Duitstalige Gemeenschap in de Grondwet heeft mogelijk gemaakt, artikel 59ter, wij hebben aanvaard dat een aantal bevoegdheden gedelegeerd konden worden aan de executieven. Ik heb in dat verband een bepaalde uitspraak van de minister goed onthouden. Bevoegdheden, die normaal door de nationale wetgever bij wijze van koninklijk of ministerieel besluit kunnen worden uitgevaardigd, zouden kunnen worden gedelegeerd naar de executieve van de Duitstalige Gemeenschap en dit bij gewone wet.

Wanneer wij er nú niet voor zorgen dat het voorbereiden, volgen, coördineren en doen uitvoeren van maatregelen tot erkenning van diploma's in het buitenland behaald in instellingen waarvan de voertaal het

Duits is, in de Oostkantons mogelijk wordt, vrees ik dat dit in lengte van jaren niet zal gebeuren.

Ik verzoek de Senaat mij te volgen in deze zienswijze. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

De heer Luyten. — Zeer juist.

De Voorzitter. — Artikel 53 luidt:

Section II. — De la publication et de l'entrée en vigueur des arrêtés

Art. 53. Les arrêtés de l'exécutif sont publiés au *Moniteur belge* en allemand, avec une traduction en français et en néerlandais.

Ils sont également publiés en allemand au *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

Néanmoins, lorsqu'ils n'intéressent pas la généralité des citoyens, les arrêtés visés au premier alinéa peuvent n'être publiés que par extrait ou ne faire l'objet que d'une simple mention au *Moniteur belge*; si leur publicité ne présente aucun caractère d'utilité publique, ils peuvent ne pas être publiés.

Les arrêtés sont obligatoires le dixième jour après celui de leur publication au *Moniteur belge* à moins qu'ils fixent un autre délai.

Les arrêtés notifiés aux intéressés sont obligatoires à partir de leur notification ou de leur publication si elle lui est antérieure.

Afdeling II. — Bekendmaking en inwerkingtreding van de besluiten

Art. 53. De besluiten van de executieve worden in het *Belgisch Staatsblad* in het Duits bekendgemaakt, met een vertaling in het Nederlands en in het Frans.

Ze worden eveneens in het Duits bekendgemaakt in het *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

Wanneer zij geen belang hebben voor de algemeenheid van de burgers, mogen de in het eerste lid bedoelde besluiten evenwel bij uittreksel of in de vorm van een gewone vermelding in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worden; wanneer hun bekendmaking geen openbaar nut heeft, mag deze achterwege worden gelaten.

De besluiten zijn verbindend de tiende dag na die waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* zijn bekendgemaakt, tenzij zij een andere termijn bepalen.

De besluiten waarvan kennis is gegeven aan de belanghebbenden zijn verbindend vanaf de kennisgeving of vanaf de bekendmaking, als deze voorafgaat.

— Adopté.

Aangenomen.

Section III. — Des services

Art. 54. Les articles 87, 88 et 89 de la loi spéciale sont applicables à la Communauté germanophone. Pour l'application de l'article 88, § 2, de cette loi, les services et le personnel sont ceux qui traitent les affaires relatives aux matières visées à l'article 59ter, § 2, 3° et 4°, de la Constitution et à l'article 4 de la présente loi et localisées ou localisables dans la région de langue allemande.

Afdeling III. — De diensten

Art. 54. De artikelen 87, 88 en 89 van de bijzondere wet zijn van overeenkomstige toepassing op de Duitstalige Gemeenschap. Voor de toepassing van artikel 88, § 2, van die wet zijn de diensten en het personeel die welke de in artikel 59ter, § 2, 3° en 4°, van de Grondwet en de in artikel 4 van deze wet bedoelde aangelegenheden behandelen en die gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in het Duits taalgebied.

— Adopté.

Aangenomen

TITRE IV. — *De la coopération entre les communautés*

Art. 55. § 1er. Pour l'exercice des compétences qui lui sont attribuées, la Communauté germanophone peut conclure des accords de coopération ou d'association avec une ou plusieurs communautés.

§ 2. Il est créé au sein du Conseil une commission qui a pour but de promouvoir la coopération avec la Communauté française et la Communauté flamande. Elle est composée suivant le système de la représentation proportionnelle des groupes politiques. Elle constitue avec les commissions visées au § 1er de l'article 4 de la loi du 21 juillet 1971 relative à la compétence et au fonctionnement des Conseils culturels pour la Communauté culturelle française et pour la Communauté culturelle néerlandaise, les commissions réunies de coopération.

§ 3. Il est créé une commission de coopération composée de huit membres qui doivent être pour une moitié d'expression allemande et pour l'autre d'expression française. Les premiers sont nommés par l'exécutif de la Communauté germanophone, les seconds sont nommés par l'exécutif de la Communauté française.

Les décisions de la commission doivent recueillir la majorité des voix et au moins deux voix de membres d'expression allemande et deux voix de membres d'expression française.

La commission statue sur les demandes d'aides aux activités culturelles qui sont introduites en faveur des minorités linguistiques établies dans les communes indiquées à l'article 8, 1° et 2°, et à l'article 16 des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative.

La commission accorde les subventions à charge d'un crédit mis à sa disposition par l'un et l'autre des deux Conseils de Communauté. La commune concernée est informée de la décision de la commission.

En l'absence de décision à l'égard d'un dossier introduit dans un délai de trois mois à compter de l'introduction du dossier, celui-ci peut être porté, à la demande d'une des parties, devant le Comité de concertation visé à l'article 31 de la loi ordinaire.

TITEL IV. — *Samenwerking tussen de gemeenschappen*

Art. 55. § 1. Voor de uitoefening van de haar toegewezen bevoegdheid, kan de Duitstalige Gemeenschap samenwerkings- of verenigingsakkoorden sluiten met één of meer gemeenschappen.

§ 2. Binnen de Raad wordt een commissie opgericht om de samenwerking met de Vlaamse en de Franse Gemeenschap te bevorderen. Ze is samengesteld volgens de regels van de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties. Samen met de commissies bedoeld in § 1 van artikel 4 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap vormt zij de verenigde commissies voor de samenwerking.

§ 3. Er wordt een commissie voor samenwerking opgericht bestaande uit acht leden, die voor de ene helft duitssprekend, voor de andere helft franssprekend moeten zijn. De eersten worden benoemd door de executieve van de Duitstalige Gemeenschap, de anderen worden benoemd door de executieve van de Franse Gemeenschap.

De beslissingen van de commissie moeten de meerderheid van de stemmen en ten minste twee stemmen van de duitssprekende leden en twee stemmen van de franssprekende leden verkrijgen.

De commissie beschikt op de aanvragen om steun voor culturele werkzaamheden die worden ingediend ten gunste van de taalminderheden gevestigd in de gemeenten die zijn genoemd in artikel 8, 1° en 2°, en in artikel 16 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

De commissie verleent toelagen ten bezware van een krediet dat haar ter beschikking wordt gesteld door elk van beide gemeenschapsraden. Aan de betrokken gemeente wordt kennis gegeven van de beslissing van de commissie.

Bij gebrek aan beslissing over een ingediend dossier binnen een termijn van drie maanden vanaf het indienen van het dossier, kan dit op verzoek van één van de partijen aanhangig worden gemaakt bij het overlegcomité bedoeld in artikel 31 van de gewone wet.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE V. — *Des moyens financiers*

Art. 56. Le financement du budget de la Communauté germanophone est assuré par :

1° Des moyens non fiscaux propres;

2° Un crédit à charge du budget national;

3° Des ristournes sur le produit de certains impôts et perceptions fixés par la loi;

4° Une fiscalité propre;

5° Des emprunts.

TITEL V. — *Financiële middelen*

Art. 56. De financiering van de begroting van de Duitstalige Gemeenschap gebeurt door :

1° Eigen niet-fiscale middelen;

2° Een krediet ten laste van de rijksbegroting;

3° Ristorno's van de opbrengst van sommige bij de wet vastgestelde belastingen en heffingen;

4° Een eigen fiscaliteit;

5° Leningen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 57. Les recettes non fiscales liées à l'exercice des compétences visées à l'article 4 reviendront à la Communauté.

Art. 57. De niet-fiscale inkomsten verbonden aan de uitoefening van de in artikel 4 bedoelde bevoegdheden komen aan de Gemeenschap toe.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 58. § 1er. Dans le budget de l'Etat de 1984 le crédit global (crédit non dissocié) pour les matières culturelles et personnalisables sera égal à celui inscrit au budget de l'année 1983, arrêté conventionnellement pour l'application de la présente loi à 399 millions de francs au titre I du budget de l'Etat et à 255 millions de francs au titre II, étant entendu que ces montants seront adaptés en fonction du taux de fluctuation de l'indice moyen évalué des prix à la consommation pour l'année 1983.

Dès que l'indice définitif des prix à la consommation pour l'année 1983 sera connu, le crédit global sera adapté en fonction de la différence éventuelle entre le taux évalué et le taux effectif de fluctuation de l'indice des prix à la consommation.

§ 2. Le crédit global pour les matières culturelles et personnalisables sera égal, pour toute année budgétaire ultérieure, au crédit visé au § 1er, adapté au taux de fluctuation de l'indice moyen évalué des prix à la consommation pour l'année précédente.

Dès que l'indice définitif des prix à la consommation de l'année précédente sera connu, le crédit global sera adapté en fonction de la différence éventuelle entre le taux évalué et le taux effectif de fluctuation de l'indice des prix à la consommation.

Art. 58. § 1. In de rijksbegroting voor het jaar 1984 zal het totale krediet (niet-gesplitst krediet) voor de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden gelijk zijn aan het krediet op de begroting 1983, dat conventioneel voor de toepassing van deze wet wordt vastgesteld op 399 miljoen frank in titel I van de rijksbegroting en 255 miljoen frank in titel II, met dien verstande dat deze bedragen zullen worden aangepast op grond van de procentuele verandering van de geraamde gemiddelde index van de consumptieprijzen voor het jaar 1983.

Zodra de definitieve index van de consumptieprijzen voor het jaar 1983 bekend is wordt het totale krediet aangepast in functie van het eventueel verschil tussen de geraamde en de effectieve procentuele verandering van de index der consumptieprijzen.

§ 2. Het totale krediet voor de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden zal voor ieder daaropvolgend begrotingsjaar gelijk zijn aan het in § 1 bedoelde krediet, aangepast aan de procentuele verandering van de geraamde gemiddelde index van de consumptieprijzen voor het voorgaande jaar.

Zodra de definitieve index voor de consumptieprijs voor het voorgaande jaar bekend is, wordt het totale krediet aangepast in functie van het eventueel verschil tussen de geraamde en de effectieve procentuele verandering van de index der consumptieprijs.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 59. Sans préjudice des dispositions de l'article 58, il sera prévu chaque année au budget de l'Etat un crédit pour les dépenses culturelles — Education nationale, pour la Communauté germanophone. Ce crédit sera fixé sur la base des besoins.

Art. 59. Onverminderd het bepaalde in artikel 58 wordt jaarlijks, voor de Duitstalige Gemeenschap, op de rijksbegroting een krediet uitgetrokken voor de culturele uitgaven — Nationale Opvoeding. Dit krediet wordt vastgesteld op basis van de behoeften.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 60. § 1er. L'article 8 de la loi ordinaire est applicable aux transferts de crédits du titre II au titre I du budget de la Communauté germanophone.

§ 2. Les articles 9, 10 et 11, §§ 1er et 2, de la même loi sont applicables aux ristournes visées à l'article 56, 3°, destinés au financement des dépenses se rapportant aux matières culturelles et personnalisables. Le montant de ces ristournes est fixé conformément à l'article 11, § 4, de la même loi.

§ 3. Les articles 12 à 14 de la même loi sont applicables à la fiscalité propre de la Communauté germanophone.

Art. 60. § 1. Artikel 8 van de gewone wet is van overeenkomstige toepassing op de transfers van de kredieten van titel II tot titel I van de begroting van de Duitstalige Gemeenschap.

§ 2. De artikelen 9, 10 en 11, §§ 1 en 2, van dezelfde wet zijn van overeenkomstige toepassing op de in artikel 56, 3°, bedoelde *ristorno's* voor de financiering van de uitgaven inzake culturele en persoonsgebonden aangelegenheden. Het bedrag van deze *ristorno's* wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 11, § 4, van dezelfde wet.

§ 3. De artikelen 12 tot en met 14 van dezelfde wet zijn van overeenkomstige toepassing op de eigen fiscaliteit van de Duitstalige Gemeenschap.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — De heer Van In stelt volgend amendement voor:

Insérer après la titre VI « De la prévention et du règlement des conflits », chapitre 1er « Des conflits de compétence », un article 60bis (nouveau), libellé comme suit :

« L'article 50 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par arrêté royal du 12 janvier 1973, est complété par la disposition suivante :

« Toutefois les demandes faites en langue allemande sont portées devant une chambre et, le cas échéant, devant les chambres réunies, où siège un assesseur qui justifie de la connaissance de cette langue. »

Na Titel VI « Voorkoming en regeling van de conflicten », hoofdstuk I « Bevoegdheidsconflicten », in te voegen een artikel 60bis (nieuw), luidende :

« Artikel 50 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 12 januari 1973 wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« Aanvragen gesteld in het Duits worden evenwel aanhangig gemaakt bij een kamer en, in voorkomend geval, bij de verenigde kamers, waar een assessor zitting heeft die het bewijs levert van de kennis van deze taal ».

Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ingevolge de jongste initiatieven van de Raad van State wat het gebruik der talen betreft, lijkt mij een discussie over de artikelen 60 en volgende zeer opportuun. Wij

staan inderdaad nu vóór een ander perspectief, mijnheer de minister, dan op het ogenblik van de besprekingen in commissie.

U hebt gezegd dat de Raad van State niet wenst dat de nadruk wordt gelegd op de mogelijkheid van het indienen van een Duitstalig rekwest. De Raad van State is integendeel de mening toegedaan dat de voorbereidende initiatieven beter moeten worden begeleid. De voorbereidende initiatieven worden genomen door het auditoraat en vandaar dat, ingevolge een amendement aangenomen bij de behandeling in plenaire vergadering van de Kamer, de nadruk is gelegd op het toevoegen van een aantal auditoren bij het auditoraat van de Raad van State.

Wij zijn een andere mening toegedaan die wordt gestaafd door de evolutie van de jongste dagen. De minister ging ervan uit — hopelijk is hij van mening veranderd — dat de staatsraden een bezwaar perfect in het Nederlands of het Frans kunnen behandelen op basis van een behoorlijke vertaling van de oorspronkelijke Duitse tekst. Volgens de meest recente gegevens nemen de staatsraden echter zelf initiatieven, gaan ter plaatse kijken waar ze mensen kunnen en zullen ondervragen. Het lijkt mij onmogelijk tot de ondervraging van een individu of tot een onderzoek ter plaatse over te gaan wanneer men de taal van dit individu of van de streek niet kent. Daarom hebben wij de tekst, oorspronkelijk door de regering ingediend, hernomen, die ertoe strekt het indienen van een vraag bij de Raad van State zo te organiseren dat die vraag zal worden behandeld door een kamer waarvan ten minste één lid een fundamentele kennis van de Duitse taal heeft. Dit is met de tekst van het voor ons liggend ontwerp niet het geval. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de argumenten die ik heb gegeven in de commissie blijven volledig gelden wat betreft de oplossing die, na overleg met de Raad van State, werd overwogen.

Ik meen dat de vergelijking die de heer Van In maakt met recente aangelegenheden niet helemaal correct is. Het gaat hier om adviezen bij ontwerpen van decreet en de problematiek waarover hij het heeft, gaat over de afdeling administratie van de Raad van State, waar die Raad als rechtbank optreedt. Daar is trouwens een assessor voor de Duitse taal aanwezig zodanig dat zijn opmerking niet opgaat. Ik meen dat de Raad van State beter geholpen is met ons voorstel, namelijk twee personen in het auditoraat die een grondige kennis hebben van het Duits. Dat lijkt ons beter dan een assessor met een voldoende kennis van het Duits in een sectie die hoofdzakelijk wetgevend werk zal moeten doen, en waar de problematiek die de heer Van In heeft aangehaald, zich niet zal voordoen.

De Voorzitter. — Artikel 61 luidt:

TITRE VI. — De la prévention et du règlement des conflits

Chapitre I. — Des conflits de compétence

Art. 61. A l'article 69 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par arrêté royal du 12 janvier 1973, les mots « trente-quatre auditeurs et auditeurs adjoints » sont remplacés par les mots « trente-six auditeurs et auditeurs adjoints ».

TITEL VI. — Voorkoming en regeling van de conflicten

Hoofdstuk I. — Bevoegdheidsconflicten

Art. 61. In artikel 69 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 12 januari 1973, worden de woorden « vierendertig auditoren en adjunct-auditoren » vervangen door de woorden « zesendertig auditoren en adjunct-auditoren ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 62. L'article 51bis des mêmes lois coordonnées est complété par la disposition suivante:

« Les avis donnés aux membres de l'exécutif de la Communauté germanophone par application de l'article 9, sont formulés en allemand ».

Art. 62. Artikel 51bis van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt aangevuld met de volgende bepaling:

«De adviezen, aan de leden van de executieve van de Duitstalige Gemeenschap te verstrekken met toepassing van artikel 9, worden in het Duits gesteld».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 63. L'article 73, § 3, des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

«§ 3. Il y aura au moins un membre du Conseil d'Etat et un membre du greffe qui devront en outre justifier de la connaissance suffisante de la langue allemande. Un arrêté royal déterminera le mode de justification de la connaissance suffisante de la langue allemande.

Il y aura au moins deux membres de l'auditorat qui devront en outre justifier de la connaissance approfondie de la langue allemande. Cette justification est faite conformément à l'article 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire ou par la réussite d'un examen spécial organisé conformément au dernier alinéa du paragraphe précédent.»

Art. 63. Artikel 73, § 3, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt vervangen door de volgende bepaling:

«§ 3. Een lid van de Raad van State en een lid van de griffie moeten bovendien het bewijs leveren van een voldoende kennis van de Duitse taal. Een koninklijk besluit bepaalt de wijze waarop het bewijs van de voldoende kennis van de Duitse taal moet worden geleverd.

Twee leden van het auditoraat moeten bovendien het bewijs leveren van een grondige kennis van de Duitse taal. Dat bewijs wordt geleverd overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken of door te slagen voor een bijzonder examen dat overeenkomstig het laatste lid van de voorgaande paragraaf is georganiseerd.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 64. § 1er. Un article 50bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

«Art. 50bis. Par dérogation aux articles 47, 49 et 50 ainsi qu'à l'article 83, pour les demandes d'avis rédigées en langue allemande, les chambres françaises et néerlandaises délibèrent dans leur propre langue.»

§ 2. L'article 83 des mêmes lois coordonnées est complété par la disposition suivante:

«Toutefois, pour les demandes d'avis rédigées en langue allemande, les avis sont traduits en allemand sous le contrôle d'un membre de l'auditorat ayant justifié de la connaissance approfondie de la langue allemande.»

Art. 64. § 1. In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 50bis ingevoegd, luidende:

«Art. 50bis. In afwijking van de artikelen 47, 49 en 50 evenals van artikel 83 beraadslagen en besluiten de Franse en de Nederlandse Kamer in hun eigen taal over de in het Duits gestelde adviesaanvragen.»

§ 2. Artikel 83 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt aangevuld met de volgende bepaling:

«Voor de in het Duits gestelde adviesaanvragen evenwel worden de adviezen in het Duits vertaald onder het toezicht van een lid van het auditoraat dat het bewijs heeft geleverd van een grondige kennis van de Duitse taal.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 65. L'article 52, deuxième alinéa, 5, de la loi du 28 juin 1983 portant l'organisation, la compétence et le fonctionnement de la Cour d'arbitrage est remplacé par la disposition suivante:

«Les présidents du Conseil de la Communauté française et du Conseil régional wallon utilisent le français, le président du Conseil de la Communauté germanophone l'allemand, et le président du Conseil flamand le néerlandais.»

Art. 65. Artikel 52, tweede lid, 5, van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof wordt vervangen als volgt:

«Gebruiken de voorzitter van de Vlaamse Raad het Nederlands, de voorzitter van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap het Duits, en de voorzitters van de Franse Gemeenschapsraad en van de Waalse Gewestraad het Frans.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 66. L'article 96, 2°, de la loi du 28 juin 1983 portant l'organisation, la compétence et le fonctionnement de la Cour d'arbitrage est remplacé par la disposition suivante:

«Aux présidents des Chambres législatives, du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand et du Conseil de la Communauté germanophone.»

Art. 66. Artikel 96, 2°, van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof wordt vervangen als volgt:

«Aan de voorzitters van de Wetgevende Kamers, van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.»

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — Des conflits d'intérêts

Art. 67. § 1er. Si le Conseil estime qu'il peut être gravement lésé par un projet ou une proposition de décret déposé à un autre conseil ou par un projet ou une proposition de loi déposée à une Chambre législative, il peut, aux trois quarts des voix, soumettre le problème au comité visé à l'article 31 de la loi ordinaire en vue d'une concertation.

La même procédure est applicable lorsqu'un autre conseil ou une Chambre législative estime qu'il ou elle peut être gravement lésé(e) par un projet ou une proposition de décret déposé au Conseil.

§ 2. Si l'exécutif estime qu'il peut être gravement lésé par un projet de décision, une décision ou l'absence de décision du gouvernement national, d'un autre exécutif ou d'un de leurs membres, son président peut soumettre le problème au même comité en vue d'une concertation.

La même procédure est applicable lorsque le gouvernement national ou un autre exécutif estime qu'il peut être gravement lésé par un projet de décision, une décision ou une absence de décision de l'exécutif ou d'un de ses membres.

§ 3. Le président de l'exécutif siège avec voix délibérative au Comité de concertation dans les cas visés aux §§ 1er et 2, ainsi qu'à l'article 60.

§ 4. Dans l'hypothèse où une procédure relative à un conflit de compétence a été ou est engagée, toute procédure de règlement d'un conflit d'intérêt sur la même matière est suspendue.

Hoofdstuk II. — Belangenconflicten

Art. 67. § 1. Indien de Raad oordeelt dat hij ernstig kan worden benadeeld door een in een andere raad ingediend ontwerp of voorstel van decreet of door een in een Wetgevende Kamer ingediend ontwerp of voorstel van wet, kan hij met drie vierde van de stemmen het probleem voorleggen aan het in artikel 31 van de gewone wet bedoelde comité met het oog op overleg.

Dezelfde procedure is van toepassing wanneer een andere raad of een Wetgevende Kamer oordeelt dat hij of zij ernstig kan worden benadeeld door een in de Raad ingediend ontwerp of voorstel van decreet.

§ 2. Indien de executieve oordeelt dat zij ernstig kan worden benadeeld door een ontwerp van beslissing, een beslissing of de afwezigheid van een beslissing van de nationale regering, van een andere executieve of van één hunner leden, kan haar voorzitter het probleem met het oog op overleg aan hetzelfde comité voorleggen.

Dezelfde procedure is van toepassing wanneer de nationale regering of een andere executieve oordeelt dat zij ernstig kan worden benadeeld door een ontwerp van beslissing, een beslissing of de afwezigheid van een beslissing van de executieve of van één van haar leden.

§ 3. In de in de eerste en tweede paragraaf en in de in artikel 60 bedoelde gevallen, zetelt de voorzitter van de executieve met beslissende stem in het Overlegcomité.

§ 4. Wanneer een procedure in verband met een bevoegdheidsconflict is of wordt ingeleid, wordt elke procedure tot regeling van een belangenconflict over een zelfde aangelegenheid geschorst.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE VII. — *Emploi des langues*

Chapitre I. — Des services de l'exécutif

Art. 68. Les dispositions du présent titre sont applicables aux services centralisés et décentralisés de l'exécutif dont l'activité s'étend à tout ou partie du territoire de la région de langue allemande.

TITEL VII. — *Gebruik der talen*

Hoofdstuk I. — Diensten van de executieve

Art. 68. De bepalingen van deze titel zijn van toepassing op de gecentraliseerde en de gedecentraliseerde diensten van de executieve, waarvan de werkring het Duitse taalgebied geheel of gedeeltelijk bestrijkt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 69. § 1er. Les services mentionnés à l'article 68 sont soumis au régime linguistique imposé par les lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative aux services locaux des communes de la région de langue allemande.

Toutefois les avis, communications et formulaires destinés au public sont rédigés en allemand. Néanmoins à la demande de l'intéressé, il lui est délivré un formulaire en français.

§ 2. Dans les services mentionnés à l'article 68, nul ne peut être nommé ou promu à un emploi s'il n'a une connaissance de l'allemand constatée conformément à l'article 15, § 1er, des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative.

§ 3. Les services sont organisés de manière telle qu'ils puissent respecter, sans la moindre difficulté, les dispositions du § 1er.

Art. 69. § 1. De in artikel 68 genoemde diensten zijn onderworpen aan het taalstelsel dat bij de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken aan de plaatselijke diensten van de gemeenten van het Duits taalgebied is opgelegd.

De voor het publiek bestemde berichten, mededelingen en formulieren worden evenwel in het Duits gesteld. Niettemin wordt een formulier in het Frans afgegeven aan de belanghebbende die het vraagt.

§ 2. In de in artikel 68 genoemde diensten kan niemand tot een betrekking benoemd of bevorderd worden, als hij niet een overeenkomstig artikel 15, § 1, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken vastgestelde kennis heeft van het Duits.

§ 3. De diensten worden derwijze georganiseerd dat zonder enige moeite kan worden voldaan aan de bepalingen van het eerste lid.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — Des sanctions et du contrôle

Art. 70. Les dispositions des chapitres VII et VIII des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative sont applicables aux services visés au chapitre I.

Hoofdstuk II. — Sancties en toezicht

Art. 70. De bepalingen van de hoofdstukken VII en VIII van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken zijn mede van toepassing op de in hoofdstuk I bedoelde diensten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 71. Le secrétaire permanent au recrutement est seul compétent pour délivrer des certificats en vue d'attester les connaissances linguistiques exigées par l'article 69.

Art. 71. De vaste wervingssecretaris alleen is bevoegd om bewijzen omtrent de bij artikel 69 vereiste taalkennis uit te reiken.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — Disposition finale

Art. 72. Les dispositions de chapitres I et II entrent en vigueur le jour de la reprise par l'exécutif de la Communauté germanophone du personnel et des services visés à l'article 54.

Hoofdstuk III. — Slotbepaling

Art. 72. De bepalingen van de hoofdstukken I en II treden in werking op de dag dat de executieve van de Duitstalige Gemeenschap de diensten en het personeel, bedoeld in artikel 54, heeft overgenomen.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE VIII. — *Disposition en vue de prévenir toute discrimination pour des raisons idéologiques ou philosophiques*

Art. 73. Une motion motivée, signée par au moins trois membres du Conseil et introduite après le dépôt du rapport et avant le vote final en séance publique, peut déclarer que les dispositions d'un projet ou d'une proposition de décret qu'elle désigne et dont le Conseil est saisi, contiennent une discrimination pour des raisons idéologiques ou philosophiques.

TITEL VIII. — *Bepalingen ter voorkoming van elke discriminatie om ideologische of filosofische redenen*

Art. 73. In een met redenen omklede motie die door ten minste drie leden van de Raad is ondertekend en die is ingediend na de neerlegging van het verslag en vóór de eindstemming in openbare vergadering, kan worden verklaard dat de bepalingen van een ontwerp of een voorstel van decreet die daarin worden aangegeven en die bij de Raad aanhangig zijn, een discriminatie om ideologische of filosofische redenen inhouden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 74. La motion est envoyé à un collège composé des présidents de la Chambre des représentants, du Sénat, du Conseil de la Communauté française et du Conseil flamand, ainsi que du président du Conseil.

Ce collège est alternativement présidé par le président du Sénat et par le président de la Chambre des représentants.

Le collège statue sur la recevabilité de la motion, eu égard aux dispositions de l'article 73.

La décision de recevabilité suspend l'examen des dispositions incriminées.

Dans ce cas, le projet ou la proposition de décret ainsi que la motion sont déferés aux Chambres législatives qui statuent sur la motion quant au fond.

Art. 74. De motie wordt voorgelegd aan een college dat is samengesteld uit de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van de Raad van de Franse Gemeenschap en van de Vlaamse Raad, alsmede uit de voorzitter van de Raad.

Dit college staat beurtelings onder het voorzitterschap van de voorzitter van de Senaat en van de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Het college spreekt zich uit over de ontvankelijkheid van de motie, rekening houdend met de bepalingen van artikel 73.

De beslissing over de ontvankelijkheid schorst het onderzoek van de betwiste bepalingen.

In dit geval worden het ontwerp of voorstel van decreet alsook de motie naar de Wetgevende Kamers verwezen, die zich over de inhoud van de motie uitspreken.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 75. L'examen des dispositions désignées par la motion ne peut être repris par le Conseil qu'après que chacune des Chambres législatives a déclaré la motion non fondée.

Art. 75. Het onderzoek van de door de motie aangegeven bepalingen kan slechts door de Raad worden hervat nadat elke Wetgevende Kamer de motie ongegrond heeft verklaard.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE IX. — *De la traduction des lois, arrêtés et règlements*

Art. 76. Il est créé sous la responsabilité du commissaire d'arrondissement compétent pour la langue allemande, une commission pour la traduction officielle allemande des lois, arrêtés et règlements dénommée « Ausschuss für die offizielle deutsche Übersetzung der Gesetze, Erlasse und Verordnungen ».

Elle est composée de trois membres nommés par le Roi parmi les candidats possédant une compétence particulière en matière juridique et législative ainsi qu'une connaissance approfondie de la langue allemande et de la terminologie juridique allemande.

Le Roi règle les modalités de nomination et de rémunération des membres de cette commission ainsi que le fonctionnement de celle-ci. Le Roi fournit à la commission les moyens matériels nécessaires à l'accomplissement de sa mission.

Le mandat des membres de cette commission est de quatre ans et est renouvelable.

TITEL IX. — *Vertaling van de wetten, besluiten en verordeningen*

Art. 76. Onder de verantwoordelijkheid van de arrondissementscommissaris bevoegd voor het Duitse taalgebied, wordt een commissie ingesteld voor de officiële Duitse vertaling, van de wetten, besluiten en verordeningen, « Ausschuss für die offizielle deutsche Übersetzung der Gesetze, Erlasse und Verordnungen » genoemd.

Zij is samengesteld uit drie leden, door de Koning benoemd onder de kandidaten die in juridische en wetgevende aangelegenheden een bijzondere bevoegdheid bezitten en blijk geven van een grondige kennis van de Duitse taal en van de Duitse rechtsterminologie.

De Koning bepaalt de werkwijze van deze commissie alsmede de wijze waarop haar leden worden benoemd en bezoldigd. De Koning verschaft de commissie de nodige materiële middelen voor de uitvoering van haar opdracht.

Het mandaat van de leden van deze commissie duurt vier jaar en kan worden vernieuwd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 77. Les traductions prévues à l'article 76 sont ratifiées par les Chambres législatives ou par le Roi, selon le cas. Ces traductions sont publiées au *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

Art. 77. De in artikel 76 bedoelde vertalingen worden, naargelang van het geval, door de Wetgevende Kamers of door de Koning bekrachtigd. Deze vertalingen worden bekendgemaakt in het *Memorial des Rates der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE X. — *Dispositions finales*

Art. 78. Les ministres soumettent à l'avis motivé du Conseil :

1° Les avant-projets de lois et projets d'arrêtés réglementaires qui concernent l'emploi des langues et qui s'appliquent à la région de langue allemande;

2° Les avant-projets de lois modifiant la présente loi.

Le Conseil donne un avis motivé sur les propositions de loi et sur les amendements aux projets de loi et propositions de loi, qui répondent aux conditions prévues au premier alinéa et qui lui sont soumis par le président d'une des Chambres législatives ou par un ministre.

Le défaut d'avis dans les soixante jours à partir de celui où le Conseil a été saisi, vaut avis favorable.

TITEL X. — *Slotbepalingen*

Art. 78. De ministers leggen aan het met redenen omkleed advies van de Raad voor :

1° De voorontwerpen van wetten en de ontwerpen van reglementaire besluiten betreffende het gebruik der talen die van toepassing zijn op het Duits taalgebied;

2° De voorontwerpen van wetten tot wijziging van deze wet.

De Raad verstrekt een met redenen omkleed advies over de voorstellen van wet en de amendementen op de wetsontwerpen en -voorstellen, die voldoen aan de voorwaarden bepaald in lid 1 en die hem voorgelegd worden door de voorzitter van een der Wetgevende Kamers of door een minister.

Het gebrek aan advies binnen zestig dagen vanaf de dag waarop het verzoek bij de Raad aanhangig werd gemaakt, is gelijk aan een gunstig advies.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 79. Le Conseil ne pourra décider dans des matières prévues à l'article 8 de la loi du 30 juillet 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement qu'après avoir pris l'avis des directeurs des établissements d'enseignement ainsi que des associations de parents d'élèves qui existaient dans ces établissements.

Ces avis doivent être annexés à la délibération du Conseil.

Le défaut d'avis dans les nonante jours à partir de celui où ces directeurs et associations ont été saisis vaut avis favorable.

Art. 79. Over de aangelegenheden bepaald in artikel 8 van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs kan de Raad alleen maar beslissen na het advies te hebben ingewonnen van de directeurs der onderwijsinrichtingen alsmede van de ouderverenigingen die in die inrichtingen zouden bestaan.

Die adviezen moeten aan de beraadslaging van de Raad worden toegevoegd.

Het gebrek aan advies binnen negentig dagen vanaf de dag waarop het verzoek bij de directeurs en verenigingen aanhangig werd gemaakt is gelijk aan een gunstig advies.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 80. L'article 105, deuxième alinéa, de la loi organique du 8 juillet 1976 concernant les centres publics d'aide sociale, modifié par la loi ordinaire, est remplacé par les dispositions suivantes :

« Chaque exécutif régional fixe, pour sa région, le pourcentage à attribuer au Fonds spécial. En outre, l'exécutif de la Région wallonne fixe les pourcentages à attribuer respectivement au Fonds spécial pour la Communauté française et au Fonds spécial pour la Communauté germanophone; toutefois, la somme accordée au Fonds spécial pour la Communauté germanophone ne pourra jamais être inférieure à celle qui lui a été attribuée en 1980, adaptée en fonction du taux de fluctuation de l'indice moyen des prix à la consommation. »

Les critères objectifs de répartition de ces pourcentages sont déterminés par :

1° L'exécutif flamand, pour les centres publics d'aide sociale de la Région flamande;

2° L'exécutif de la Communauté française, pour les centres publics d'aide sociale de la Région wallonne.

Toutefois, pour les centres publics d'aide sociale situés dans une des communes de la région de langue allemande, telle qu'elle est définie à l'article 5 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, les critères objectifs de répartition sont déterminés par l'exécutif de la Communauté germanophone;

3° L'autorité compétente pour le territoire de la Région bilingue de Bruxelles-Capitale, pour les centres publics d'aide sociale situés dans ce territoire.»

Art. 80. Artikel 105, tweede lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, gewijzigd bij de gewone wet, wordt vervangen als volgt:

«Elke gewestexecutieve stelt, voor haar gewest, het percentage vast dat aan het Bijzonder Fonds wordt toegekend. Bovendien, stelt de executieve van het Waalse Gewest het percentage vast dat respectievelijk aan het Bijzonder Fonds voor de Franse Gemeenschap en het Bijzonder Fonds van de Duitstalige Gemeenschap wordt toegekend; evenwel zal het aan de Duitstalige Gemeenschap toegewezen bedrag nooit geringer zijn dan datgene dat in 1980 werd toegewezen, aangepast aan de procentuele verandering van de gemiddelde index van de consumptieprijzen.

De objectieve normen voor de verdeling van deze percentages worden vastgesteld door:

1° De Vlaamse executieve, voor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Vlaamse Gewest;

2° De executieve van de Franse Gemeenschap, voor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Waalse Gewest.

Wanneer deze gelegen zijn in één van de gemeenten van het Duitse taalgebied, zoals omschreven in artikel 5 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, worden de objectieve normen voor de verdeling vastgesteld door de executieve van de Duitstalige Gemeenschap.

3° De bevoegde overheid voor het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad, voor de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in dat gebied gevestigd.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 81. Sous réserve de l'article 52, §§ 2 et 3, les autorités chargées d'attributions par les lois et règlements dans les matières relevant de la compétence de la Communauté germanophone continuent d'exercer ces attributions selon les procédures fixées par les règles existantes tant que celles-ci n'auront pas été modifiées ou abrogées par le Conseil ou par l'exécutif de cette communauté.

Art. 81. Onder voorbehoud van artikel 52, §§ 2 en 3, blijven de overheden die door de wetten en verordeningen belast zijn met bevoegdheden die onder de Duitstalige Gemeenschap ressorteren, die bevoegdheden uitoefenen volgens de procedures door de bestaande regels bepaald, zolang de Raad of de executieve van die gemeenschap die regels niet hebben gewijzigd of opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij zullen dus volgende week stemmen over de amendementen, over de artikelen waarop ze betrekking hebben en over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Nous voterons donc la semaine prochaine sur les amendements, sur les articles réservés auxquels ils se rapportent ainsi que sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE BIJDRAGEN VAN BELGIË TOT HET AZIATISCH ONTWIKKELINGSFONDS EN HET AFRIKAANS ONTWIKKELINGSFONDS

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI RELATIF AUX CONTRIBUTIONS DE LA BELGIQUE AU FONDS ASIATIQUE DE DEVELOPPEMENT ET AU FONDS AFRICAIN DE DEVELOPPEMENT

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet betreffende de bijdragen van België tot het Aziatisch Ontwikkelingsfonds en het Afrikaans Ontwikkelingsfonds.

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif aux contributions de la Belgique au Fonds asiatique de Développement et au Fonds africain de Développement.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, mevrouw Hanquet, verwijst naar haar verslag.

Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil in de eerste plaats de aandacht vestigen van de senatoren hier aanwezig en die geen lid van de commissie zijn op de betekenis van de twee fondsen die, dank zij dit ontwerp van wet, opnieuw van Belgische zijde financieel zullen worden gestijfd.

Ter verduidelijking van degenen die geen tijd of gelegenheid hebben om zich in deze materie te specialiseren, wil ik wijzen op het verschil tussen het Aziatische en Afrikaanse Ontwikkelingsfonds aan de ene kant en de voor die gebieden bevoegde banken aan de andere kant.

Uit de aard van de zaken beschikken die banken over een blijvend kapitaal en is het aandeel van België daarin permanent. De werking van die banken is commercieel opgevat, in die zin dat de leningen, die ze verstrekken, verleend worden tegen de rentevoet die gangbaar is op de markt, terwijl wij hier integendeel te maken hebben met fondsen die tegen een symbolische interest en voor een veel langere duurtijd kapitalen ter beschikking stellen op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking met de landen gelegen in de werelddelen waarover wij het hebben.

Mijnheer de minister, ik wil drie opmerkingen maken in verband met dit ontwerp.

De eerste opmerking kan overbodig lijken voor wie het onbekend is hoe weinig het publiek in werkelijkheid onze ontwikkelingssamenwerking en -politiek volgt. Wij hebben hier te maken met een ontwerp dat specifiek gelegen is op het terrein van de ontwikkelingssamenwerking maar dat niet ressorteert onder het departement van het regeringslid dat verantwoordelijk is voor de ontwikkelingssamenwerking, maar dat ressorteert onder de bevoegdheid van de minister van Financiën.

Mijnheer de Vice-Eerste minister en minister van Financiën, het is u bekend dat ik tot degenen behoor die niet van mening zijn dat al wat met ontwikkelingssamenwerking te maken heeft noodzakelijkerwijs organisatorisch moet ressorteren onder of worden teruggebracht tot het departement van het daarvoor verantwoordelijk regeringslid. De ervaring heeft bewezen dat er een aantal financiële instellingen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking bestaan waarvan de taak zo specifiek op het terrein van de financiële technieken ligt, dat het logisch is dat hiervoor de minister van Financiën voor wat België betreft, verantwoordelijk is.

Tot nog toe zijn er geen klachten voortgevloeid uit die formule van organisatie en ik meen dat het derhalve verkieslijk is de zaken op dit gebied te laten zoals ze zijn. Dat brengt vanzelfsprekend mee dat sommigen al te gemakkelijk denken dat men de totaliteit van de Belgische inspanningen op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking kent, wanneer men de begroting van Ontwikkelingssamenwerking als dusdanig onderzocht heeft. Die begroting geeft echter slechts een deel weer van de inspanningen die België op dit gebied doet. Om te weten bij welke ontwikkelingsinitiatieven wij betrokken zijn en welk deel van de openbare financiën tenslotte in het kanaal van de ontwikkelingssamenwerking overgebracht wordt, moet men met meerdere begrotingen rekening houden en, onder andere, zeer aandachtig volgen welke rol de minister van Financiën en zijn diensten op dit gebied spelen. Men mag dan verder gelijk welke mening hebben over de ontwikkelingssamenwerking en de politiek van België op dit gebied en als dusdanig, maar er dient te worden onderstreept dat men een eenzijdig beeld heeft van onze ontwikkelingssamenwerking en -politiek, wanneer men zich beperkt tot het departement van Ontwikkelingssamenwerking.

Ik ben zo vrij hier als tussenconclusie bij te voegen dat de inspanning die België op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking doet, niet zo gering is als door sommigen wordt beweerd. Zij voldoet ons niet helemaal, maar er zijn verschillende miljarden die vergeten worden door degenen die slechts oppervlakkig kennis hebben van de wijze waarop de regeringen die elkaar hebben opgevolgd aan ontwikkelingssamenwerking hebben gedaan. In feite gaat het dan ook om een hoger bedrag dan doorgaans wordt gedacht.

Mijn tweede opmerking, mijnheer de Vice-Eerste minister, heeft betrekking op het feit dat de coördinatie des te noodzakelijker is, juist omdat onze inspanningen gespreid liggen over verscheidene departementen.

Ik meen dat in de architectuur van onze buitenlandse betrekkingen die nood tot samenwerking tussen de verschillende ministers weergegeven is. Ik spreek bij deze gelegenheid de hoop uit dat met de verandering van de benaming van het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat voortaan heet Buitenlandse Betrekkingen, niet alleen bij name een verandering gebeurd is die de noodzakelijkheid van samenwerking weergeeft, maar dat die samenwerking inderdaad ook in de persoon van de ministers en van hun medewerkers tot stand mag komen en steeds mag worden verbeterd. Het is voor een groot deel van de al of niet gelukte coördinatie tussen de verschillende inspanningen op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking dat het bereiken van de doelstellingen, mijnheer de voorzitter van de commissie, tot de mogelijkheden behoort of niet.

Mijn derde opmerking, mijnheer de minister, zal naar ik hoop, door uw antwoord in het klare worden getrokken. Ik zou door u willen horen bevestigen dat de Belgische regering oog heeft voor alle verschillende vormen van ontwikkelingssamenwerking. De ontwikkelingssamenwerking kan bilateraal zijn. Op sommige terreinen is dit zeker de beste samenwerking. Ze kan mondiaal zijn, omdat zij tot stand komt via instellingen die rechtstreeks of onrechtstreeks met de Uno verbonden zijn.

Er is echter nog een andere vorm van ontwikkelingssamenwerking die regionaal wordt genoemd. Onder regionaal dient dan te worden verstaan, de samenvoeging van ontwikkelingslanden die, wanneer zij afzonderlijk zouden worden beschouwd, niet geschikt zijn om reële projecten tot ontwikkeling te brengen.

Er zijn landen waar de onderontwikkeling dermate is, dat de mogelijkheden om de ontwikkeling op gang te brengen zo gering zijn, dat het een illusie zou zijn te menen dat men daar in bilateraal verband enige kans op slagen maakt. Er zijn ontwikkelingslanden die slechts in groepsverband enige kans hebben om tot ontwikkeling te komen. Het is in die zin dat bijvoorbeeld, de akkoorden van Lomé dienen te worden opgevat. Men kiest dan enkele ontwikkelingslanden uit die door omstandigheden geschikt zijn om het voorwerp uit te maken van een gemeenschappelijke politiek. Ik zou enkele landen, onder andere in West-Afrika kunnen opnoemen, mijnheer de Vice-Eerste minister, die afzonderlijk genomen, niet het voorwerp kunnen zijn van een doelmatig ontwikkelingsbeleid en waar de ontwikkelingssamenwerking slechts zin krijgt wanneer er verscheidene Westafrikaanse landen samen bij betrokken zijn.

Ik zou u willen horen bevestigen — dat is de vraag waarmee ik mijn uiteenzetting beëindig — dat u inderdaad, onder andere wat betreft de thans in de Senaat behandelde ontwikkelingsfondsen, de bedoeling heeft in toenemende mate sommige landen in gegroepeerd verband, regionaal te benaderen. Ik wil u ook vragen dat u bij de keuze van uw instrumenten en bij de aanwending van de middelen die via die fondsen ter beschikking worden gesteld, die regionale aanpak zou verwezenlijken, waarvan in de toekomst in grotere mate dan in het verleden gebruik zou moeten worden gemaakt.

Wij hebben de bedoeling — ik meen dat de collega's hiermede akkoord zullen zijn — dit ontwerp goed te keuren. Dat zou ons des te gemakkelijker vallen indien op de door mij gestelde vraag door u in de verwachte zin zou worden geantwoord. (*Applaus op talrijke banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Willy De Clercq.

De heer W. De Clercq, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer de Bruyne voor zijn stevige en accurate opmerkingen in dit debat. Hij is zeer kort geweest en ik zal proberen hetzelfde te doen.

Wij discussiëren hier over de toestemming die de regering vraagt om haar aandeel te kunnen storten in de verhoging van de middelen én van het Aziatisch Ontwikkelingsfonds én van het Afrikaans Ontwikkelingsfonds.

Het betreft hier twee instellingen die bij de gelijknamige ontwikkelingsbanken in het leven werden geroepen om de mogelijkheid te bieden om leningen tegen uitzonderlijk gunstige voorwaarden, toe te kennen aan de armste landen. Vermits het gaat over het Aziatisch Ontwikkelingsfonds en het Afrikaans Ontwikkelingsfonds, gaat het uiteraard over de armste landen van deze beide continenten. In Azië denken wij onwillekeurig aan landen als Bangladesh en Pakistan, en in Afrika aan landen als Ethiopië of Mali.

Waarom werden deze fondsen in het leven geroepen? De banken waaraan zij vast verbonden zijn, of waarmee zij innig samenwerken, werken met middelen ontleend aan de kapitaalmarkt. Dit is trouwens ook het geval voor de Wereldbank en voor de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank. Deze banken staan dus kredieten toe of verschaffen leningen tegen de normale marktvoorwaarden. Dit maakt de toegankelijkheid tot deze middelen in feite zeer moeilijk voor de armste ontwikkelingslanden. Om ook de armsten onder de armen toe te laten projecten te financieren, inzonderheid landbouwprojecten, met het oog op de ontwikkeling van de landbouw en de verhoging van de welvaart van de plattelandbevolking, werden fondsen opgericht die uitsluitend werken met budgettaire bijdragen van de geïndustrialiseerde landen. Dank zij deze middelen kunnen de fondsen over periodes van 40 à 50 jaar en tegen uitzonderlijk gunstige voorwaarden, namelijk een rente van maximum 1 pct., soms belangrijke en zeer goedkope financieringsmiddelen ter beschikking stellen van de armste landen. Dat is de taak van het Aziatisch en het Afrikaans Ontwikkelingsfonds.

Er bestaat ook een Fonds voor speciale verrichtingen dat verbonden is met de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank. In de schoot van de Wereldbank kennen wij naar analogie het *International Development Association*.

Dit is het globale kader waarin deze ontwikkelingsfondsen moeten worden geplaatst. De middelen van het Aziatisch en het Afrikaans Ontwikkelingsfonds moeten voor de derde maal worden wedersamengesteld. Het kapitaal zal dus moeten worden verhoogd. Het voorliggend ontwerp heeft tot doel de Belgische regering toestemming te geven bij te dragen tot de verhoging van de middelen, opdat deze zeer lovenswaardige en in de internationale context niet meer weg te denken organismen hun taak zouden kunnen verder zetten.

Mijnheer de Bruyne, om een volledig beeld te krijgen van de globale inspanning van de Belgische regering inzake ontwikkelingssamenwerking, mag men inderdaad niet alleen kijken naar de begroting van Ontwikkelingssamenwerking. De ontwikkelingssamenwerking is immers verspreid over verschillende ministeriële departementen en het ministerie van Financiën is hierin een niet onbelangrijk element.

Het ontwerp dat wij nu bespreken creëert een budgettaire last van 300 miljoen frank per jaar gedurende de vier volgende jaren, dus voor 1983, 1984, 1985 en 1986, voor onze deelname in de verhoogde middelen van het Aziatisch Fonds. Voor het Afrikaans Fonds betekent de goedkeuring van dit ontwerp het uittrekken van drie jaarlijkse tranches van respectievelijk 226, 237,5 en 249 miljoen frank. Dat is dus een voorbeeld van de inbreng van de begroting van Financiën in de ontwikkelingssamenwerking. Het gaat hier vanzelfsprekend niet over de leningen van Staat tot Staat, waarvan de globale middelen voor 1984, een goede 2,8 miljard bedraagt, enveloppe die misschien in zeker opzicht niet zeer belangrijk genoeg is, als men beseft dat wij 2.500 miljard per jaar uitvoeren. Deze bedragen vertegenwoordigen dan toch alleszins een aanzienlijke inspanning vanwege de regering.

De coördinatie onder de verschillende departementen waarover de heer de Bruyne heeft gesproken is zeer belangrijk en deze coördinatie is merkkelijk verbeterd sedert deze regering aan het bewind kwam, namelijk door de oprichting van een ministerieel comité voor de buitenlandse economische betrekkingen. Alle ministers die enigszins iets met het buitenlands beleid te maken hebben, op economisch vlak, op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking of op dat van de buitenlandse betrekkingen in het algemeen enzovoort, zijn in dit comité opgenomen. Dit comité wordt voorgezeten door de minister voor Buitenlandse Betrekkingen. In dit comité wordt de onontbeerlijke coördinatie kracht bijgezet en geconcretiseerd. Het overleg dat geregeld plaatsvindt, mondt dan ook uit in een gecoördineerde actie.

Mijnheer de Bruyne, u hebt gezegd dat er verschillende vormen van internationale samenwerking bestaan. De bilaterale is één van die vormen, en daarvoor zijn een niet onbelangrijk deel van de kredieten bestemd. Er is ook de mondiale samenwerking, waarover wij op dit ogenblik spreken. Ik denk hierbij aan internationale instellingen als de Wereldbank en haar filialen.

Dan is er nog de samenwerking met regionale dimensie: de twee fondsen waarover wij het hier hebben, situeren zich op dit vlak.

Zonder te veel in details te treden zou ik hier ten illustratieven titel drie concrete samenwerkingsvormen willen belichten, mijnheer de Bruyne.

Eerst en vooral is er de hulp en de medewerking die België verleent aan de hulpconsortia van de Wereldbank. Deze consortia, die opgezet zijn onder de hoede van de Wereldbank en door de Wereldbank worden gestimuleerd, bestaan uit verschillende landen die de verbintenis hebben aangegaan een deelneming te nemen in de hulp aan bepaalde landen. Zo zijn er consortia, waartoe België behoort en die hulp bieden aan Bangladesh, Pakistan en India. Op een andere leest geschoeid en misschien ingegeven door andere motieven is er het consortium waaraan wij deelnemen en dat opgezet is door de Oeso, namelijk het consortium voor Turkije. Dan zijn er nog de intergouvernementele hulpgroepen waarvan ook België deel uitmaakt. Een voorbeeld daarvan is de intergouvernementele hulpgroep voor Indonesië. Deze wordt, om het in sportieve termen te zeggen, gesponsord door Nederland, dat ten opzichte van Indonesië, gewezen kolonie, een specifieke positie inneemt en een eigen morele verantwoordelijkheid heeft, zoals wij ten opzichte van Zaïre. Deze intergouvernementele groep werd opgezet door en op initiatief van Nederland, dat dan een beroep deed op enkele andere landen om mee te doen. Wij behoren tot degenen die samen met Nederland in deze intergouvernementele hulpgroep voor Indonesië ons aandeel leveren.

De ervaring heeft bewezen dat hier goed werk werd gepresteerd. Ik ben het met u eens dat wij de regionale aanpak, zeker niet moeten veronachtzamen. Wij hebben dit in het verleden bewezen door ons optreden, en ik denk dat wij dit ook in de toekomst moeten verder zetten. (*Applaus op talrijke banken.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. De Koning is gemachtigd om, in naam van België, toe te stemmen in een bijdrage voor een maximumbedrag van 1 198 562 400 Belgische frank aan het Aziatisch Ontwikkelingsfonds, overeenkomstig Resolutie nr. 154 «Derde Wedersamenstelling van het Aziatisch Ontwikkelingsfonds» goedgekeurd door de Raad van Gouverneurs van de Aziatische Ontwikkelingsbank op 30 juli 1982.

Article 1er. Le Roi est autorisé à consentir au nom de la Belgique une contribution d'un montant maximum de 1 198 562 400 francs belges au Fonds asiatique de Développement, conformément à la Résolution n° 154 «Troisième Reconstitution du Fonds asiatique de Développement» adoptée par le Conseil des Gouverneurs de la Banque asiatique de Développement le 30 juillet 1982.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De Koning is gemachtigd om, in naam van België, toe te stemmen in een bijdrage voor een maximumbedrag van 712 422 400 Belgische frank aan het Afrikaans Ontwikkelingsfonds, overeenkomstig de Resolutie nr. 09-82 betreffende de verhoging van de werkmiddelen van het Fonds: Derde algemene wedersamenstelling der werkmiddelen aangenomen door de Raad van Gouverneurs van het Fonds op 8 mei 1982.

Art. 2. Le Roi est autorisé à consentir au nom de la Belgique une contribution d'un montant maximum de 712 422 400 francs belges au

Fonds africain de Développement, conformément à la Résolution n° 09-82 concernant l'augmentation des ressources du Fonds: Troisième reconstitution générale des ressources adoptée par le Conseil des Gouverneurs du Fonds le 8 mai 1982.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij stemmen volgende week over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé la semaine prochaine au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJETS DE LOI — ONTWERPEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Le gouvernement a déposé les projets de loi ci-après:

1° Ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1983;

De regering heeft de volgende ontwerpen van wet ingediend:

1° Houdende aanpassing van de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1983;

— Renvoi à la commission de l'Enseignement et de la Science.

Verwezen naar de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap.

2° Contenant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1984;

2° Houdende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1984;

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

3° Portant modification du Code judiciaire en vue de la constitution de deux ordres d'avocats dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles.

3° Houdende wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de oprichting van twee orden van advocaten in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

Ce projet de loi sera imprimé et distribué.

Dit ontwerp van wet zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Il est renvoyé à la commission de la Justice.

Het wordt verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Nous interrompons ici nos travaux.

Le Sénat se réunira ce soir à 19 h 15.

De Senaat vergadert opnieuw vanavond om 19 u. 15.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 18 h 25 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten te 18 u. 25 m.*)